

T.C
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

72924

MALATYA MÜZESİ ÖRNEĞİNDE
TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN KONSERVASYONU
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Hazırlayan:
Handan SİRKECİOĞLU

72924

Danışman:
Yrd.Doç.Şerife SEZGİN

İZMİR

1998

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Malatya Müzesi Örneğinde Tekstil Ürünlerinin Konservasyonu sorunları ve Çözüm Önerileri" adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma baş vurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografya da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

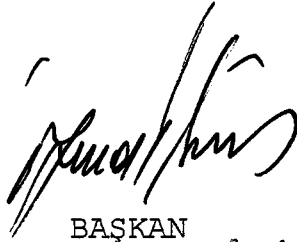
...../...../1998

Handan SİRKECİOĞLU

TUTANAK

Dokuz eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün ..28../05../1998 tarih ve ..10... sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 9... maddesine göre ~~Sel. Türk. 67 San....~~ Anabilim/Anasanat Dalı Yüksek lisans/~~doktora~~ öğrencisi ~~Hüdaş. Sirtici. q. l. u.~~'nin 'Malatya.. Müzesi. Örn.' konulu tezi incelenmiş ve aday ..7../07../1998.. tarihinde, saat 10:00.. 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ..70... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerince sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin ...~~Basarılı~~.... olduğuna oy ..~~Birli~~gi.. ile karar verildi.

BAŞKAN

Doç. İsmail ÖZTÜRK

ÜYE

Yrd. Doç. Serife SEZGİN

ÜYE

Yrd. Doç. Murat YILMAZ

EK-5

**TEZİN ENSTİTÜYE TESLİMİ SIRASINDA VERİLECEK OLAN
TEZ VERİ FORMU**

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ

TEZ VERİ FORMU

Tez No : Tez Kodu: Üniv.Kodu:
*Not : Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tezin Yazarının

Soyadı :

Adı :

Tezin Türkçe Adı:

MALATYA MÜZESİ ÖRNEĞİNDE
TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN
KONSERVASYONU SORUNLARI VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Tezin Yabancı Dildeki Adı :

IN THE EXAMPLE OF MALATYA
MUSEUM CONSERVATION PROBLEMS
OF TEXTILES PRODUCTS AND
SUGGESTIONS FOR THEIR
SOLUTIONS

Tezin yapıldığı

Üniversite: DOKUZ EYLÜL

Enstitü: SOSYAL BİLİMLER

Yıl: 1998

Tezin Türü:

1. Yüksek Lisans

Dili

: Türkçe

2. Doktora

Sayfa Sayısı

: 164

3. Tıpta Uzmanlık

Referans Sayısı

:

4. Sanatta Yeterlilik

Tez Danışmanlarının

Ünvanı Adı Soyadı

: Yrd.Doç.Şerife SEZGİN

Türkçe Anahtar Kelimeler

İngilizce Anahtar Kelimeler

1- KONSERVASYON

1- CONSERVATION

2- MÜZE

2- MUZEUM

3- TEKSTİL

3- TEXTİL

4- PROBLEM

4- PROBLEM

5- RESTORASYON

5- RESTORATION

Tarih : 07.07.1998

İmza :

ÖZET

"Malatya Müzesi Örneğinde Tekstil Ürünlerinin Konservasyonu ve Çözüm Önerileri" adlı yüksek lisans tezi, müzedeki tekstil ürünü eserlerin konservasyon sorunlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Özellikle tekstiller organik malzeme oldukları için diğer eserlere oranla, mikroorganizmalara karşı daha zayıftırlar. Bu amaçla, sözü edilen eserlerin sorunları ortaya konmuş ve çözüm önerileri saptanmaya çalışılmıştır. Konuyla ilgili yapılan çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, müzenin tarihsel süreç içerisinde oluşumu ve gelişimi hakkında bilgi verilip, teşhir alanları ve buralarda sergilenen eserlerin kısaca tanıtımı yapılmıştır. Arkeoloji, etnografya ve sikke'den oluşan seksiyonlarındaki eserlerin kısaca konservasyon durumları tanımlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca tekstil konservasyonu hakkında bilgi verilmiş, ancak daha çok pasif konservasyon üzerinde durulmuştur. Tezin ikinci bölümünde ise, müzede bulunan tekstillerden sadece halı ve düz dokuma yaygılar baz alınmıştır. Ancak tezin içeriğinde bir kataloglamaya gidilmeyeceği için 251 adet dokumadan sadece 45 tanesi örnek olarak seçilmiştir. Bunların envanter tanımları verilirken, müze defterlerindeki yanlışlıklar ve eksiklikler de giderilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, müzedeki eserlerin teşhir ve depolama koşullarından söz edilip çevresel koşullar hakkında da bilgi verilmiştir.

Sonuç olarak, müzedeki eserlerin bugünkü durumu ortaya konduktan sonra Malatya ili pilot bölge olarak belirlenip, Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde bir "Tekstil Laboratuvarı" kurulması gerekliliğinden söz edilmiştir. Çünkü civar illerdeki müzelerde bulunan eserlerin durumları da Malatya Müzesindeki tekstillerin durumundan farklı değildir.

Tekstil Laboratuvarı oluşturulması için gerekli olan hazırlıklar vurgulandıktan sonra, burada uzman bir kadronun oluşturulması gerekliliği düşüncesi ortaya çıkmıştır.

ABSTRACT

"IN THE EXAMPLE OF MALATYA MUSEUM, THE CONSERVATION PROBLEMS OF THE TEXTILE PRODUCTS AND SUGGESTIONS FOR THEIR SOLUTIONS"

This High License Thesis called. "IN THE EXAMPLE OF MALATYA MUSEUM, THE CONSERVATION PROBLEMS OF THE TEXTILE PRODUCTS AND SUGGESTIONS FOR THEIR SOLUTIONS" aims to put forth the conservation problems of works of textile products in the museum, Owing to the fact that textiles are particularly organic materials, they are weaker in resistance against micro-organisms compared to other products. For this reason, the problems of the works mentioned above have been put forth and the ways to solve these problems have been tried to find out. The work done consists of two parts:

In the first part, information is given about the formation and development of the museum in the historical course of time, and the introduction of the display areas and the works exhibited here has been made in short.

The conservation problems of the works in the sections that consist of archeology, ethnography and the coins (sikkes) have been tried to identify. Besides this, information has been given about the textile conservation

but passive conservation has particularly been taken into consideration.

In the second part of the thesis, amongst the textiles in the museum only the carpets and Weft-woven rugs, kilims, cicims, sumaks and zilis have been taken as a base. But since we don't intend to make a full catalogue in the content of the thesis, only 45 out of 251 textiles have been chosen as sample. During the inventory identifications of these works, some mistakes and some missing information have been removed and completed.

The display and storage conditions of the works in the museum have been mentioned, and information about their environmental conditions has been given.

As a result, after the presentation of the current situation of the works in the museum, the province of Malatya has been chosen as the pilot area, and the foundation of a "textile laboratory" has been mentioned because the conditions of the works in all of the museums in the nearby cities are not different from those in Malatya Museum.

Following the emphasizing the conditions required for the foundation of a laboratory, an idea to form a staff of specialists has occurred.

ÖNSÖZ

Günümüzde, gerek kazı yoluyla gerek satın alma yoluyla ve gerekse hibe yoluyla herhangi bir müze binası içerisinde toplanan eserler, tarihsel bir önem taşıdığı için geçmişi bu güne bugünü de yarınlara taşıyacak olan malzemelerdir. Ancak bu bir müze binasında oluşturulacak uygun çevresel koşulların sağlanması ve denetlenmesi ilk doğru orantılıdır. Bir müzenin görevi; ziyaretçilere toplumsal kültürünü oluşturan öğeleri sağlıklı bir biçimde sergilemek, sergileme dışındaki eserleri de yine sağlıklı bir şekilde depolamaktır.

Türkiye'deki müzeler içinde Malatya Müzesi'ndeki elemanların, bütün teknik donanım eksikliklerine karşın, olanaklar doğrultusunda hem depolama, hem de teşhir alanlarında uygun koşullar oluşturmaya çalışmaları olumlu bir çabadır. Ancak, konservasyon ve restorasyon için gerekli uzmanların ve konservasyon işleminin yapılacağı bir laboratuvarın olmayışı, müzedeki eserler için büyük bir kayıptır.

Özellikle tekstil ürünü eserleri nem, ışık, ısı azlığı ya da çokluğu ve hava kirliliğine karşı diğer eserlere oranla daha dayanıksız olmasından dolayı, hiç zaman kaybetmeden bir tekstil laboratuvarına gereksinim vardır. Bu nedenden dolayı bir takım yıpranmaları ve bozulmaları olan tekstil ürünü eserlerin restorasyon ve konservasyon işlemlerinin yapılması ve sağlam olanların da korunabilmesi için, eksiklikleri saptamak ve bunları tamamlamak amacından yola çıkarak "Malatya Müzesi Örneğinde Tekstil Ürünü

Eserlerin Konservasyonu Sorunları ve Çözüm Önerileri" adlı tez konusunu seçtim.

Tezimin hazırlanmasında ve düzenlenmesinde hiçbir yardımı esirgemeyen tez danışmanın Yrd.Doç.Şerife SEZGİN'e, ders aşaması sırasında, tezin ana hat planının hazırlanmasında ve bazı kaynaklara ulaşmam için bilgi ve önerilerinden yararlandığım Geleneksel Türk El Sanatları Bölüm Başkanı Doç. İsmail ÖZTÜRK ve Bölüm hocalarımızdan olan Yrd.Doç.Öznur AYDIN'a, Fotoğrafların çekimini yapan ve tezim konusunda manevi desteğini esirgemeyen Öğr.Gör. Dr.İsmail AYTAÇ ve eşi Gülsüm AYTAÇ'a İngilizce çevirilerde yardımcı olan İngilizce Öğretmeni Sefa AKGÜNLÜ'ye, müzedeki çalışmalarımda yardımlarını esirgemeyen Müze Müdürü Baki YİĞİT, arkeolog Ahmet MERCAN'a ve diğer müze elemanlarına, maddi manevi desteğini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Handan SİRKECİOĞLU

Mayıs 1998 İZMİR

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER.....	III
KISALTMALAR.....	V
FOTOĞRAFLARIN LİSTESİ.....	VII
ŞEMALARIN LİSTESİ.....	XI
GİRİŞ.....	XIV

1. BÖLÜM

MALATYA MÜZESİNİN TANITIMI-SEKSİYONLARI
VE TEKSTİL KONSERVASYONU

1.1. MALATYA MÜZESİNİN TANITIMI.....	1
1.2. MÜZENİN SEKSİYONLARI.....	11
1.2.1. ARKEOLOJİK ESER SEKSİYONU.....	11
1.2.2. ETNOGRAFİK ESER SEKSİYONU.....	11
1.2.3. SİKKE SEKSİYONU.....	12
1.3. TEKSTİL KANSORVASYONU.....	13
1.3.1 TEKSTİLLERİN TANIMI (İdentifikasyon)	20
1.3.2 TEKSTİLLERİN TEMİZLENMESİ.....	22
1.3.3 STERİLİZE ETME VE GÜVEYE DAYANIKLILIK	24
1.3.4 TEŞHİR EDİLEN TEKSTİLLERİN KORUNMASI	29

2.BÖLÜM

MALATYA MÜZESİNDE BULUNAN HALI VE DÜZ DOKUMA YAYGILARIN
 ENVANTERLERİ-TEKSTİL ÜRÜNÜ ESERLERİN KONSERVASYONU
 SORUNLARI- ÖRNEK TEKSTİL LABORATUVARI

SAYFA NO

2.1. MALATYA MÜZESİNDE BULUNAN HALI VE DÜZ DOKUMA YAYGILARIN ENVANTERLERİ.....	37
2.2. MÜZEDE BULUNAN ESERLERİN KONSERVASYON SORUNLARI.....	150
2.2.1. DEPOLAMA KOŞULLARI.....	151
2.2.2. SERGİLEME KOŞULLARI.....	153
2.2.3. MÜZEDEKİ ESERLERİN BOZULMA BİÇİMLERİ.....	155
2.3. ÖRNEK TEKSTİL LABORATUVARI.....	157
SONUÇ.....	159
KAYNAKÇA.....	162
ÖZGEÇMİŞ.....	164

KISALTMALAR

A.g.e.	: Adı geçen eser
A.g.m.	: Adı geçen makale
Ank.	: Ankara
ASD	: Ana Sanat Dalı
Böl.	: Bölüm
cm.	: Santimetre
D.E.Ü.	: Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç.	: Doçent
Dr.	: Doktor
Eğt.	: Eğitim
Env.	: Envanter
Fak.	: Fakülte
Fot.	: Fotoğraf
Iccrom	: Uluslararası Kültür Varlıkları Koruma ve Onarım Araştırma Merkezi.
İst.	: İstanbul
Ltd.	: Limited
m.	: Metre
Müd.	: Müdür
No	: Numara
Öğr.Gör.	: Öğretim Görevlisi
s.	: Sayfa

S. : Sayı
Şti. : Şirketi
T.C. : Türkiye Cumhuriyeti
Tur. : Turizm
v.b. : ve benzeri
y.y. : Yüzyıl
Yay. : Yayınları
Yrd. : Yardımcı

FOTOĞRAFLARIN LİSTESİ

- (Fot.No: 1) Müzenin dış görünümü
- (Fot.No: 2) Müzenin dış görünümü
- (Fot.No: 3) Teşhir salonundan bir görüntü
- (Fot.No: 4) Teşhir salonundan bir görüntü
- (Fot.No: 5) Teşhir salonundan bir görüntü
- (Fot.No: 6) Teşhir salonundan bir görüntü
- (Fot.No: 7) Envanter No :262
- (Fot.No: 8) Envanter No :628
- (Fot.No: 9) Envanter No :634
- (Fot.No: 10) Envanter No :644
- (Fot.No: 11) Envanter No :646
- (Fot.No: 12) Envanter No :650
- (Fot.No: 13) Envanter No :661
- (Fot.No: 14) Envanter No :661 (detay)
- (Fot.No: 15) Envanter No :661 (detay)
- (Fot.No: 16) Envanter No :662
- (Fot.No: 17) Envanter No :663
- (Fot.No: 18) Envanter No :679 (a-b)
- (Fot.No: 19) Envanter No :681
- (Fot.No: 20) Envanter No :681 (detay)

(Fot.No: 21) Envanter No :684

(Fot.No: 22) Envanter No :685

(Fot.No: 23) Envanter No :685 (detay)

(Fot.No: 24) Envanter No :718

(Fot.No: 25) Envanter No :718 (detay)

(Fot.No: 26) Envanter No :720

(Fot.No: 27) Envanter No :720 (detay)

(Fot.No: 28) Envanter No :720 (detay)

(Fot.No: 29) Envanter No :720 (detay)

(Fot.No: 30) Envanter No :720 (detay)

(Fot.No: 31) Envanter No :733

(Fot.No: 32) Envanter No :733 (detay)

(Fot.No: 33) Envanter No :744

(Fot.No: 34) Envanter No :745

(Fot.No: 35) Envanter No :745 (detay)

(Fot.No: 36) Envanter No :769

(Fot.No: 37) Envanter No :769 (detay)

(Fot.No: 38) Envanter No :770

(Fot.No: 39) Envanter No :771

(Fot.No: 40) Envanter No :772

(Fot.No: 41) Envanter No :774

(Fot.No: 42) Envanter No :774 (detay)

(Fot.No: 65) Envanter No :1241 (detay)
(Fot.No: 66) Envanter No :1298
(Fot.No: 67) Envanter No :1298 (detay)
(Fot.No: 68) Envanter No :1298 (detay)
(Fot.No: 69) Envanter No :1304
(Fot.No: 70) Envanter No :1304 (detay)
(Fot.No: 71) Envanter No :1344
(Fot.No: 72) Envanter No :1344 (detay)
(Fot.No: 73) Envanter No :1406
(Fot.No: 74) Envanter No :1406 (detay)
(Fot.No: 75) Envanter No :1586
(Fot.No: 76) Envanter No :1586 (detay)
(Fot.No: 77) Envanter No :1674

ŞEMALARIN LİSTESİ

(Şema No: 1)	Müzenin teşhir düzeni
(Şema No: 2)	Env.No: 262
(Şema No: 3)	Env.No :628
(Şema No: 4)	Env.No :634
(Şema No: 5)	Env.No :644
(Şema No: 6)	Env.No :646
(Şema No: 7)	Env.No :650
(Şema No: 8)	Env.No :661
(Şema No: 9)	Env.No :662
(Şema No: 10)	Env.No :663
(Şema No: 11)	Env.No :679 (a-b)
(Şema No: 12)	Env.No :681
(Şema No: 13)	Env.No :684
(Şema No: 14)	Env.No :685
(Şema No: 15)	Env.No :718
(Şema No: 16)	Env.No :720
(Şema No: 17)	Env.No :733
(Şema No: 18)	Env.No :744
(Şema No: 19)	Env.No :745
(Şema No: 20)	Env.No :769

(Şema No: 21)	Env.No :770
(Şema No: 22)	Env.No :771
(Şema No: 23)	Env.No :772
(Şema No: 24)	Env.No :774
(Şema No: 25)	Env.No :782
(Şema No: 26)	Env.No :853
(Şema No: 27)	Env.No :893
(Şema No: 28)	Env.No :918
(Şema No: 29)	Env.No :971
(Şema No: 30)	Env.No :1002
(Şema No: 31)	Env.No :1006
(Şema No: 32)	Env.No :1027
(Şema No: 33)	Env.No :1037
(Şema No: 34)	Env.No :1045
(Şema No: 35)	Env.No :1047
(Şema No: 36)	Env.No :1049
(Şema No: 37)	Env.No :1052
(Şema No: 38)	Env.No :1176
(Şema No: 39)	Env.No :1218
(Şema No: 40)	Env.No :1241
(Şema No: 41)	Env.No :1298
(Şema No: 42)	Env.No :1304

(Şema No: 43) Env.No :1344

(Şema No: 44) Env.No :1406

(Şema No: 45) Env.No :1586

(Şema No: 46) Env.No :1674

GİRİŞ

İnsanoğlu, her zaman yaşam süreci içerisinde yararlanabileceği günlük kullanım eşyaları üretmiştir. Bu üretilen eşyalar zamanla gelişerek ve değişerek yerini yenilerine bırakmıştır. Teknolojinin de gelişmesiyle birlikte, bu eşyaların yerini, insan yaşamını daha kolaylaştırıcı ürünler almıştır. Bu, üretilen eşyalar, bir toplumun kültürel birikimleridir ve bunlar yaşam içerisinde oluşarak geleceğe bir değişim, gelişim ve süreklilik içerisinde aktarılırlar. Aktarma işi de toplumlarca üretilip tüketilen bilgi, beceri ve değer yargılarının yaşama geçirilmesiyle olur. Bu nedenle, bir ulusun kültürü ve o kültür içinde yer alan unsurlar, o ulusun insanların geçmişiyile gelecek kuşakları arasında bağ kurmada önemli rol oynar. Çünkü kültür varolmanın ve değişimin temelidir.¹

Bu, üzerinde durduğumuz kültürel birikimlerin gelecek kuşaklara aktarılması görevi de müzelere düşmektedir. Bir müze, herhangi bir etnografik eseri sergilerken, yöresel ve işlevsel özelliklerini de iyi bir şekilde tanımlayabilecek teşhir ortamı hazırlayabilmelidir. Ayrıca bu kültürel birikimlerin iyi bir ortamda korunması, saklanması ve teşhir edilmesi gerekmektedir. Özellikle konuyu tekstillerle sınırlandıracak olursak, organik malzemeler oldukları için bunların özenle hazırlanmış, temiz bir ortama gereksinimleri vardır. Çünkü bozulmalara karşı diğer eserlere oranla daha hassastırlar.

Müzelerde saklanan ve sergilenen eserler diğer tüm nesneler gibi oluşumlarıyla başlayan ve yok olmaları ile

¹ Doç.İsmail Öztürk; "Cumhuriyet Döneminde El Sanatları Kavramı üzerine Düşünceler"
Folklor/Edebiyat Der. Sayı: 13, 3/4-1998, s.122

erecek bir bozulma sürecinde varlıklarını sürdürürler. Onlara yüklenen kültürel değerler gereği bozulmayı yavaşlatarak ömürlerini uzatmak kültür varlıklarını korumanın temelini oluşturur. Bozulma sürecinin uzunluğu malzemelerin kendi fiziksel yapılarının ve kullanım biçimlerinin yanısıra, içinde bulundukları çevre koşullarına bağlıdır, başta nem ve ışık olmak üzere ısı, hava kirliliği ve biyolojik etkenler malzemelerin çoğunu etkiler. Başka bir deyişle, eserlerin malzemelerine uygun ortamlarda saklanması ve sergilenmesi bozulmayı azaltıp geciktirir.²

Bu mantıktan yola çıkılarak hazırlanan tez iki bölümden oluşmaktadır. Tezin genel amacı Malatya Müzesi örneğinde genel olarak eserlerin konservasyon sorunlarını vurgulayıp, özellikle tekstil ürünü eserler için konservasyon laboratuvarı oluşturulması konusunda bir öneride bulunmaktadır.

Tezin birinci bölümünde, Malatya'nın tarihsel açıdan önemini ve bu tarihsel süreçte kültürel varlıkları oluşturan toplumların yarattığı eserlerin bu bölgede yoğun bir şekilde bulunması ve bu nedenden dolayı burada bir müze kurulması ihtiyacının nedenlerine değinilmiş ve müzenin seksiyonları kısaca tanıtılmış ve bunlar fotoğraflarla desteklenmeye çalışılmıştır. Bu tanıtımın konservasyon terim olarak tanımlanıp aktif ve pasif konservasyon hakkında bilgi verilmiştir. kütüphane çalışmasının yanısıra, Topkapı Sarayı, Restorasyon ve Konservasyon Merkezi Laboratuvarı Müdürü Ülkü İZMİRLİGİL ve Md.Yrd.Behçet ERDAL ile bizzat görüşülüp, konservasyon ve müze ortamıyla ilgili bazı kaynaklar edinilmiştir. Aynı konuyla ilgili

²"Müzelerde Koruma Çevresel Koşulların Denetimi"

olarak Dolmabahçe Sarayı Tekstil Uzmanı Ayten UZER ve Ankara Üni.Dil-Tarih-Cografya Fak.Öğretim Üyelerinden Yrd.Doç.Hande KÖKTEN'le de görüşülmüş, fakat yardım alınamamıştır. Böylece, sadece elde edilebilen kaynaklar doğrultusunda bu oluşturmaya çalışılmıştır.

Tezin ikinci bölümünde ise, müzede bulunan tekstil ürünü eserler yaklaşık 500 adet olduğu için sadece halı, d-52 dokuma yaygı ve keçe ile sınırlandırılıp bunların da 45 tanesi örnek olarak seçilmiştir. Bu 45 adet halı, düz dokuma yaygı ve keçelerin envanterlerindeki yanlışlıklardan dolayı yeniden düzenlenerek verilmiştir.

Daha sonra, müzedeki eserlerin konservasyon sorunlarına değinilmiş ve bu sorunları gidermek amacıyla bir tekstil laboratuvarı gerekliliğine değinilmiştir.

Son yıllarda, dünyadaki gelişmelere bağlı olarak, geleneksel yaşamla ilgili kültürel birikimimizin hızla değiştiğine tanık oluyoruz. Dolayısıyla, kültür değerlerimiz gerçek anlamda düzenlenmiş müzelere kaldırıldığı taktirde, medyanın da etkisiyle yeniliklerin geleneksel değerleri nasıl alt-üst ettiği, teknolojinin neleri kazandırıp neleri kaybettirdiği toplumsal bilgi hazinesine maledilemez.³

Bu durum göz önüne alındığı zaman, Toplumumuzun Kültürel varlıklarına sahip çıkmasının ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun için de sadece Malatya Müzesi değil, tüm müzelerimiz için aynı sorumluluk ve kaygıyla kolları sıvayıp, yapılması gerekenleri uygulamak gerekmektedir.

³ İsmail Öztürk "Etnografya Müzenin Önemi" Art-Decor, Mayıs 1996

1. BÖLÜM

MALATYA MÜZESİNİN TANITIMI-SEKSİYONLARI VE TEKSTİL KONSERVASYONU

1.1. MÜZENİN TANITIMI

Antik çağlarda en eski ve ileri medeniyetlerin geliştirdiği Mezopotamya ile İç Anadolu arasında yer aldığı ve tarih öncesi ile tarihi kervan yollarının bulunduğu yolların doğal geçitlere verdiği konumlar itibariyle Malatya'nın jeopolitik önemi daima büyük olmuştur. Jeopolitik konumunun yanında hayatın ve uygarlıkların gelişmesinde önemli bir etken olan suyun katkıları da inkar edilemez.

Bu faktörler M.Ö. 8000 yılından itibaren, Piroz bölgesi, Caferhöyük Neolitik yerleşimi ile başlayıp günümüze kadar Malatya'nın Anadolu'da gelmiş geçmiş bütün uygarlıkları ihtiva eden bir yer ve bölge olmasına sebep olmuştur.

Bu tarihi önem içerisinde, Malatya'da müzecilik fikri 1931-1937 yılları arasında, Arslantepe ve Gelinciktepe'de yapılan kazılarda ortaya çıkan eserlerin, Malatya'da müze olmadığından Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenmek için götürülmesi sonucu ortaya çıkmıştır.⁴

Malatya, arkeolojik ve etnografik eserler bakımından bol ve zengin kaynaklara sahip olduğundan müze binasına ihtiyaç duyulmuş, 1969 yılında bir binada hizmete açılan müze 1975 yılında yapılmaya başlanan günümüz müze binasıyla 1979 yılında hizmete açılmıştır. 1979 yılında yapılan teşhir

⁴ "Tarihten Günümüze Malatya" T.C.Malatya Valiliği Yay. Malatya 1996 s.177

(Fot.No: 1) Müzenin dış görünümü

(Fot.No: 2) Müzenin dış görünümü

tanzim günümüze kadar gelmiştir. Ancak yapılan ilmi gözlem ve görüşmeler sonucu ihtiyaca cevap vermediğinden, modern ve günümüz müzecilik fikrine uygun yeni proje geliştirilmiş ve uygulanması için Kültür Bakanlığı'nca onaylanmıştır.⁵

1994 yılı içerisinde yeni teşhir tanzim projesi uygulanarak önümüzdeki yıllarda yepyeni bir anlayışla ziyarete tekrar açılacaktır.

Müzedeki teşhiri yapılan ve yeni düzenleme ile yeniden ziyaretçilerin görüşlerine sunulacak olan toplam 15.518 eser mevcuttur.⁶ Bu eserler, kazılar, satın alma, hibe (bağış) ve istirdat (el koyma) gibi yollarla müzeye kazandırılan eserlerdir. Malatya yöresinde, özellikle kum ocakları ve konglemeralarda (kum kayaları) ele geçen fosiller, geçmiş yıllarda tespiti yapılan ve bazı nedenlerle acilen kurtarılması gerekli höyüklerde yapılan ilmi kazılar sonucu gün ışığına çıkarılan, Neolitik, kalkolitik, Tunç Çağı, Hitit, Urartu, Roma, Bizans, Selçuklu, çeşitli beylikler ve Osmanlı dönemi medeniyetlerine ait eserler müzenin zenginliklerindendir.

İlin sınırlar içerisinde, Karakaya barajı gölü suları altında kalan alanlarda Pirod, Caferhöyük, Köşkerbaba, İmamoğlu ve Değirmen-tepe Höyük gibi kurtarma kazılarında ve 1961 yılından beri kazısı devam eden Arslantepe Höyük'te çıkarılan eserler Malatya Müzesine geçmiş günümüze taşıdığı gibi günümüzü de geleceğe aktaran bir tarih Laboratuvarı özelliğini vermektedir.⁷

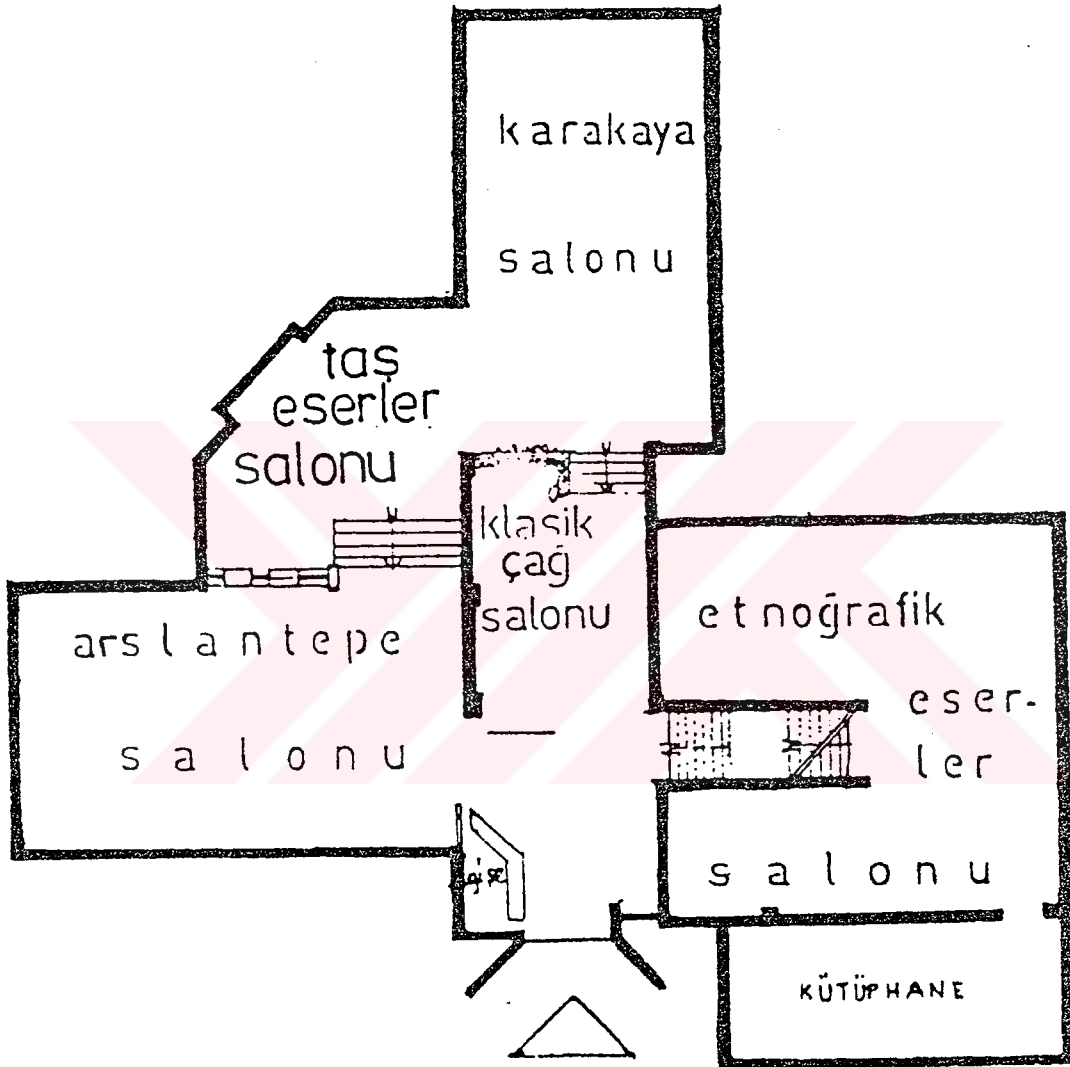
Müzedeki eserler birbirine bağlı beş salonda sergilenmektedir.

⁵ "Tarihten Günümüze Malatya" . . s.177

⁶ Malatya Müzesi, Envanter Raporu-1997

⁷ "Tarihten Günümüze Malatya" . . s.177

MÜZENİN TEŞHİR DÜZENİ

(Şema No: 1) Müzenin Teşhir Düzeni*

* Kasım 1997 tarihinde teşhirdeki eserler yeni teşhir-tanzim projesi uygulaması için toplanmıştır. Ancak Haziran 1998 tarihine kadar hala çalışmalara başlanamamıştır.

* **Arslantepe Salonu** :Salona girişte, soldaki iki vitrin Malatya ve çevresinden derlenen fosillere ayrılmıştır. Öteki eserlerin tamamı Arslantepe Höyük'te yapılan kazı buluntularıdır. Arslantepe; Orduzu semtinde kendi adıyla bir höyüktür.

Delaporte tarafından yapılan kazılarda ortaya çıkarılan Geç Hitit Dönemine (M.Ö. 1200-700) ait kabartma ve heykeller bugün Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde, diğer eserler de Malatya Müzesi'nde sergilenmektedir.

Arslantepe Höyük'te en üst tabakadan aşağıya doğru Ortaçağ, Roma, Hellenistik, Geç Hitit, Hitit, İmparatorluk Çağı, Eski Hitit-Asur Ticaret Kolonileri, Eski Tunç ve Kalkolitik çağ yerleşme katları tespit edilmiştir.⁸

Kalkolitik Çağ'a ait kemik deliciler, süs eşyaları, obsidyen ok uçları ve siyah astarlı yüksek tabanlı kap bir vitrinde sergilenmektedir. Bu çağ'a ait en ilginç buluntu "hocker" tarzındaki kadın iskeletidir. İki adet, renkli taşlardan yapılmış bilezik ve üç adet çanak ile birlikte teşhir edilmektedir.

Müze koleksiyonunda yine bu dönemden çok sayıda mühür ve mühür baskıları da mevcuttur.

Eski Tunç Çağı'na ait kemik ve pişmiş topraktan idaller, obsidyen ve çakmaktaşı kesici-delici aletler, taş ve pişmiş toprak ağırlıklar, kemik, renkli taş, cam ve altın süs eşyaları ayrı ayrı vitrinlerde yer almaktadır. Bu çağa ait Doğu Anadolu Bölgesinin karakteristik eserleri olan siyah astarlı, kazıma ve kabartma motifli ve devetüyü astar üzerine kahverengi geometrik süslemeli seramikler sergide bulunmaktadır. "Petek" adı verilen çömlekler içine

⁸ İsmail Aytaç; "Malatya Müzesi" „Kültür ve Sanat Dergisi S.16 , Aralık -1992 , s.51

"hocker" tarzında gömülmüş çocuk iskeleti, dönemin ölü gömme geleneğini yansıtmaları açısından dikkat çekicidir. Bronzdan yapılmış, kılıçlar ve mızrak uçları, döküm kalıpları ve potalar madencilik teknolojisi hakkında önemli ip uçları vermektedir.⁹

* **Taş Eserler Salonu** :Çeşitli devirlere ait taş eserler bu salonda sergilenmektedir. Geç Hitit dönemine ait, iki kabartma ve bir heykel başı, Urartu kralı III.Sarduri'ye ait İzoli yazıtı diğer eserlere nazaran daha dikkat çekicidir. Yine bu salonda, ortada iki vitrin içerisinde Arga Tepesi Tunç Çağı buluntuları ve Maşattepe Tümülüsü kazısından elde edilen Roma Çağı eserleri yer almaktadır.¹⁰

Taş eserler salonundan Karakaya Salonuna geçişte tek vitrin içerisinde Urartu Çağı'na ait seramikler, bronz kemerler, adak levhaları, fibula, iğne ve takılar sergilenir.

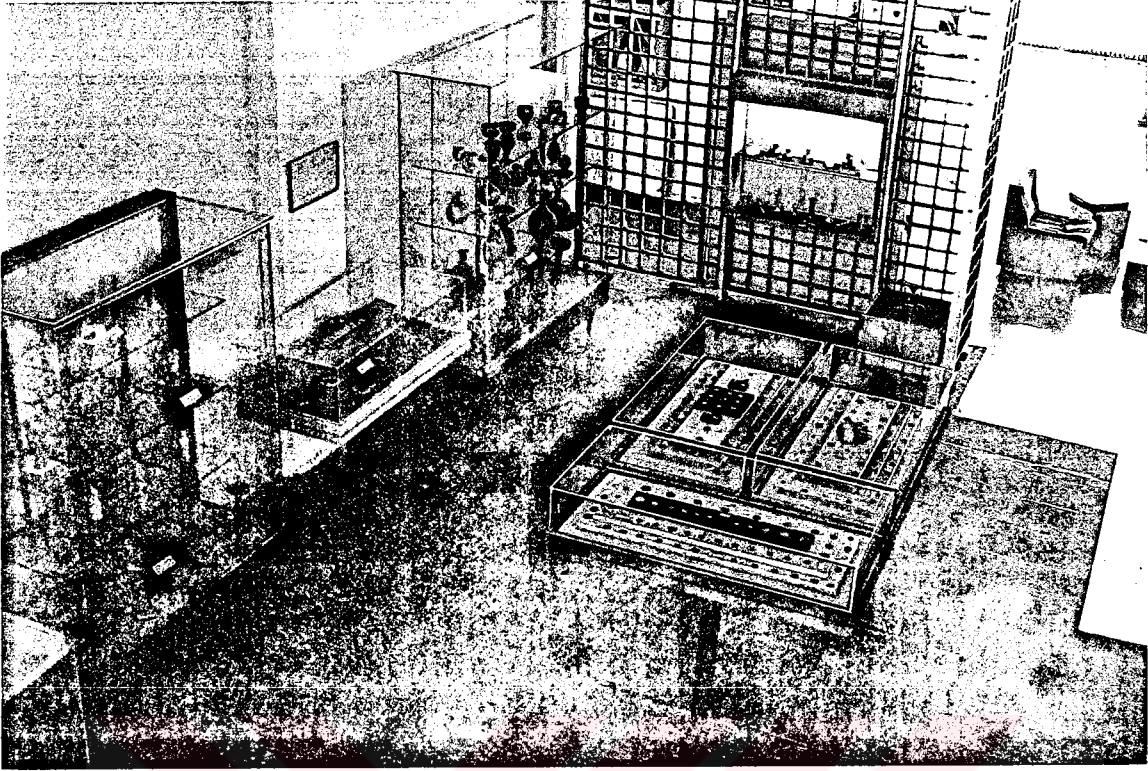
* **Karakaya Salonu** :Karakaya Baraj Gölü sahasında yapılan Caferhöyük, Değirmentepe, İmamoğlu, Pinot ve Köşkerbaba kazılarında ortaya çıkan eserlere ayrılmıştır.

Soldaki ilk iki vitrin Caferhöyük eserlerine aittir. Neolitik çağ'a ait figürinler, cilalı taş baltalar ve obsidyen aletler Neolitik kültürü yansıtan önemli eserlerdir.¹¹

⁹ İsmail Aytaç; A.g.m. s.52

¹⁰ İsmail Aytaç; A.g.m. s.52

¹¹ İsmail Aytaç; A.g.m. s.53

(Fot.No: 3) Teşhir Salonundan bir görüntü

Kalkolitik ve Demir Çağı'na ait seramikler, mühür ve mühür baskıları ayrı ayrı vitrinlerde sergilenmektedir. Kalkolitik ve Eski Tunç Çağı'na ait seramikler, figürinler ve ağırlıklar müzede ayrı bir bölümde bulunmaktadır. Ayrıca Eski Tunç, Geç Tunç, Demir Çağı ve Orta Çağ'a ait çanak-çömlekler, Urartu dönemine ait çok sayıda kap, matara da teşhir edilmektedir.¹²

¹² İsmail Aytaç; A.g.m. s.53

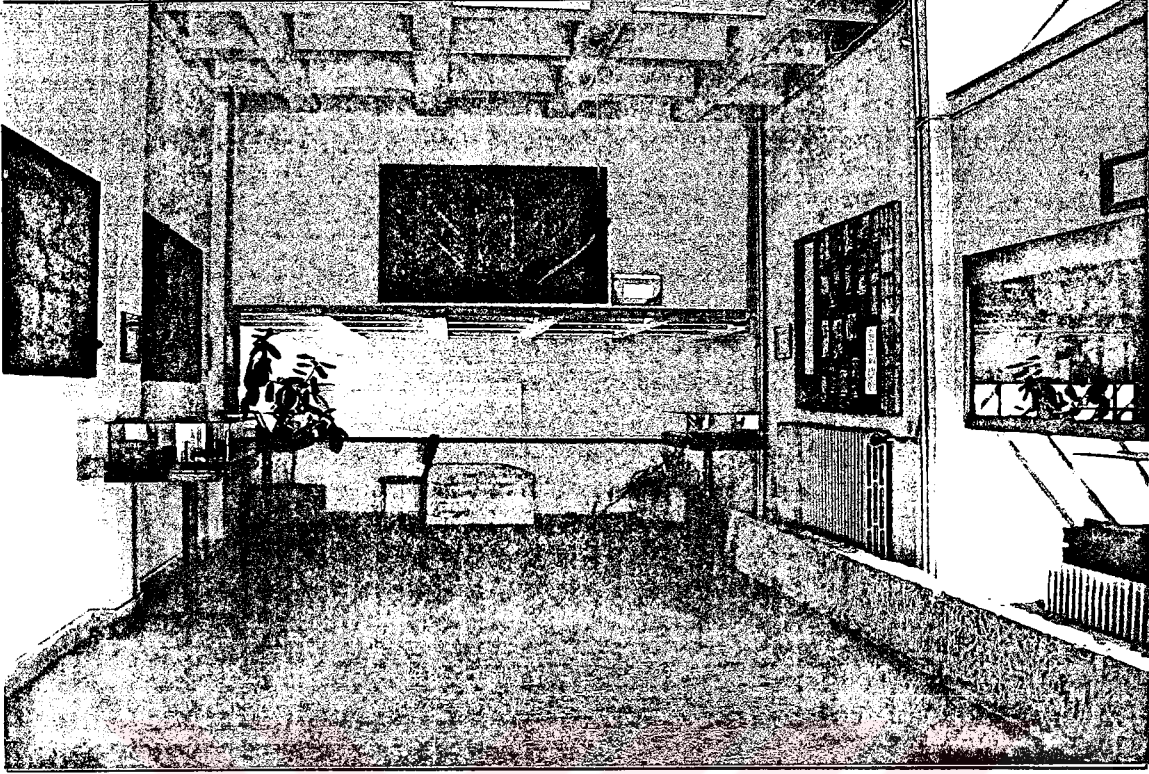

(Fot.No: 4) Teşhir Salonundan bir görüntü.

* Klasik Çağlar Salonu : Hellenistik, Roma, Bizans dönemine ait eserlerin sergilendiği bu salonda, ortadaki üç vitrin serisinde çeşitli dönemlere ait sikkeler yer alır.

Orta Çağ'a ait cam eserler seramikler, rölikler, takılar, heykelcikler, kandiller ayrı ayrı vitrinler içerisinde sergilenmektedir.¹³

¹³ İsmail Aytaç; A.g.m. s.54

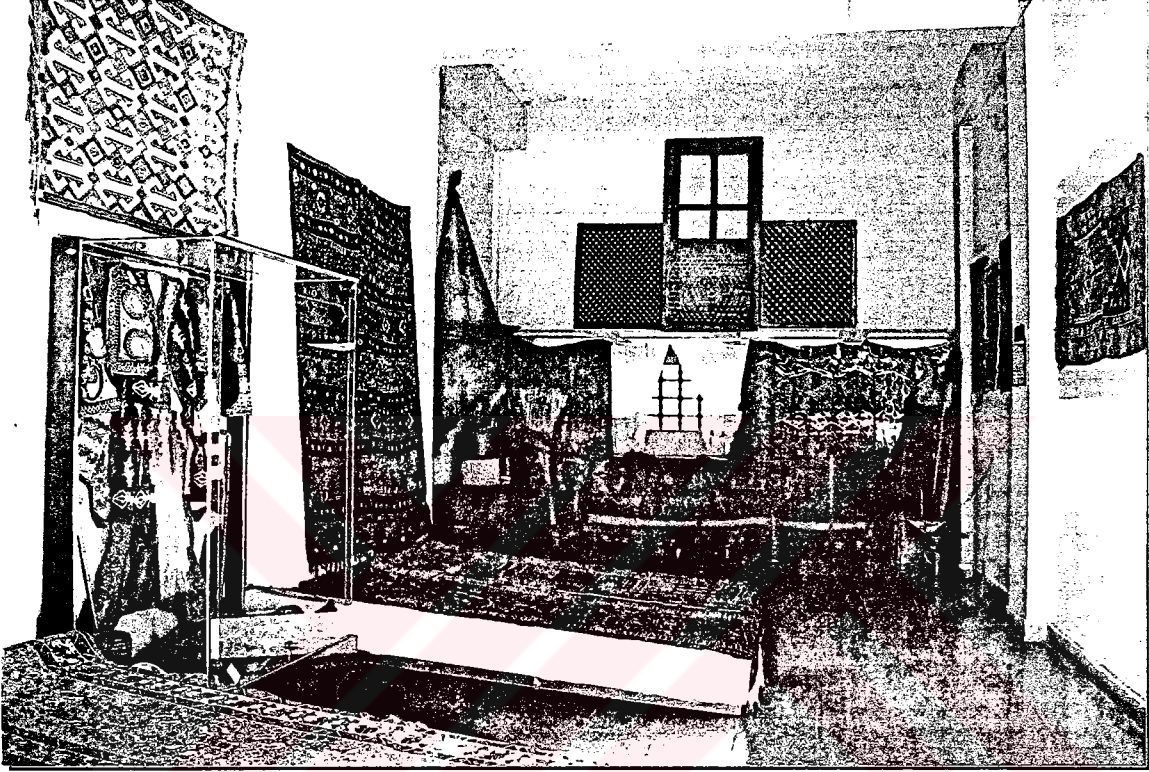
(Fot.No: 5) Teşhir Salonundan bir görüntü.

* Etnografik Eserler Salonu : Malatya folklorunu ve etnografyasını en iyi şekilde yansıtabilmek için üst kat tamamen Yakın Çağ'a ait halk sanatı eserlerine ayrılmıştır. Merdivenlerden çıkışta sağda ve solda kilim yastık ve seccadeler yerleştirilmiştir.

Bu bölümde "Malatya Odası" ve "Neolitik Dönemden Günümüze İnsan ve Silah" sergisi önemli yer tutar. Malatya Odasında Türk Evi geleneğinde "baş oda" canlandırılmaya çalışılmıştır. Neolitik Dönemine ait, çakmaktaşı, obsidyen, bakır, demir ok uçları, mızraklar, kesici ve delici aletler, Osmanlı dönemi kılıçları, tüfek ve tabancalar yer almaktadır.

Etnografya kısmında ise, yolluk, kilim, cicim, zili, yastık yüzleri, çeşitli boyutlarda halılar gibi yöresel

dokuma, erkek giysileri ve takıları, kadın giysileri ve takıları, sedef kakma mücevher kutusu, sedef fildişi kakma rahle ve üzeri tezhipli bir Kur'an-ı Kerim, yakın zamana kadar kullanılan bakır kap-kacak, çeşitli işlemeler, keseler ayrı ayrı vitrinlerde teşhir edilmektedir.¹⁴

(Fot.No: 6) Teşhir Salonundan bir görüntü.

¹⁴ İsmail Aytaç; A.g.m. s.54

1.2. MÜZENİN SEKSİYONLARI

Malatya müzesinde üç seksiyon yer almaktadır. Bu seksiyonları bir çoğu şahıslardan satın alarak oluşturulmuş, bir kısmı da hibedir.

Müzede toplam 15.518 eser bulunduğunu daha önce de belirtmiştik. Bu eserlerden, 8091 tanesi Arkeolojik eser, 1691 tanesi Entografik eser, 4902 tanesi sikke, 4 tanesi tablet, 815 tanesi mühür ve mühür baskısı, 1 tanesi arşiv vesikası ve 14 tanesi de el yazması kitaptır.¹⁵

1.2.1. ARKEOLOJİK ESER SEKSİYONU :

Bu seksiyondaki eserler kazıdan çıkarıldıktan sonra, kazı yapan ekip tarafından kontrolü yapıldığı için bir çoğu restorasyonludur. Ancak, bazı eserlerde düzenli konservasyon yapılamadığı için dış etkenlere karşı zayıflamalar başlamıştır. Özellikle Malatya kurak bir iklime sahip olduğu ve müze binası şehir merkezinde olduğu için açıkta sergilenen eserlerde daha fazla göz çarpmaktadır.

Malatya ve civarındaki höyüklerde yapılan kazılarda elde edilen eserlerin bazıları daha önce müze binası olmadığı için Ankara Arkeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır.

1.2.2. ETNOGRAFİK ESER SEKSİYONU :

Etnografik eserlerin 106 tanesini düğümlü dokumalar, 145 tanesini atkı yüzlü dokumalar (kilim-cicim-zili-sumak) oluşturmaktadır. Bunların bir kısmı kilimle cicim yada

¹⁵ Malatya Müzesi, Envanter Raporu-1997

kilimle sumak olarak karışık dokunmuştur. Etnografik eserlerden 315 tanesi ise giysiler ve aksesuarlardır. (bilezik, tepelik, kemer, küpe, kolye vb.) Bu eserlerden geri kalanlar ise silahlar, mutfak eşyaları, günlük kullanım eşyaları (baston, kandil, şamdan, rahle vb.) gibi malzemelerden oluşmaktadır.

Bu eserlerden yaklaşık 500 tanesi tekstil ürünü eserdir ve hiçbirini herhangi bir restorasyon işlemi görmemiştir.

Tekstil ürünü eserlerin diğer eserlere oranla dış etkilere karşı hassaslığı gözönünde bulundurulursa bu konuya özen gösterilmesinin gerekliliği ortaya çıkacaktır. Ayrıca sergileme alanlarının bugünkü yetersizliğinden dolayı bu eserlerin çoğu depolanmış durumdadır.

Bu eserlerin bir çoğu şahıslardan satın alma yoluyla elde edilmiş, bir kısmı ise Ankara Arkeoloji Müzesi'nden hibe edilmiştir.

1.2.3 SİKKE SEKSİYONU :

Bu eserler kazı sonucu, hibe ve satın alma yoluyla elde edilmiş eserlerdir. Depoda olanlar küçük zarf ve kutularda, teşhirdekiler ise canlı vitrinlerdedir. Konservasyon eksikliğinden dolayı bazılarında oksitlenmeler vardır.

1.3. TEKSTİL KONSERVASYONU

Konservasyonu; bozulmayı yavaşlatıcı, mümkünse önleyici veya eserin bozulmaya direncini artırıcı eylem olarak tanımlayabiliriz.¹⁶

Kelimenin en geniş anlamıyla, müze koleksiyonlarının saklanması, insan yada çevreden gelecek zararlara karşı eşyaların korunmasıdır.¹⁷

Müzelerin öncelikli sorumluluğu varlık nedenleri olan korumak, eserler için en uygun çevre koşullarını sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak için müzeciler ve koruma-onarım uzmanları ile müze yapılarını tasarlayan mimarlar ve iç mimarlar birlikte çalışmalıdırlar. Türkiye’de bu konuda karşılaşılan güçlüklerin başta gelen nedenlerinden biri müzecilik ve müzelerde koruma alanlarında eğitim olmamasıdır.¹⁸

Bir müzede herşeyden önce, hammaddesine ve gördüğü hasara göre tespitleri yapacak eğitilmiş bir ekibin ve konservasyon işlemlerinin yapılabileceği laboratuara ihtiyaç vardır. Eğer bu ekip ve laboratuvar yok ise, uzmanlarla bağlantı kurulup, ya ekibin müzeye gelmesi sağlanmalı yada konservasyon restorasyon işlemlerinin yapılması için uzmanlara gönderilmelidir. Özellikle tekstiller için bu aciliyet gerektiren bir durumdur. Çünkü, tekstiller diğer eserlere oranla bozulmalara karşı daha dayanıksızdırlar.

Bir dokuma tekstilin ana özellikleri sertlik ve esnekliktir. Her ne kadar bunlar elyafların doğasına ve ipliklerin yada dokumanın yapısına göre derece itibariyle

¹⁶ ICCROM “Müzelerde Koruma: Çevresel Koşulların Denetimi” , 1st. 1985, s. 30

¹⁷ E.V.Jhonson-J.C.Horgan “Museum Collection Storage” , France - 1979, s. 21

¹⁸ ICCROM: A.g.e. s.7

değişiklik gösterirlerse de, bunlar gerekli sağlamlığın karar verilebileceği özelliklerdir. Tekstil elyaflarının bozulmaya uğraması kuvvet ve bükülebilirlik kaybıyla gösterilmektedir.¹⁹

Tekstillere verilen hasarın ana sebepleri ışık, oksijen ve nem, atmosferik kirlilik, böcekler ve mikroorganizmalardır.

Koruma tedbirleri genel olarak aşağıdakileri içermektedir.

- 1- Temizleme; Lekeleyici maddenin, renk bozulmasının ve lekelerin giderilmesi
- 2- Sterilize etme ve güveden koruma: Zararın bozulma ve çürümesinin biyolojik sebeplerini gidermek.
- 3- Koruma: Çevreden gelen tehlikelerden koruma (görülebilen ve ultraviyole ışık ve atmosferik kirlilik)
- 4- Güçlendirme : Zayıflamış materyali güçlendirmek ve disintegrasyonu (parçalanma) durdurmak.²⁰

Tekstiller, çoğu Asya müze koleksiyonlarının önemli bir bölümünü teşkil eder.

Tekstillerin yapıldığı elyaflar (fiberler) iki ana kategoriye bölünebilir:

1. Doğal fiberler [elyaflar]
2. İnsan yapımı fiberler

¹⁹ E.R.Beecher "The Conservation Of Tekstiles"

s.251

²⁰ E.R.Beecher, A.g.m. s.251

Bitkilerden, hayvanlardan ve böceklerden elde edilen pamuk, keten, kendir, Hint keneviri, yün, ipek gibi fiberler doğal elyaflardır. Fiber olmayan maddeler kullanarak insanlarca fabrikada yapılanlar ise insan yapımı fiberlerdir, örneğin naylon ve terilin.

Bir çok doğal tekstil elyafları muhtelif bozulma faktörlerine karşı hassastır. Doğası itibarıyla organik olduğundan, nem, ışık, böcekler ve mikro organizmalar onlara zarar verirler.

Camekanlardaki ve saklama(depolama) bölgelerindeki yüksek orandaki nem mantarların büyümesini hızlandırır. İyi bilindiği gibi, selülozik materyal (kumaş) doğası itibarıyla higroskopik (nem çeker) türdendir ve bu nedenle de atmosferden nemi abzorbe eder (emer).

Işık, her türlü tekstile büyük tehlikeler oluşturur. Sadece kumaşı (dokumayı) zayıflatmakla kalmaz hatta eğer tekstil boyalıysa boyayı da soldurur. Işıkla ilgili bölümde de belirtildiği gibi dokumayı zayıflatmaktan sorumlu ışığın dalga uzunlukları gözle görülmeyen (invizibil) ultraviyole ışınlardır. Diğer yönden boyaların solmasına çoğunlukla gözle görülebilir ışık dalga boyları sebep olur. Tüm tekstiller ışığa karşı son derece hassas olduklarından, ışığın yan etkilerinden bunları korumak için ekstra bakım sağlanmalıdır.²¹

Bunun için alınacak bazı önlemler aşağıdaki gibidir.

1. Işık (aydınlatma) yoğunluğu düşük tutulmalı
2. Işık kaynaklarında ultraviyole emici filtreler kullanılmalı.

²¹ O.P.Agrawal ; "Care and Preservation of Museum Objects" s.77

3. Tekstilleri teşhir eden galerilerde ışık direkt olmamalı, çinko oksid veya titanyum trioksid ile kaplı bir yüzeye karşı yansıtılmalıdır. Doğal ışık yüksek oranda ultraviyole ışınlarla sahip olduğundan mümkün olan yerlerde, tekstil teşhir eden galerilerde sadece yapay ışık kullanılmalıdır.²²

Tekstilleri böceklerin ve mantarların saldırısından korumak için, koleksiyonların tam bir periyodik bakımı (muayenesi) yapılmalıdır. Depolama alanlarının ve teşhir galerilerinin iyice havalandırılması gereklidir. Yün, güvelerden kolayca zarar gördüğü için naftalin ve paradiklorbenzen gibi fumigan türde haşere ilaçları depolama (saklama) alanlarında sürekli kullanılmalıdır. Böceklerle karşı depolama (saklama) güvenliğini arttırmak için tekstillerin muhafaza edildiği dolaplar ve raflar DDT solüsyonuyla ilaçlanmalıdır. Eğer tekstiller böceklerin istilasına uğrarsa bunlar oradan ayrılmalı ve dezenfekte edilmelidir. Böceklerin diğer kolleksiyonlara kaçmamasına ve onlara da bulaşmamalarına dikkat edilmelidir.²³

Tekstiller narin olup yanlış tutma yada depolamadan kolayca zarar görürler. Mümkün olduğu kadar katlamaktan kaçınılmalı çünkü tekstiller katlamalarda zayıflar ve yırtılır. Tercihen rulolar ya da tüplerde (boru) istiflenmelidir. Yerden iktisat sağlamak için birkaç rulo çerçeve üzerine asılabilir. Eğer bir tekstili katlamak gerekiyorsa, kat yerleri buruşuk olmamalı ve ince kağıtla ped yapılarak desteklenmelidir. İlk kat daima çözgüye paralel olmalıdır. Çözgü ipleri genellikle atkınıninkilerinden daha sıkı kıvrılmıştır. Tekstilleri

²² O.P.Agrawal ; A.g.e. s.78

²³ O.P.Agrawal; A.g.e. s.78

tüplere (borulara) sararken kırıxıklıktan azami derecede kaçınılmalıdır.²⁴

Yapıldıkları muhtelif şekil ve ölçülerden dolayı kostümler zor bir depolama sorunu yaratırlar. Düz olduklarından dolayı tüplere sarılamazlar. Kostümleri depolama (saklama) nın bir yolu da onları pedli askılara üzerlerini politen tabakalar (örtüler) veya torbalarla örterek asmaktır. Kostümleri taşıyan askılar kırıxıklığı önlemek için geniş bir kabinde depolanmalıdır. Herhangi bir inceleme veya teşhir açısından kolayca çıkarılabilmesi için yan yana asılmalıdır. Yalnız kostümleri böyle saklamanın çok büyük bir de dezavantajı vardır. Kostümün tüm ağırlığı askıyla desteklenen kısma düşmektedir. Bu gerginlik (asılma) kesinlikle zarara yol açacaktır ve kumaşın ömrünü kısaltacaktır. Bu gerginlikten ancak kostümler düz istiflenirse kurtulunabilinir. Burada mümkün olduğunca katlamalardan kaçınılmalıdır. Eğer kaçınılamıyorsa kağıt pedler kat yerlerine yerleştirilmelidir. Metal iş deseni taşıyan kostümler katlama nedeniyle genellikle zarara karşı hassas olup dikkatlice pedlenmelidir.²⁵

Kostümlerin parçaları bir diğeri üzerine gelecek şekilde sıkıca paketlenmemelidir. Eğer iki ya da daha fazlası istiflenecekse, paketleme gevşek olmalı ve bol ped kullanılmalıdır. Düz bir pozisyonda kostümleri istiflemek (depolamak) için, çekmeceler faydalı olur. Bu çekmeceler, yine ahşaptan yapılmış ve cilalanmamış dolaplarda tutulmalıdır. Çekmeceli dolaplar toz geçirmez şekilde yapılmış olmalı çünkü toz tekstillere son derece zararlıdır.

²⁴ O.P.Agrawal; A.g.e. s.78

²⁵ O.P.Agrawal; A.g.e. s.78

Tüm tekstiller kolayca leke alır. Lekeler sadece şekil görüntü bozucu olmakla kalmayıp tekstil materyaline de zarar verebilirler. İncelendiğinde, tekstillerin bir bezle örtülü temiz masalar üzerinde tutulmasına azami dikkat gösterilmelidir. İstifleme (depolama) alanlarında hiçbir yiyecek, içecek, mürekkep yada sıvı şey bulundurulmamalıdır.²⁶

Tanıtma kartlarını tekstillere ilıstırmek için metal klipler, toplu iğneler yada tel raptiyeler kullanılmamalıdır. Bu maddeler bozulur ve nemli ortamlarda çabucak paslanır ve kumaşı lekeler bırakır. Seloteyp hiç mi hiç kullanılmamalıdır. Bu sadece kumaşı leke bırakarak zarar vermez, hatta kumaşı zayıflatır. Tanıma (dentifikasyon) numaraları bantlar üzerine yazılmalı, bunlar da tekstiller üzerine iğne, iplikle tutuşturulmalıdır.²⁷

Eğer müzede mevcutsa, tekstil koleksiyonlarını aralıklarla saklama laboratuvarında incelemeye tabi tutmak önerilir. Bu da bozulmaları, kusurları, zayıflıkları ve bozulmanın sebeplerini bulmak ve gidermek, böylece bilgi temin etmek ve gerekirse çareleri uygulamada yardım sağlamak içindir. Nakış yada aplike yada boyalarındaki durumlarda olduğu gibi kumaşın kendisinde veya dekorasyonunda asidite mevcut oluşu zarar verici olur. Asidite dokumayı zayıflatır ve sonuçta onu mahvedebilir. Genellikle bazı boya hallerinde ortaya çıkar ve görünüş olarak ateşin kavurmasına benzeyen bir etkiyi ortaya çıkarır. Asidite (Asitlik), asit ile kontak haline

²⁶ O.P.Agrawal; A.g.e. s.79

²⁷ O.P.Agrawal; A.g.e. s.79

geldiğinde kırmızıya dönen mavi litmus (turnusol) kağıdı kullanarak çıkarılabilir.

Tekstillerin temeli ve yerleştirilmesi destek sağlayacak kadar kuvvetli (sağlam) olup olmadıklarını anlamak için incelenmelidir. Kırılabilir tekstiller yada zayıf mahfazalardakiler sağlamlaştırılmalıdır. Tekstilleri sağlamlaştırmanın birkaç yolu vardır. 1) Dikme, 2) Lamine etme, 3) Sordurma (emdirme).

Son iki metot bir saklama laboratuvarı tarafından yapılmalıdır. Dikerek sağlamlaştırma biraz tecrübe ve özenle herhangi bir müze tarafından gerçekleştirilebilir. Basitçe yeni kumaşın bir desteği üzerine kırılabilen tekstili ince bir iğne ve iple (sırtı)(astarı) tam bir destek sağlayacak şekilde ve dikişler sağdan mümkün olduğu kadar görülmeyecek bir şekilde dikmektir. Küçük delikleri örme işlemi uygun renkte ip kullanarak yapılmalıdır.

Litmus (Turnusol)kağıdı bilimsel eşya pazarlamacıları tarafından şeritler halinde satılmaktadır. İki rengi vardır (mavi ve kırmızı). Bir tekstildeki yada kağıttaki asitliği ölçmek için distile* edilmiş suyla nemlendirilmelidir ve materyal üzerine konur. Eğer asitli ise litmus (turnusol) kağıdı kırmızıya döner.²⁸

Herşeyi düşünerek söyleyecek olursak tekstillerin uzun bir süre bugüne kalmaları merak konusu olmuştur. Britanya, özellikle tarihi öneme sahip, kimisi de önemli ölçüde eski tekstiller açısından zengincedir. Hiç kuşkusuz çoğu müzelerde tekstiller gelecek kuşakların görüp inceleme

²⁸ O.P.Agrawal; A.g.e. s.80

* Destile Edilmiş Su: Buhar fazı bileşim bakımından, sıvı fazla farklı olursa damıtma işlemine distile su adı verilir. Geniş Bilgi için bakınız "Kimya Müh.Lab.Deney Föyü" İnönü Üni.Müh.Fak.Kimya Müh.Bölümü s.34

yapabilmelerini sağlamak için kontrol altında tutulmaktadır. Diğer tarihi tekstiller daha açık şartlarda, bir çoğunda orijinal olarak yapılmış oldukları çevredeki köy evlerinde bulunmaktadır. Gelecekleri daha az belirlidir. Fakat tehlikelere karşı artan bir duyarlılık, onlara bakacaklar açısından bakımları için sorumluluk gerektirir. Yine de diğer tekstiller aile yadigarı olarak görüldüğünden özel mülkiyet dahilindedir yada satın koleksiyona ilave olarak satın alınmışlardır.

Bir tekstilin bakım gerektirmesi için eski yada yıpranmış görünmesi gerekmez. Önlem almak, çare bulmaktan daha iyidir ve koruyucu saklama iyi ortamda, ister teşhir edilsin isterse depoda olsun, bir değerli parçanın olduğu gibi kalmasını sağlamak için önemli bir müsbet bir yoldur.

Eğer bir tekstil herhangi bir bakım-onarım gerektiriyorsa, bu işle kimin görevlendirileceğine karar vermek gerekli olacaktır. Bu verilecek ilk ve ön önemli karardır. Tarihi ve sanat değeri olan tekstillere yalnızca deneyimli tekstil konservatörleri tarafından bakım yapılmalıdır. Eğer bu şekilde yapılmaz ise bir çok şey yanlış gidebilir ve tecrübesiz birisi onarılamaz zararlara yol açabilir.²⁹

1.3.1 TEKSTİLLERİN TANIMI (İdentifikasyonu)

Sentetik yada yeniden oluşturulmuş maddelerden yapılmış tekstil kumaşlar, insan yapımı elyafların üretiminin ticari bazda geliştirdiği aşağı yukarı 1890 yılından beri mevcuttur. Bununla ilgili örnekler bazı müze koleksiyonlarında bulunmakta olup, sayıları kuşkusuz artacaktır. Şu anda temsil edilen kumaşların büyük

²⁹ K.Pinç-G.Putnam; "The Care Preservation Of Textiles" s.17

çoğunluğu hayvan ve bitki kaynaklı doğal elyaflardan (fiberlerden) müteşekkildir; esas itibariyle yün, ipek, pamuk ve keten. Dr.Rosenguist M.S.800 yılında örülmüş, osebergde bulunan tekstillerde ısırgan elyafların kullanımını kaydetmiş bulunmaktadır.

Bir kumaşı oluşturan elyafların kimliği, kumaşa belli bir uygulama yapılmadan önce bilinmelidir. Özellikle eğer leke çıkarmada söz konusuysa.

Mikroskobik bir inceleme elyafları tanımının elde hazır bir aracıdır. Büyüteç altındaki görüntüyle sağlanan aşinalık onları bilinen örneklerle karşılaştırmaya yarıyabilir. Hayvansal elyaflar ile bitkisel elyafları birbirinden ayırdetmek için uygulanabilecek basit fiziki testler mevcuttur. Örneğin hayvansal elyaflar/lifler hemen yanmazlar ama bir alevle tutulduğunda alevle yanarlar ve hafifçe yanmış saçın (kılın) karakteristik kokusunu yayarak Karbon tortusuna benzer şekilde büzüşür. Bitkisel elyaflar ise kolayca tutuşurlar ve gri kül haline gelinceye kadar yanarlar.

Boyama (lekeleme) testleri basit olup, farklı elyaf türlerini birbirinden ayırdetmek için normal ihtiyaca cevap verirler. Bu amaçla da Shirlstainler geliştirilmiştir. Bu elyaf tüm harici maddelerden arındırılır, temizlenir ve onu belli bir boyada boyayacak shirlstain sıvısı içine yerleştirilir ki bununla şemaya uygun olarak fiber (elyaf) tanımlanabilir.³⁰

Birbirine çok yakın elyafların tam olarak tanımlanabilmesi çok daha hassas kimyasal metotlarla mümkündür. Tekstil için kullanılan tüm elyafları kapsayan

³⁰ E.R.Beecher, A.g.e. s.251

testler Tekstil Enstitüsü tarafından basılan bir yayında açıklanmaktadır.

1.3.2 TEKSTİLLERİN TEMİZLENMESİ

Doğal elyaflardan örülmüş tekstillerin tüylü yüzeyi onları özellikle lekelemeye karşı hassas kılmaktadır. kir parçacıkları (partikülleri) ipliklerin ve dokumanın sayısız aralıklarına yerleşir ve buraya yapışırlar. Bir elyafın tuttuğu kir miktarı elyafın çapı ve ölçü ve çentiklerin varlığını da kapsayan kendi fiziksel özelliklerinden etkilenir. (Wagg, 1959)

Bir dokumanın üzerindeki kir sadece görüntüyü bozmaz, hatta tekstillere saldıran sayısız mikro ve submikro organizmalar ve böcekleri teşvik eden tropikal ısı ve nem şartlarında zarara yol açabilir. Lekeli bir tekstil, temiz olanından daha çok bunların hücumuna açıktır. Bu nedenle temizlik, koruma alanında önemli bir adımdır.³¹

Gevşek Yada Narin Dokumaları Temizleme

Dokumaların temizlenme metotları ilgili kumaşın cinsine, durumuna ve kirliliğin yapısına göre uygulanır. Alelade kir ve güve yumurtaları fırçalayarak, silkeleyerek yada bir elektrikli süpürge ile emdirilerek temizlenir. Çok zayıf (ince) kumaş, üzerine ince bir ağ parçası sıkıca

³¹ E.R.Beecher, A.g.e. s.252

tutuşturulur, elektrikli süpürgenin ağzı yaklaştırılarak güvenli bir şekilde emme yoluyla temizlenebilir.³²

Bir alternatif olarak da bir parça muslin elektrikli süpürgenin ağız kısmının üzerine serilir. Eğer bu, zayıf (ince) kumaşın üzerine zarif bir şekilde yerleştirilirse, kir ondan musline geçecektir, ki bunun da ara ara değiştirilmesi gereklidir. Halılar, kilimler ve diğer kumaşlar üzerlerindeki tozun alınması için tutulan elektrikli süpürgenin ağzına doğru fırçalanır ki toz alınsın. Tekstillerde kullanılan fırçaların saf kısa beyaz kıllı olması gerekir: Fırçalar beyaz kalmalı.³³

Yıkama :

Su, diğer herhangi bir sıvıdan daha çok sayıda maddeleri eritir ve alelade kirin en iyi solventi durumundadır. Zarar vermeden ıslatılabilen kumaşlar için yıkama, en basit ve en etkili temizleme usulüdür. Su yumuşak olmalı, çünkü bu kir maddelerini çıkarmada ergimiş mineral ve gazlar içeren sudan daha iyidir. Sabunun kolayca kpreceği yumuşak suyla kalsiyum ve mağnezyum zelterek sabunun suda erimeyen bir çökelti meydana getirmesini sağlayan sert su arasındaki fark yaygın bir tecrübe konusudur.

Alkali ekleyerek elde edilen suyun temizleme gücündeki artış (yükselme) eski zamanlarda iyi bilinmekteydi. Mısır'ın natron (tabi soda) göllerinde bulunan doğal sodyum karbonat için kullanılan bir terim olan (güherçile) nitreli yıkama Eski Ahit İncilde Jeremiah, II.22'de bahsedilmektedir. Özellikle sabun yerine nötr deterjan kullanıldığında müze tekstillerinin yıkanmasında uçucu

³² E.R.Beecher; A.g.e. s.252

³³ E.R.Beecher; A.g.e. s.252

olması açısından eklemek için amonyak uygun bir alkalidir. Bitki elyaflarından örülen kumaşlar için uygulanacak güç % 1'i, hayvani elyaflarda ise % 0.04'ü geçmemelidir. Yün ve diğer protein elyafları için yıkama solüsyonları vücut ısısında olmalıdır.³⁴

1.3.3 STERİLİZE ETME VE GÜVEYE DAYANIKLILIK:

Tekstilller, canlı organizmaların, özellikle keratine saldıran çeşitli güveler ve bokböcekleri ile küfe neden olan mikroorganizmaların saldırılarına karşı savunmasızdırlar. Bunlar, nerede karanlık, sıcaklık ve hareketsizlik varsa orada gelişirler. Durgun hava, ki eğer bir de fazlaca nem ihtiva ediyorsa, mantarların gelişmesinde önemli bir faktördür. Çevre atmosferindeki yüksek oranda bulunan bir nem tekstillere kuruluktan çok daha büyük tehlikedir. Biyolojik bozulmaya (çürümeye) müsait olup, ışığın yapraticı (zarar verici) aksiyonunu da yoğunlaştırır.³⁵

Rutubet(Nem) Kontrolü :

Küflerin gelişmesi (büyümesi)'nin önüne 15° ve 25°c dereceler arasındaki ısılarda % 70 altında atmosferin nispi nemini muhafaza etmek suretiyle geçilebilir. Nem ölçme cihazları muhtelif türlerde vardır. Bir hygrometer yada hiygrograf (Rutubet kayıt cihazı) bir şema üzerinde nispi nemi kaydeder. Bazı cihazlar (terme-hygrogrflar-ısı/rutubet kaydedici cihazlar) da hem ıslıyı hem de nispi nemi kaydederler.

³⁴ E.R.Beecher; A.g.e. s.252

³⁵ E.R.Beecher; A.g.e. s.256

Nispi nemin küf oluşum noktasının (Coremans, 1960) sürekli üzerinde olan tropikal ülkelerde mantarın yarattığı enfeksiyon daimi bir tehlikedir. Klimatizasyon (iklimleme) tekstillere yönelik tüm biyolojik ve atmosferik tehlikelerin üstesinden gelmenin en iyi metodudur (yoludur, usulüdür). Hava geçirmez depolama alanlarındaki ve vitrinlerdeki havanın nispi nemi, nem ile ıslatıldığında (doyurulduğunda) pembeleşen, kuru iken mavi olan kendinden göstergeli kristaller şeklinde sağlanabilen (tedarik edilebilen) silika jel kullanımıyla azaltılabilir. Nem 101 °C'deki bir fırında kristalleri kurutarak giderilir, ki o zaman tekrar mavi rengine döner ve tekrar kullanılabilir.

Sydney'deki (Avustralya) nemli şartlarda W.M.Boustead bir çekmece boşluğunun her M³'ünde 3 kğ silika jelin % 55'lik bir nispi nemi sağlayacağını ortaya koymuştur.³⁶

Tütsüleme (İstimleme)

Bir gaz odasına sahip ve alınır alınmaz saldırıya duyarlı tüm eşyaları tütsüleme uygulamasını yerine getiren kurumlar enfeksiyon yaymaktan kaçınırlar. Yaygın olarak kullanılan gazlar şunlardır: İnsanlar için öldürücü olan hidrosiyanik asit gazı, havaya karıştığında patlayıcı olan karbondisülfid, karbondioksitle karıştırılmadıkça yanmayan etilen oksid ve metil bromid. (Kaynama noktası 3.6 °C olan) Metil bromid renksiz bir sıvı olarak sağlanır (tedarik edilir). Oda ısısında hemen buharlaşır ve her durumdaki böceklerle son derece toksiktir.(zehirlidir) Fakat insanlara hemen etki etmez. Yüksek konsantrasyonlar hariç farkedilebilir bir kokusu yoktur. Bu nedenle solunmasına karşı önlem olarak bazen, göz yaşartıcı gaz katılır. (Burns-Brown, 1959). Hidrojen sianidden daha büyük nüfuz

³⁶ E.R.Beecher, A.g.e. s.256

etmeye sahip olup, uygulanan dokumalardan çok daha hızlı buharlaşır. Bazı kullanıcılar protein ihtiva eden maddelerin metil bromidle tütülenmesinden sonra kalıcı (ardından kalan) kokular bildirmişlerdir. Ancak The Department of Scientific And Industrial Pest Infestation Laboratory (Bilimsel ve Endüstriyel Salgınlık Enfestasyon Laboratuvarı Bölümü (Şubesi)'nce yapılan deneme çalışmalarına ait bir rapor şunu belirtmektedir: "İstiflemeye atfedilebilecek hiç bir koku çıkarılmamıştır." (Anon., 1960) Üç saatliğine sağlanan 200 g/m³ lük bir konsantrasyon yumurtaları ve böcekleri öldürür. Metil bromid havadan daha ağır olup, bu nedenle tütülenme odasına üstten girmelidir. Gazı sirküle etmek (dolaştırmak) için dahili bir vantilatör (fan) bir avantaj sayılır. Son zamanlarda geliştirilen tütü maddesi (eczası) olan Sülfür filorid (Stewart, 1951; Gallo, 1963), ki bu da Vikane (Dow Chemical Co., Michigan) olarak pazarlanmaktadır, metil bromide benzer toksik (zehirleyici) ve diğer özelliklere sahiptir. Ancak daha çok nüfuz etme gücüne sahiptir.³⁷

Koruyucu Önlemler

İstimleme uygulaması mevcut enfeksiyonu bertaraf eder fakat müteakip saldırılara karşı pek güvenlik sağlamaz. Koruyucu önlemler şunları içermektedir:

Fiziki engeller, örneğin çekmeceler, dolaplar, kutular ve çantalar. Yeni doğmuş bir güve 0.1 mm'lik açıklıktan rahatlıkla geçebilir. Bu nedenle korumasız dokumalar için olan konteynerler sıkıca kapatılmalıdır. Eğer politen torbalar kullanılırsa, ola ki ısı düşmesi olursa, nem kondensasyon tehlikesi hesaba katılmalıdır. Şurası çok önemli ki tekstiller bir şeyin içine konulmadan önce

³⁷ E.R.Beecher; A.g.e. s.256

enfestasyondan (saldırılarından/istilalardan) arınmış olmalıdır çünkü bunlar böceklerin gelişmesini uygun hale getiren ortamlardır.³⁸

Aromatik (kokulu) koruyucular (protektanlar), Ek önlem olarak kullanılırlar. Güvelerin, bazı maddelerin kokularıyla uzak tutulduğu inancı geleneksel olup şüphesiz deneyime dayalıdır. Deneyler göstermektedir ki onların etkisi nahoş olmaktan ziyade toksiktir. Naftalin ve paradiklorobenzen en etkili olanlarıdır.

Farklı paketlerde elbise ve pardiklorobenzenle kapatılmış 10 güve larvasının ölüm oranının etkisi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Kapatma şekli	Zaman (Gün)	Sayı (Ölü)	Sayı (Canlı)
Alelade kapatılmamış dolap	8	1	9
Tüm çatlakları doldurulmuş ve kapıları kapatılmış dolap	8	9	1
İnce kağıt torba	7	1	9
Kalın kağıt torba	7	10	0

Konsantre edildiğinde buharları yumurtaları ve elbise (giysi) güvelerinin yavrularını öldürür. Bu nedenle tekstillerin bulunduğu depolara yerleştirilen paradiklorobenzen muslin torbaları onlar korumaya yardımcı olur.³⁹

³⁸ E.R.Beecher; A.g.e. s.256

³⁹ E.R.Beecher; A.g.e. s.256

Böcek İlaçlarının Tatbiki :

Maruz kalmış tekstilleri korumanın en etkili yolu budur. Larvaya dokunma (kontak) yada mide zehiri olarak etkisini gösteren toksik kimyasal maddeler bir sıvı taşıyıcı içine dahil edilir ve spreyleme yada daldırma yoluyla uygulanır. Bu uygulamayla verilen korumanın etkisi zehirin daimi oluşuna (sürekliliğine) ve dağılımının doğru oluşuna bağlıdır. İlaçlar çok hassas bir şekilde uygulanmalıdır ki her elyaf (doku) bu uygulamadan faydalansın. Güvelerden daha dirençli olan halı böceklerine karşı koruma için ise ieldrin içeren müstahzarlar tavsiye edilmektedir. (Lehman, 1964). Bunlardan biri Shell-tox'tur. Bunun içinde % 5 dieldrin ve organik solvent şeklinde diğer güveye karşı olanlar vardır. Eulanlar etkili larval zehirlerdir. Eulan ticari bir isimdir. Eulan U 33 su ile, Eulan BLS ise kuru temizleme solventleriyle kullanılır. Bu güve kovucular kumaş boyasındakine benzer yün fiberlerle bir yakınlığı vardır. D.Lehmann bunun tekstillere tatbikini ve mikro organizmaların büyümesini inhibe eden (yasaklayan) özelliğini West Berlin, State Musum'da açıklamıştır.⁴⁰

En uygun tekstil/böcek ilaçlarından birisi de Mystox LPLX'dir. (LPL ye dayalı % 100 (pentaklorpenollauret). Bu, dokumanın kuru ağırlığına göre hesap edilen % 2 Mystox tutunmayı sağlaması için-kalın ve çizgili kumaşların her iki tarafına olmak şartıyla-tekstillere püskürtülen beyaz ispirotadaki % 5'lik solüsyon olarak normalde sağlanır. (bulunur/elde edilir.)

Mystox LSE sulu solüsyonlarda kullanım sağlayan bir emülsyondur. Yıkandıkları zaman tekstilleri güvelerden

⁴⁰ E.R.Beecher, A.g.e. s.256

korur hale getirmenin uygun bir yolunu sağlar. Etkili bir uygulama için dokumanın (kumaşın) Mystox LSE'nin kuru ağırlığının % 4'ünü alıkoyması gerekmektedir. Yıkıma esnasında tekstilin ıslanmasıyla meydana gelen dilüsyonu sağlamak için % 5-6 solüsyon daldırma için kullanılır.⁴¹

1.3.4 TEŞHİR EDİLEN TEKSTİLLERİN KORUNMASI :

Işığın sebep olduğu bozulma tekstilleri tehdit eden tüm bozulmaların en genel, sinsi ve değişmez olanıdır.

İpekliler diğer dokumalardan daha çok ışıktan zayıflarlar ve yün ise doğal tekstil materyallerinin en reziztant olanıdır. Ancak tümü de savunmasızdır. Bozulma (çürüme) derecesini, ışığın türü ve yoğunluğu, mevcut boyası, elyafın özelliği ve çevredeki havanın nem oranı etkiler. Doğal ışık herhangi bir alelade suni aydınlatma türlerinden daha zarar vericidir. Bunlardan, daha yüksek ultraviyole radyasyonu nedeniyle floresen lambalar, tungsten filament lambalardan daha zararlıdır. Genelde en zarar verici olan görünen (vizibl) ışığın ve ultraviyole ışıkların dalga boylarıdır. (dalga uzunluklarıdır) G.Thomson tarafından sözü edilen önemli yönü de şudur: Bir materyal (kumaş) ışıktan kaynaklanan bozulmaya ne kadar dayanıklı (reziztant) ise neticesi bozulmaya vizibl (görünen) ışıktan ziyade ultraviyole ışık o kadar sebep olacaktır. Ultraviyole ışınlar görüntüye katkıda bulunmadıklarından en iyi yol bunları hariç tutmaktır. Bunu sağlayacak piyasada çeşitli ticari ürünler mevcuttur. Bunlar ultraviyole ışınları emici kimyasal maddeler ihtiva eden temiz cilalar (likalar) veya plastik levhalar

⁴¹ E.R.Beecher; A.g.e. s.256

(plakalar/perdeler)'dir. Bunlar vitrinlerin iç yüzeylerine yada harici ışık alan vitrin (camekan)'ların camına konarak filtre görevi yaparlar. Hangi tür filtre kullanılırsa kullanılsın, filtre yerleştirilmeli çünkü savunmasız kumaşa ulaşan tüm ışık önce filtreden geçer. Zamanla bunun yenilenmesi gerekir. İster cila ister plaka (tabaka) olsun çoğu ultraviyole filtreler bir evin boyasının ömrü kadar dayanır yani beş yıl kadar. Tropikal şartlarda güneş filtreyi ekonomik olmayan tarzda bozacak kadar kuvvetli olabilir.⁴²

Kuşkusuz ultraviyole filtreler vizibl (görünen) ışığın sebep olduğu solmayı ve bozulmayı azaltmaz. Tekstilleri ondan koruması ve aynı zamanda görünmesini sağlaması imkansızdır. Şu an hasar vermeden ışığa hassas eşyaları aydınlatacak uygun bir şey, solmanın oksijen ve nemin olmayışında azaldığı bilinmesine rağmen, geliştirilmemiştir (bulunmamıştır.) Bundan dolayı tekstiller ışığa mümkün olduğu kadar az maruz bırakılmalıdır. Eğer gözler önceden daha güçlü ışıklara alışmışsa düşük düzeyde aydınlatmalar uygun olabilir. 300 lux'lük bir ışık seviyesi bazılarınca müze tekstillerine uygun olarak görülmektedir. G.Thomson tarafından önerilen maksimum ise 50 lux'tür. Uygun düzeyler öyle gelişigüzel tespit edilmezler: Bunlar eşyaların görsel karakterine ve etrafındakilere göre değişiklik gösterirler.⁴³

Aydınlatmanın seviyelerini ölçmek için bir ışık-metre kullanılır. Portatif cihazların değişik türde olanları vardır.Hava geçirmez perspeks yarımkürede yerleştirilen selenyum fotoseldeki bir cihaz müze galerisinde hafif

⁴² E.R.Beecher, A.g.e. s.257

⁴³ E.R.Beecher, A.g.e. s.257

okumalar için uygun bulunmuştur. Güneş ışığı zararlıdır, fakat eşit yoğunlukta açık gökyüzü ışığı daha zararlıdır ve bu etkiler yüksek nispi nemle çok daha artmıştır. Bu nedenle tekstile ışıktan gelen zararları önlemek için alınacak tedbirlere atmosferik çevresine olan hassaslığı (dikkat/attensiyon), vitrinlere çekilecek perdelikleri ultraviyole ışığı kesmeyi ve suni aydınlatmayı kontrol etmek dahil edilmelidir.⁴⁴

Tekstilleri Sağlamaştırma :

Zayıflamış tekstiller zayıf (elyafı) fibreyi (teli/ipliği) daha güçlü (sağlam) fibreye (elyafa) bağlayarak sağlamaştırılabilir, bu da sert, fleksibil bir maddeye dönüştürecek bir solüsyona elyafları (fibreleri) bir solüsyonla yedirerek keza zayıf dokumayı bir desteğe tutturacak bir yapıştırıcı olarak görev yapan sıvının bulunduğu bu iki metodun kombinasyonu olur.⁴⁵

Zayıf Bir Kumaşı Daha Sağlamına Bağlama :

Sağlamaştırma geniş anlamda bu yapıştırıcılarla yapılan çağdaş teknikler yanında geleneksel dikme metotlarını da içerir. Geçmişte dokumaları (kumaşları (fabrics)) yün(card) tarağına yada keten bezine hayvani yapıştırıcı yada hamurla tutturmak olağandı. Sonuç kötü oluyordu, çünkü kumaş (fabric) sert hale geliyor, hatta bazen yapıştırıcı lekesi kalıyordu. Ancak yine de böylesi

⁴⁴ E.R.Beecher, A.g.e. s.257

⁴⁵ E.R.Beecher, A.g.e. s.258

ilkel sağlamlaştırmanın kalıcı etkisi önemlidir. Böyle yapılan örnekler hala muhafaza edilmektedir.⁴⁶

İnsan yapımı dokumalar (örgü/fabric) ve sentetik reçinelerin gelişmesi, zayıflamış dokumayı/örgüyü destek materyale tutturmak için daha iyi teknikleri mümkün kılmıştır. Yapıştırma metodunun avantajları tam bir tutmayı (kontakt/temas) içerir ki bu da her zayıf örgü için, dikilemeyecek kadar yıpranmış tekstillere uygulanabilir olduğu için ve nispi zaman tasarrufu sağladığı için önemlidir. Buna ilaveten modern materyallar (kumaşlar) seçerek hafiflik, sağlamlık ve fleksibilite (esneklik) sağlanır.⁴⁷

Çok hafif naylon yada tercihen terilen (kafes örgü) net (ağ) bir çerçeve üzerine serilir ve yoğrulmuş (yumuşatılmış) vanil asetat-vanil kaprat kopolimer emülziyon üzerine çekilir (sürülür.) Her ne kadar bu bir su emülsiyonu ise de boya üzerinde yarattığı film suda çözülmez fakat, sanayi (endsütriyel) alkolde çözülür. Filamentlerin açıklıkları kapatmadan boyanması (kaplanması) önemlidir. Fırçanın Adroit manipülasyonu bunu gerçekleştirecektir yada emülziyon kurumadan önce ağ üzerine yöneltilen ılımlı (hafif) bir hava ağı açık tutacaktır.⁴⁸

Yapışmaz bir kağıt tabaka, örneğin silikon emdirilmiş nebati parşömen bir masa yada çalışma (tezgah) yüzeyine yatırılır ve şu anda kuru olan üzeri yapıştırıcı tabakalı (boyalı/astarlı/coated) ağ (kafes örgü) yerleştirilir. Sağlamlaştırılacak dokuma (örgü/kumaş/fabric) ağ üzerine

⁴⁶ E.R.Beecher; A.g.e. s.258

⁴⁷ E.R.Beecher; A.g.e. s.259

⁴⁸ E.R.Beecher; A.g.e. s.258

yatırılır ve onları birbirine yapıştıracak 80 °C ısı tatbik edilir. Isıyı uygulama yöntemi ve yapıştırılacak (onarılacak) örgünün alanı tatbik edilen örneğe uygun bir şekilde değişiklik gösterebilir. Bir elektrikli ütü ufak yıpranmış örnekler için yeterlidir.⁴⁹

Isıyla tutturulmuş ağ örgü tamiri (sağlamlaştırması) işlemeli duvar halılarına (tapestry/goblen işlemesi) başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Daha kuvvetli ağ örgü ve daha ağır vinil reçine filmi (tabakası) gereklidir. Eğer bir resim masası varsa onun vakum sistemi yapıştırma için kullanılabilir. İşlemeli duvar halısı (topestry) yüzü aşağıya gelecek şekilde masaya yatırılır ve hazırlanmış ağ örgü arka yüzeyine serilir. Sonradan bu da bir Melinex (saydam polietilen tereftalat) tabakayla kaplanır, kenarları masaya tutturulur ve vakum uygulanır. Atmosferik basınç ağ örgüyü (net) tekstilin düzensiz yüzeyine tutturmada ideal bir araçtır. Bir birine tutuşturmak için sonradan üstten radyant ısı uygulanır. Bunun için enfraruj lamba kullanılmıştır. Isı tabancası daha iyi olabilir. Isıyla yapıştırma (tutturma) tekniğinin önemli bir özelliği de yabancı hiçbir maddenin elyaflara (örgülere/ipliklere) veya tekstilin yapısına girmemesidir; Renkleri ve dokunuşu (örgüsü) değişmez kalır.⁵⁰

Emdirme Yoluyla Sağlamlaştırma (Kuvvetlendirme):

Fleksibil bir katılık sağlayan bir solüsyonla sordurma (emdirme) suretiyle zayıflamış bir tekstili sağlamlaştırmanın yolu muhtelif sentetik reçinelerin gelişmesiyle stimüle olmuştur. Dikkatle yaklaşılması gereken bir

⁴⁹ E.R.Beecher, A.g.e. s.258

⁵⁰ E.R.Beecher, A.g.e. s.258

metottur, çünkü bir kez reçine fibrelere (ipliklere) nüfuz etti mi bir daha tam olarak çıkmaz. Bu bozulursa tekstil de bozulur. Ancak uygun sentetik bir reçine ile sordurma (emdirme) sağlamlaştırıncaya kadar parçalanacak çürümüş (yıpranmış) tekstilleri saklamanın pratik bir yoludur. Kumaşları (dokumaları-örgüleri-fabrics) sağlamlaştırmak için kullanılan solüsyonların gücü mümkün olduğu kadar düşük tutulmalıdır, tekstile maksimum fleksibilite derecesi sağlamak reçinenin sebep olduğu yüzey görüntüsündeki değişikliği en aza indirmek için amacına uygun bir uygulamaya uygun olmalıdır.⁵¹

Farklı yapıları ve farklı zayıflık dereceleri nedeniyle sağlamlaştırılması gereken tekstiller benzer bir uygulamaya tabi tutulmazlar. Kaba keten için uygun bir ortam ince ipek için uygun olmayabilir. Aşağıdaki bileşikler zayıflamış tekstil dokumaları (kumaşlarını) sordurmak için kullanılagelenler arasındadır. Bunlar fibrelere fırçalanarak yada spreyleyerek tatbik edilir, yada örgünün (dokumanın/kumaşın/fabric) daldırıldığı bir banyo olarak kullanılır. Solventlerin buharlaşması üzerine temiz, renksiz filmler meydana getirirler.

1) Polivinil alkol (Rhodoviol BS 125) suda eriyen beyaz bir toz olarak sağlanır. Yüzde 0.5-2 konsantrasyonlarında uygulanır. Filmler (tabakalar) fleksibilidir. Bir kaç yıl geçse de çözünmezler. (Societe des Usines Chimiques Rhone Poulenc-SUCRP, Paris)

2) Etil-hidroksietil selüloz (Modocoll E.) Suda eriyen beyazımsı granüller olarak sağlanır. Dr.Geijerin yayımladığı formül yüzde 0.15 Modocoll E, Poliglikol 400, Yüzde 0.6 ve Bonomold matar ilacı yüzde 0.2 (SUCRP).

⁵¹ E.R.Beecher, A.g.e. s.259

3) Polivinil butiral (Rhovinal B 10) Etil alkolde eriyebilen beyazımsı granüller olarak sağlanır. % 1-5 konsantrasyonlarında uygulanır. Eriyebilir olarak kalır. İyi flexibilitesi vardır.

4) Polimetacrilik ester (Bedacryl 122). Turpentine (Neffterementin), aseton vs. içinde eriyebilen açık (berrak) şurup sıvısı şeklinde temin edilir. 1 bölüm Bedacril 3-6 bölüm solvante ilave konsantrasyonları olur. İyi flexibilitesi vardır. (Imperial Chemical Industries-ICI)

5) Eriyebilen naylon (Maranyl C 109; Calaton C.A.). Endüstriyel metil ispiertosu içinde eriyebilen beyaz bir toz olarak temin edilir. % 5'lik konsantrasyon çok flexibel olup, yüzey cilasından serbest halde kurur. Naylon güneş ışığına karşı savunmasızdır.⁵²

**Yapıştırıcı Olarak Sağlamlaştırıcı (Kuvvetlendirici)
Ajan Kullanma :**

Aşağıdaki şekilde reçine ile sordurulmuş (emdirilmiş) zayıflamış bir kumaşa bazen birleşik metot (Richter) kullanılır. İnce naylon yada terlene (terlen kumaşa) reçine sürülür ve kurumaya bırakılır. Zayıf tekstil daha sonra onun üzerine yerleştirilir ve yüze ilave reçine solüsyonu tatbik edilir. Bu doyurulur ve tekstile nüfuz eder ve reçine astarı yumuşatır ve böylece iki kumaş(örgü/dokuma) birbirine yapışır. Yapışma (tutma) bazen bir ütüyle ütöleyerek tamamlanır.

⁵² E.R.Beecher; A.g.e. s.259

Daha iyi maddeler ve metotlar/teknikler mevcut oluncaya kadar bu gibi usuller parçalanmaya yüz tutmuş tekstilleri sağlamlaştırmada kullanılmalıdır. Uzun süre süreli materyallerin göstereceği performans bilinmediğinden sadece kalması için çok önemli ve gerekli materyallere uygulanmalıdır.⁵³

⁵³ E.R.Beecher, A.g.e. s.260

2. BÖLÜM

MALATYA MÜZESİNDE BULUNAN HALI VE DÜZ DOKUMA YAYGILARIN ENVANTERLERİ, TEKSTİL ÜRÜNÜ ESERLERİN KONSERVASYON SORUNLARI, ÖRNEK TEKSTİL LABORATUVARI

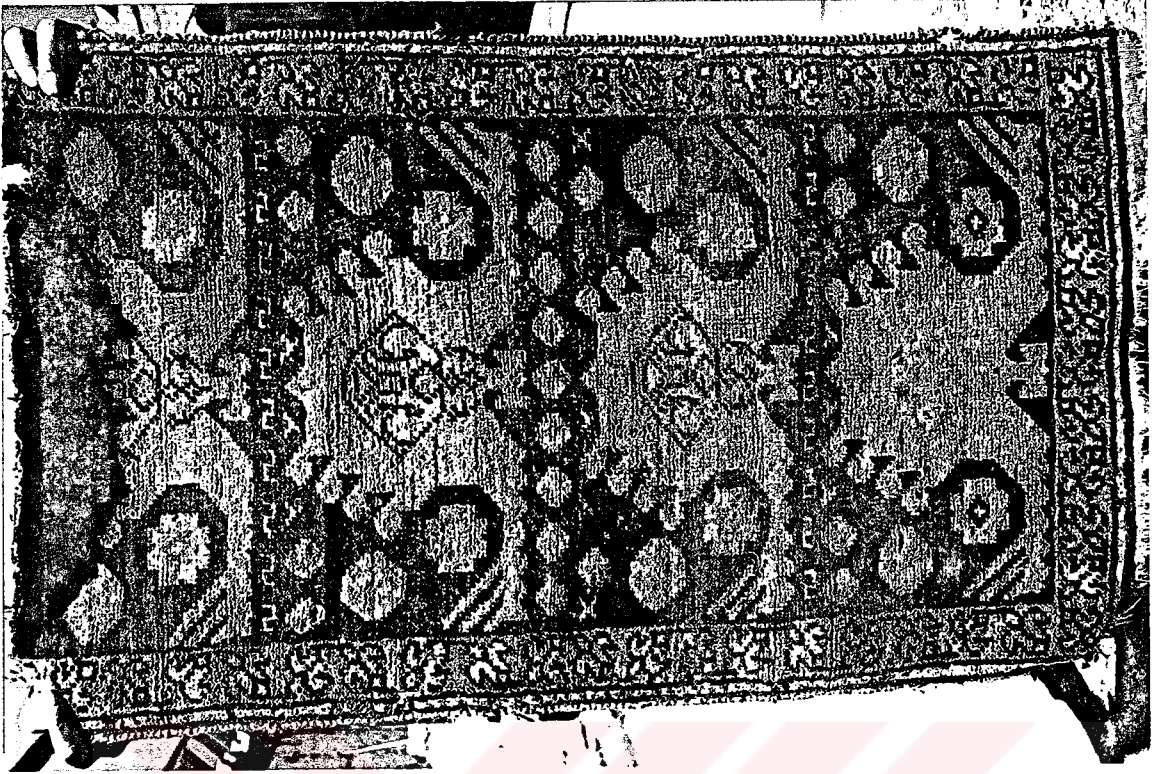
2.1. MALATYA MÜZESİNDE BULUNAN HALI VE DÜZ DOKUMA YAYGILARIN ENVANTERLERİ

Bu bölümde, herhangi bir kataloglamaya gidilmeyeceğinden müzede bulunan halı ve düz dokuma yaygıların toplamından sadece 44 tanesi örnek olarak seçilmiştir. Örnek alınan eserlerin envanter defterlerindeki eksiklikler ve yanlışlıklar düzeltilmeye çalışılarak yazılmıştır. Müzedeki defterlerde dokumaların tanımlarına, özellikle eserlerin bugünkü durumunu veren madde halıların kaliteleri ve dokumaların şemaları eklenmiştir. Seçilen örneklerin aynıları yada benzerleri oldukça fazladır. Örnekler, yıpranmış ve yıpranmaya yüz tutmuş olanlardan tercih edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bazı dokumalardan detay fotoğraflarına yer verilmiştir.

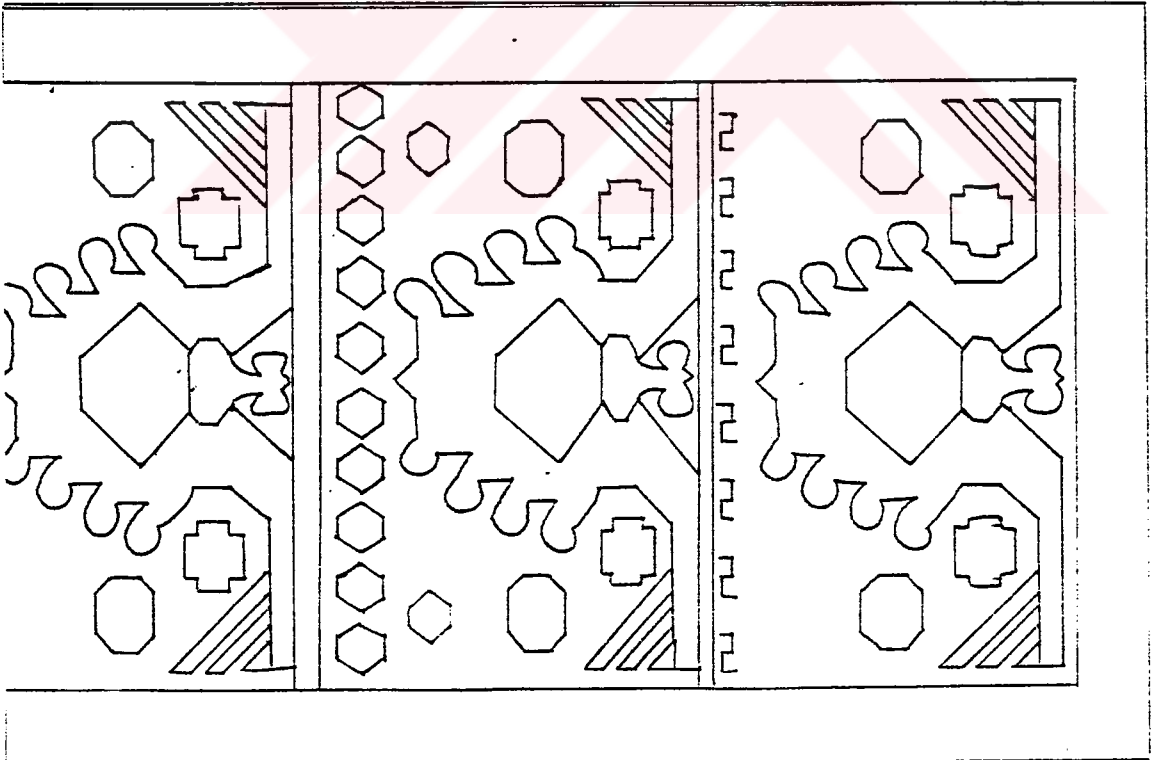
Müzedeki, halı ve düz dokuma yaygıların bir çoğunun Adıyaman, Kahramanmaraş, Elazığ, Malatya, birkaç tanesi de Sivas'a ait olduğu tahmin edilmektedir. Ancak, hangi yöreye ait olduğu kesin bilinmeyenlere herhangi bir il adı, yanlış isimlendirme yapılmaması için yazılmaması tercih edilmiştir.

Envanterler, seçilenlerin numara sırasına göre sıralanmıştır.

Müzenin envanter defterinde dokumaların satın aldığı kişilerin kimlik bilgilerine rastlanmamıştır.

(Fot.No : 7) Env.No : 262

(Şema No : 2) Env.No : 262

FOTOĞRAF NO : 7

ŞEMA NO : 2

ENVANTER NO : 262

ESERİN CİNSİ : Düşümlü dokuma (divan halısı)

TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/29x31

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün

ÖLÇÜ : 0.53 X 0.92 m

KULLANILAN RENKLER : Siyah, beyaz, kahverengi, sarı

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 20.4.1971

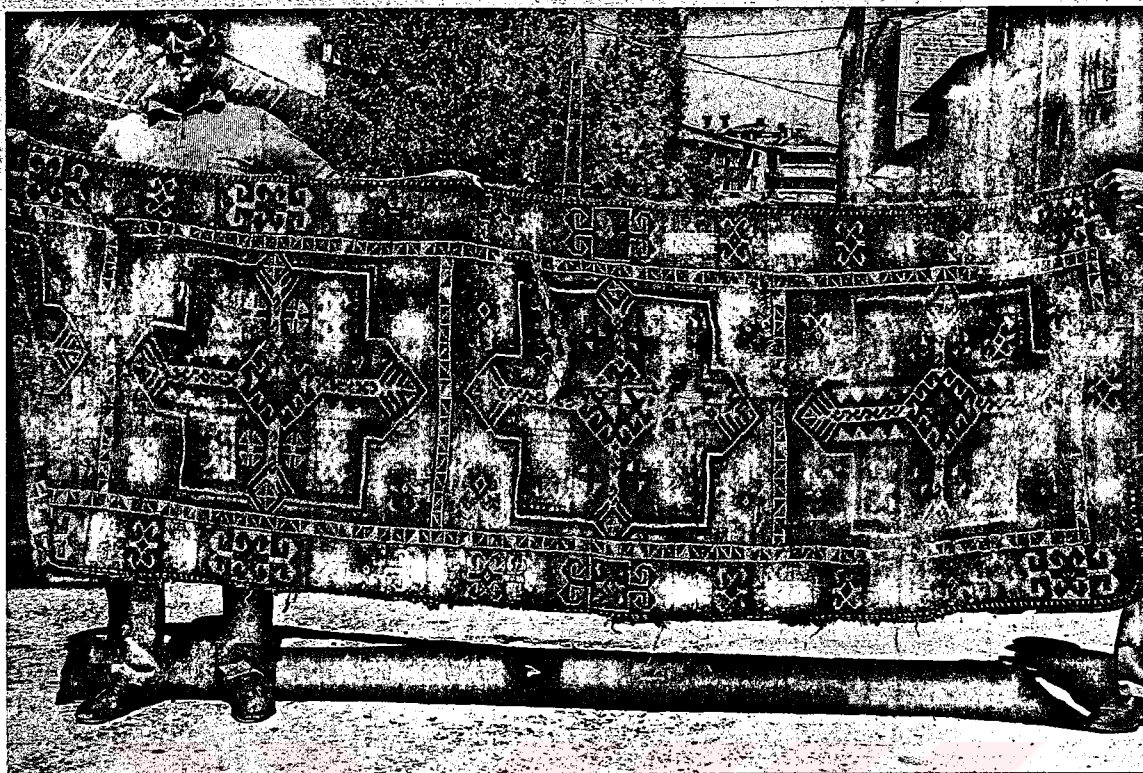
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Mehmet Özer'den satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-1

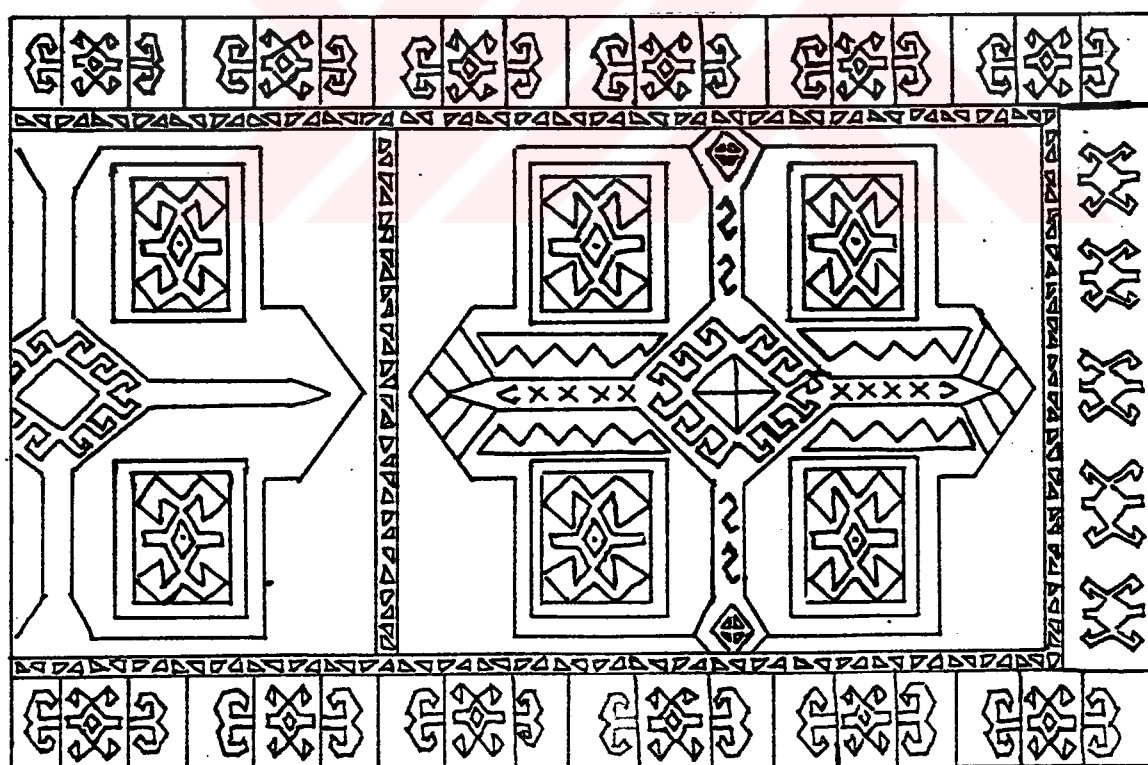
AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*

ESERİN DURUMU : Eserin kenar ve orta kısımlarında yırtıklar, yıpranmalar ve yanıklar vardır. Ayrıca havlarda erime, renklerdeki solma ve abrajlar dikkat çekmektedir.

ESERİN TANIMI : Etrafını ince bir bordürün çevrelediği dokumanın zemini siyahtır. Zeminde dört adet rumi başlık formuna benzer planlar vardır.

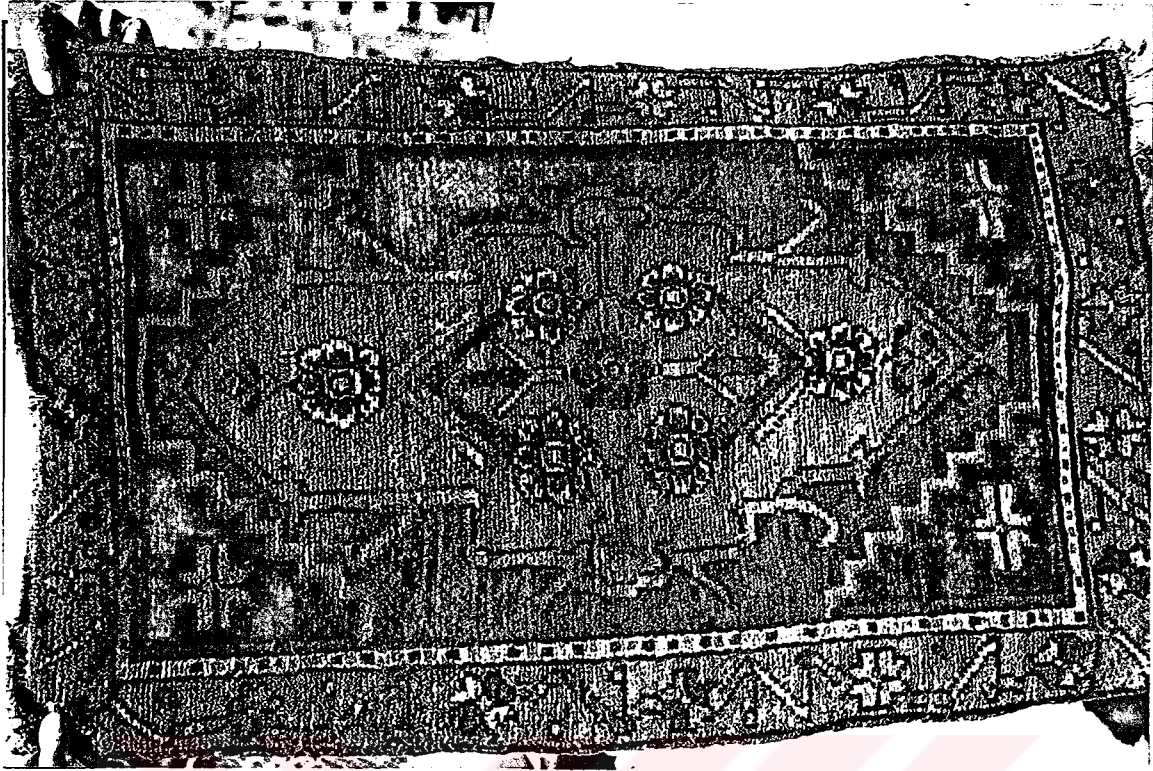

(Fot.No : 8) Env.No : 628

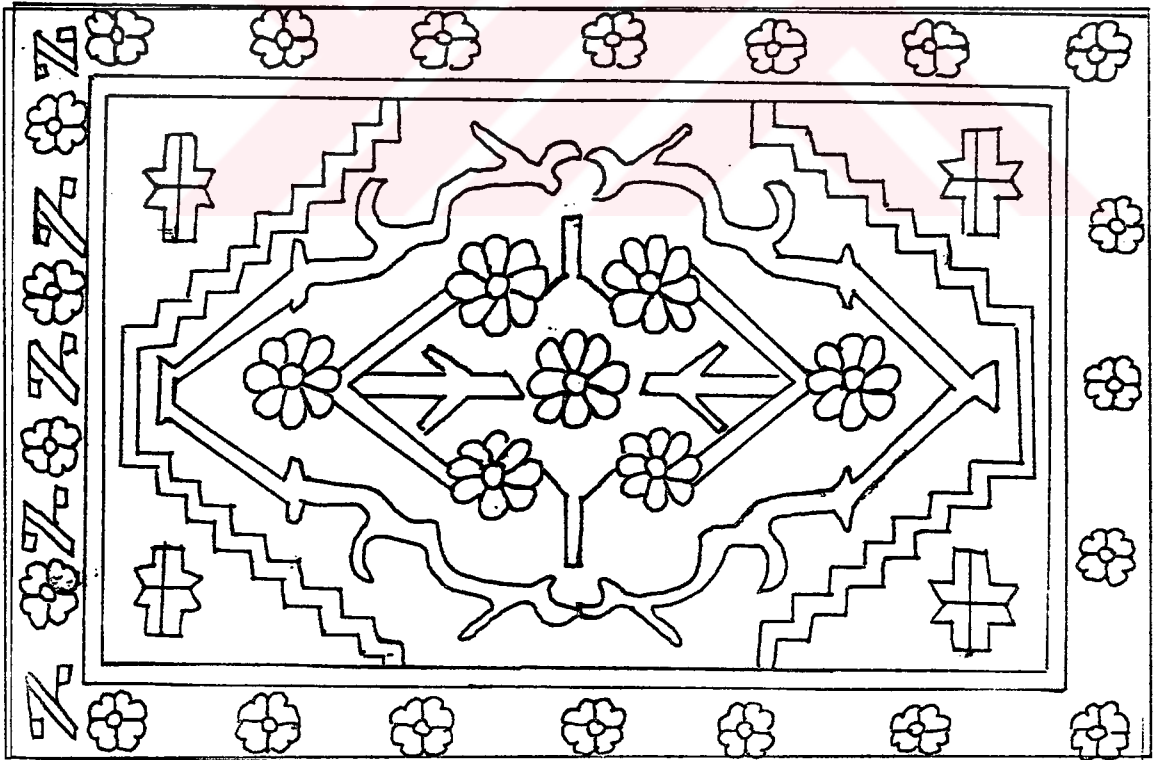

(Şema No : 3) Env.No : 628

FOTOĞRAF NO : 8
 ŞEMA NO : 3
 ENVANTER NO : 628
 ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/23x30
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.00 X 2.70 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, koyu mavi, sarı, beyaz
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 07.01.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Bilinmiyor
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor
 ESERİN DURUMU : Kenar ve orta kısımlarında yırtıklar vardır.
 ESERİN TANIMI : Halının zemini dört büyük kare alana bölünmüştür. Bu kare alanların orta kısımlarında geometrik tarzda yapılmış madalyonlar vardır. Dokumada kırmızı rengin hakimiyeti dikkat çekicidir.

(Fot.No : 9) Env.No : 634

(Şema No : 4) Env.No : 634

FOTOĞRAF NO : 9

ŞEMA NO : 4

ENVANTER NO : 634

ESERİN CİNSİ : Düşümlü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/28x33

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün

ÖLÇÜ : 0.51 X 0.80 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, siyah, beyaz, kahverengi, turuncu, gri-mavi, açık yeşil

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 13.01.1975

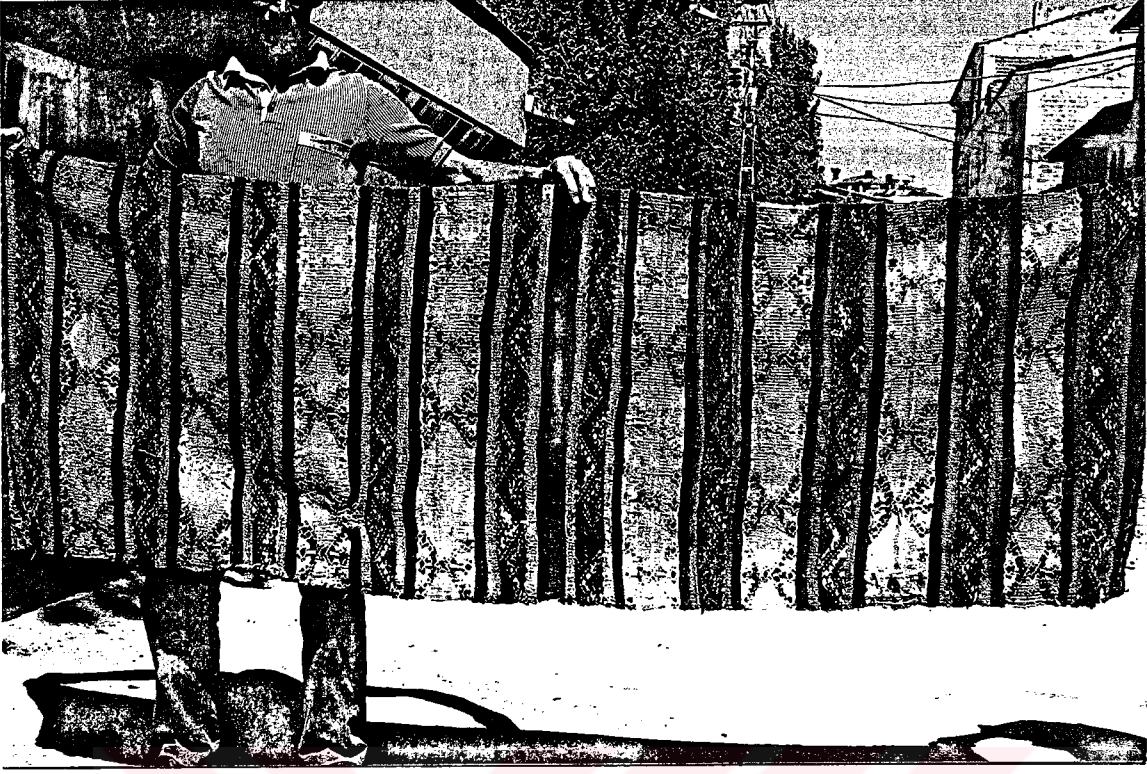
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Ahmet Karaaslan'dan satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-1

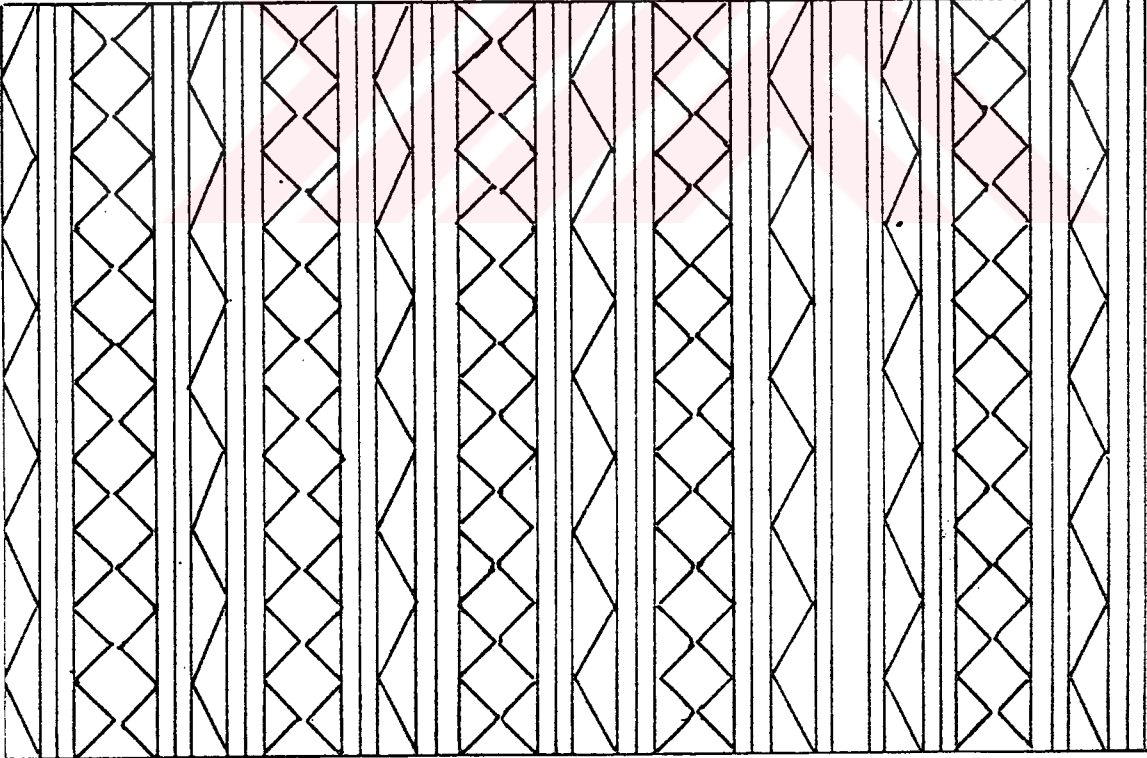
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Eserin düğüm ve kenar kısımlarında yıpranmalar vardır. Ayrıca renklerde hafif bir solma gözlenmektedir.

ESERİN TANIMI : Halının kompozisyonu köşe-göbek formludur. Zemini kırmızı, göbek zemini kahverengi ve köşe kısımların zemini siyahtır. Kompozisyonu bitkisel form raportlu bir ince su çevrelemektedir.

(Fot.No : 10) Env.No : 644

(Şema No : 5) Env.No : 644

FOTOĞRAF NO : 10

ŞEMA NO : 5

ENVANTER NO : 644

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Cicim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/437

ÖLÇÜ : 0.72 X 1.94 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, kahverengi, sarı, beyaz, koyu mavi

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 24.01.1975

MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vahdet Kayış'tan satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-3

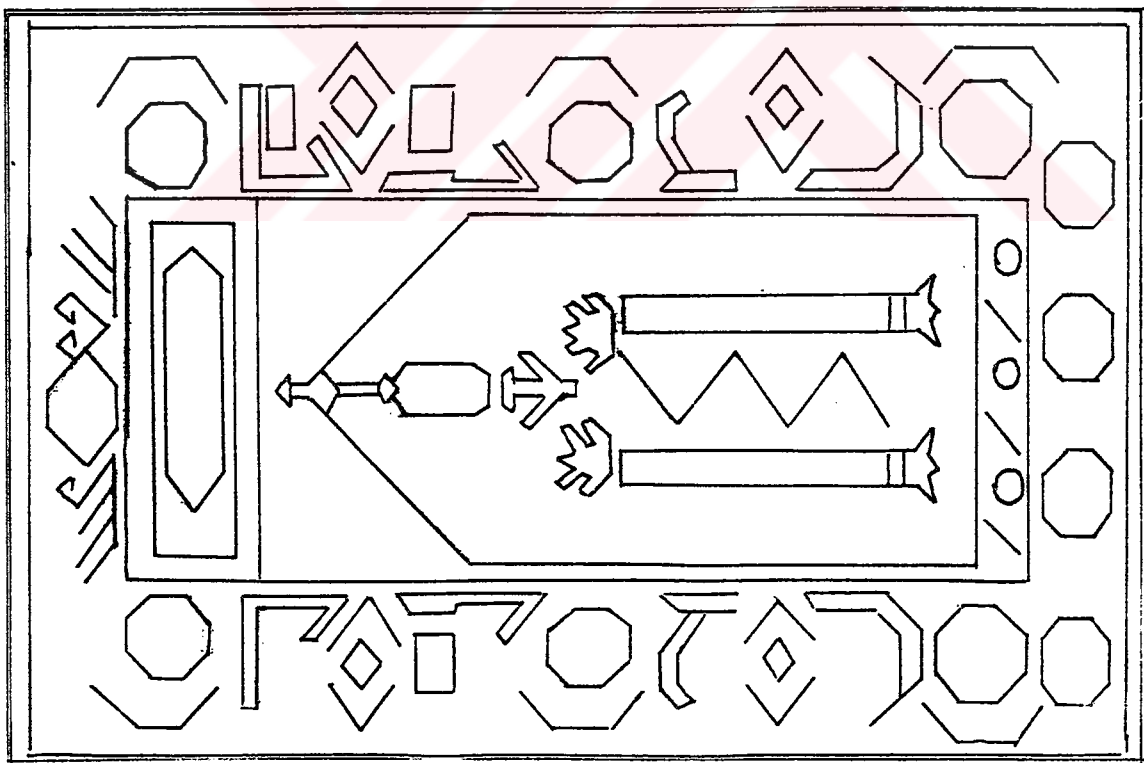
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Kilimin üzerindeki cicim dokumasındaki ipliklerde kopmalar, muhtelif alanlarda örülmüş yırtıklar vardır.

ESERİN TANIMI : Dokuma ince, kalın ve orta kalınlıktaki şeritlere bölünmüştür. Orta kalın ve kalın olan parçalar cicim dokumayla işlenmiştir.

(Fot.No : 11) Env.No : 646

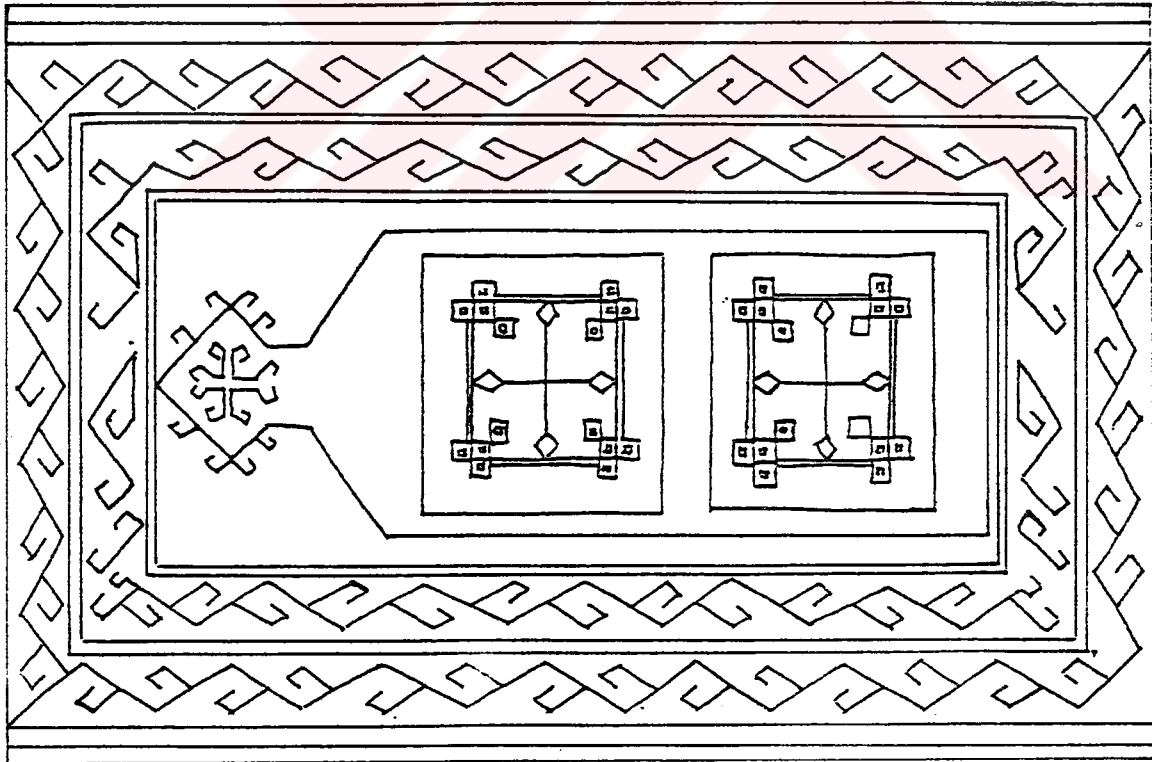

(Şema No : 6) Env.No : 646

FOTOĞRAF NO : 11
 ŞEMA NO : 6
 ENVANTER NO : 646
 ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/25x30
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Pamuk/Yün
 ÖLÇÜ : 0.80 X 1.30 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, beyaz, lacivert, turuncu, yeşil
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 24.01.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vahdet Kayış'tan satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor
 ESERİN DURUMU : Dokumanın saçak ve kenar kısımlarında yıpranmalar başlamıştır. Halının boyunda bilinçsizce yapılmış bir yırtık tamiri vardır.
 ESERİN TANIMI : Halı, mihraplı kompozisyonndan oluşmaktadır. Mihrabın üstünde bir alınlık yer almaktadır. Zemini kırmızı olup, bordür zemini laciverttir. Halının zemininde lacivert renkli iki adet sütun yer almaktadır. İki sütun ortasında kancalı bir zigzag form yer almaktadır.

(Fot.No : 12) Env.No : 650

(Şema No : 7) Env.No : 650

FOTOĞRAF NO : 12

ŞEMA NO : 7

ENVANTER NO : 650

ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/25x33

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün

ÖLÇÜ : 0.80 X 1.33 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, beyaz, mavi, turuncu.

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 27.01.1975

MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Şeyho Yiğit'ten satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" C-3

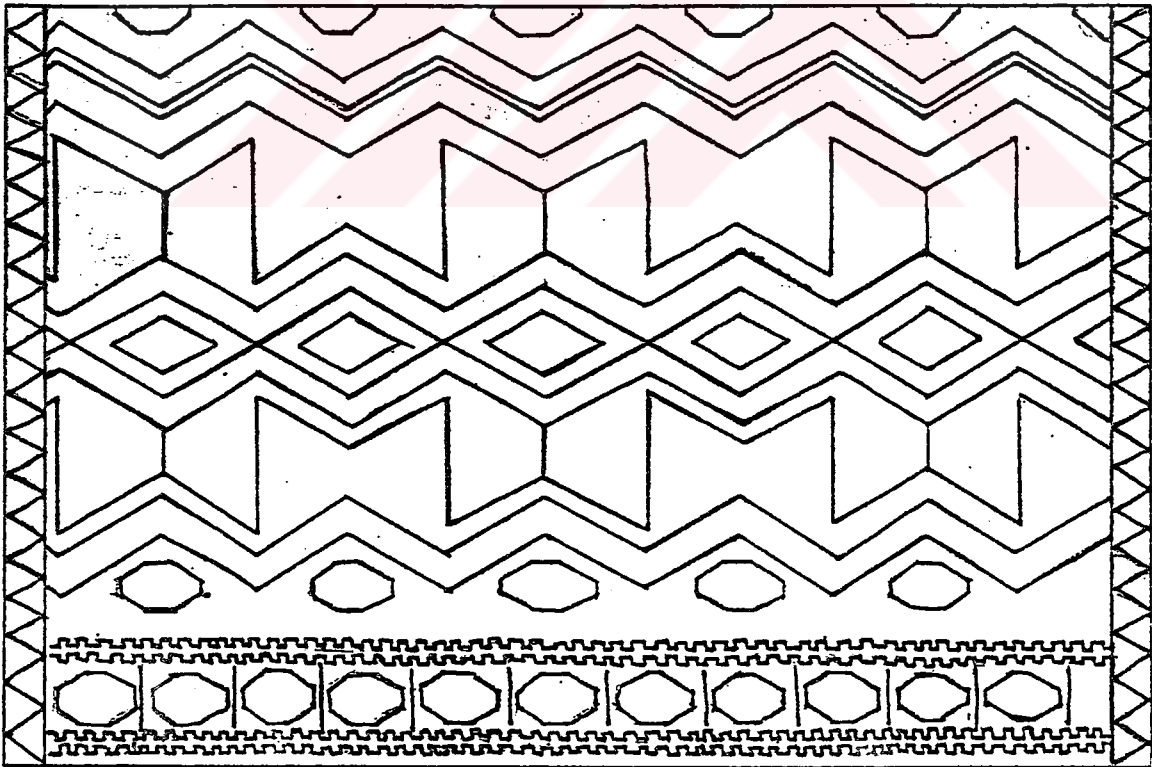
AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*

ESERİN DURUMU : Yüzey ve kenar kısımlarında yıpranmalar başlamıştır.

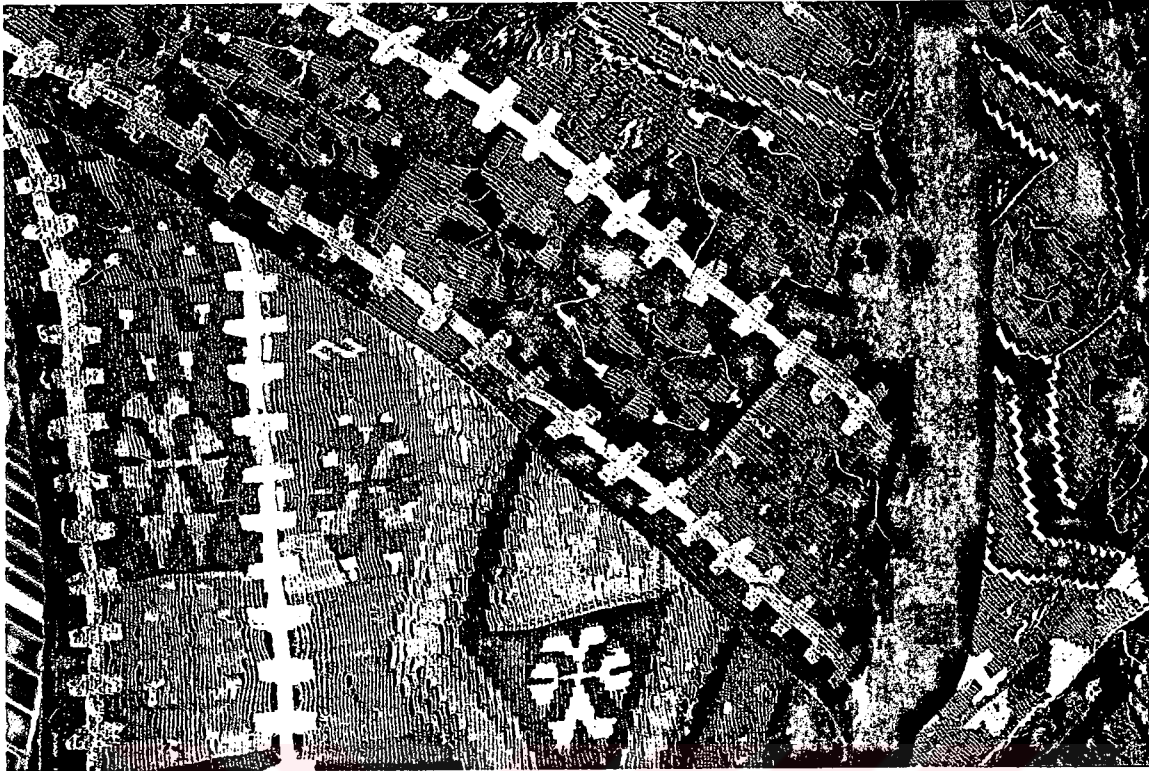
ESERİN TANIMI : Halının kompozisyonu, biri lacivert, biri kırmızı ince bordürle çevrelenmiştir. Mihraplı kompozisyonu olan seccadenin orta kısmında iki tane beyaz zeminli, kare plan ve bunun içinde de geçmelerle oluşturulmuş, bir kare plan daha vardır. Zeminde "S" motifleri ve stilize bitkisel motifler hakimdir.

(Fot.No : 13) Env.No : 661

(Şema No : 8) Env.No : 661

(Fot.No : 14) Env.No : 661 (detay)

(Fot.No : 15) Env.No : 661 (detay)

FOTOĞRAF NO : 13-14-15

ŞEMA NO : 8

ENVANTER NO : 661

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Kilim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün

ÖLÇÜ : 1.48 X 2.20 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, beyaz, sarı, açık yeşil

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 29.01.1975

MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Ahmet Karaaslan'dan satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-3

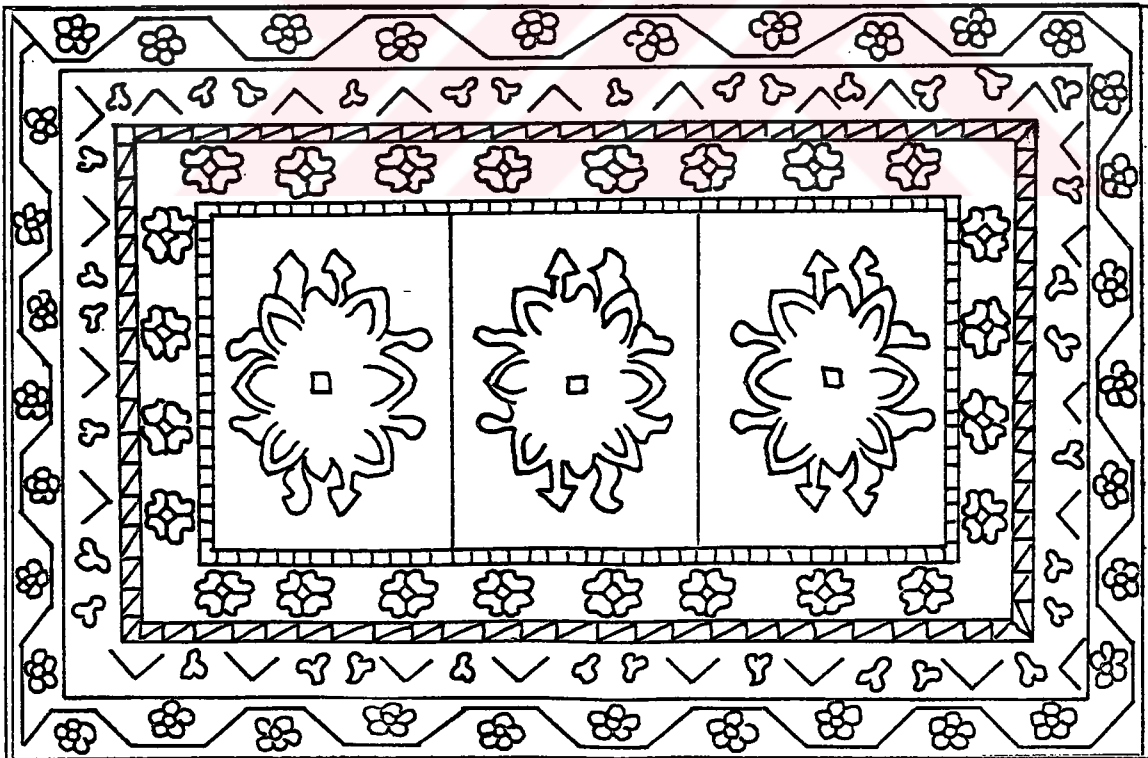
AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*

ESERİN DURUMU : Eserin saçak ve yüzey kısımlarında yıpranmalar vardır. Dokumanın bir kısmı yoktur.

ESERİN TANIMI : Dokuma iki parça halinde olup ortadan dikişlidir. Kompozisyonda ise büyük formda yapılmış koç boynuzlu motifler yüzeyi doldurmaktadır. Bunların aralarında da pıtrak motifleri yer almaktadır.

(Fot.No : 16) Env.No : 662

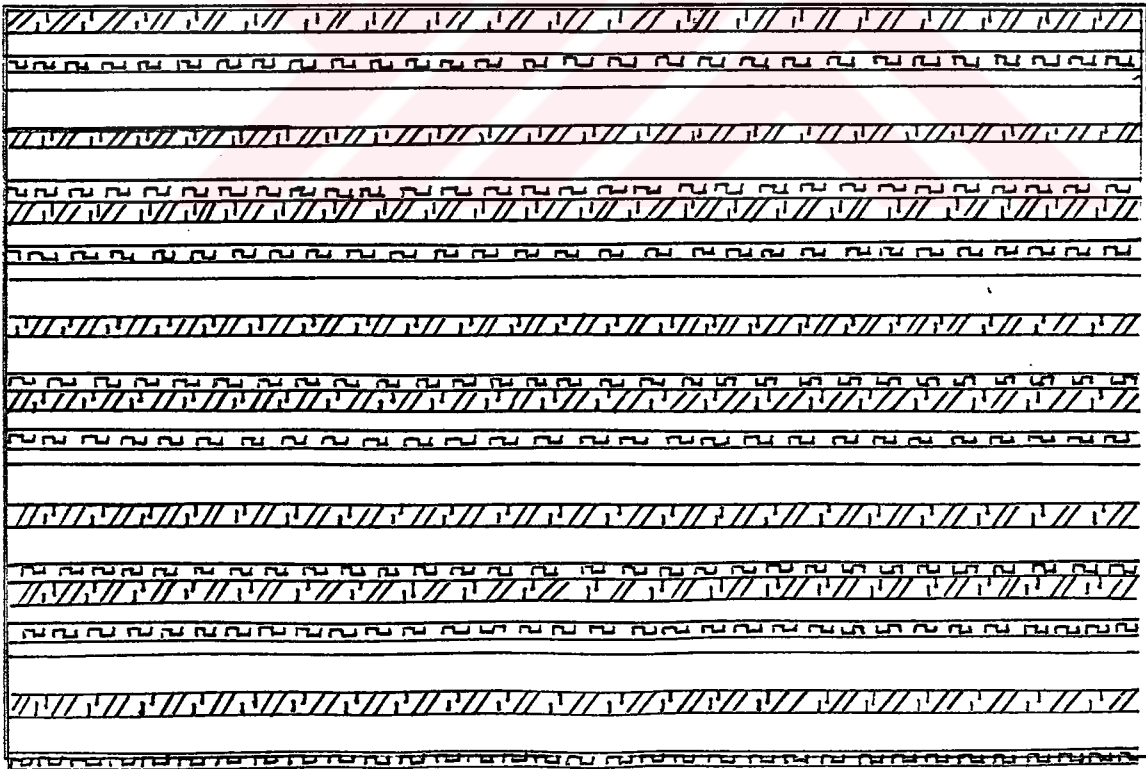

(Şema No : 9) Env.No : 662

FOTOĞRAF NO : 16
 ŞEMA NO : 9
 ENVANTER NO : 662
 ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/39x40
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.00 X 1.86 cm
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, beyaz, sarı, turuncu, kahverengi
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 29.01.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vahdet Kayış'tan satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" C-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor
 ESERİN DURUMU : Eserin orta kısmında ve yüzeyin muhtelif yerlerinde yırtıklar, saçaklarda kopmalar ve kenar kısımlarında yırtıklar vardır.
 ESERİN TANIMI : Halı, iç içe geçmiş değişik kalınlıklardaki sekiz adet ince suyun sınırladığı, kare formu üç göbekten oluşmaktadır. Göbeklerin orta kısımlarında yıldız formu madalyonlar yer almaktadır.

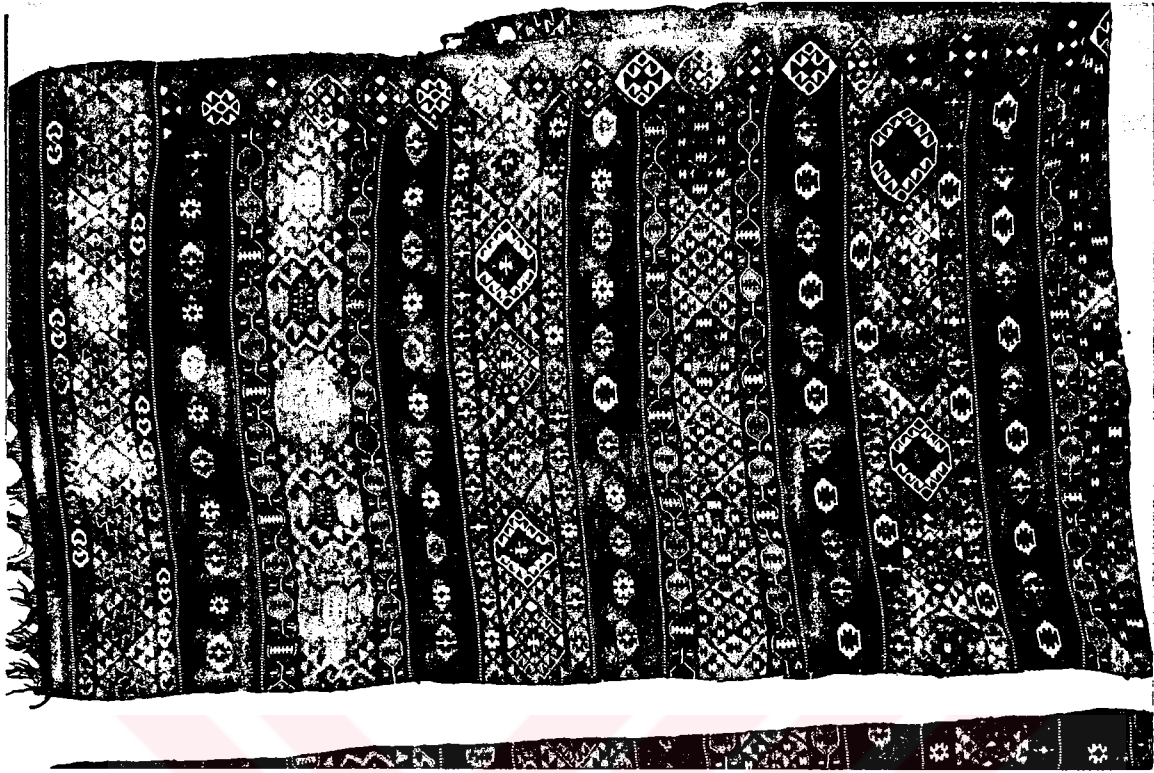

(Fot.No : 17) Env.No : 663

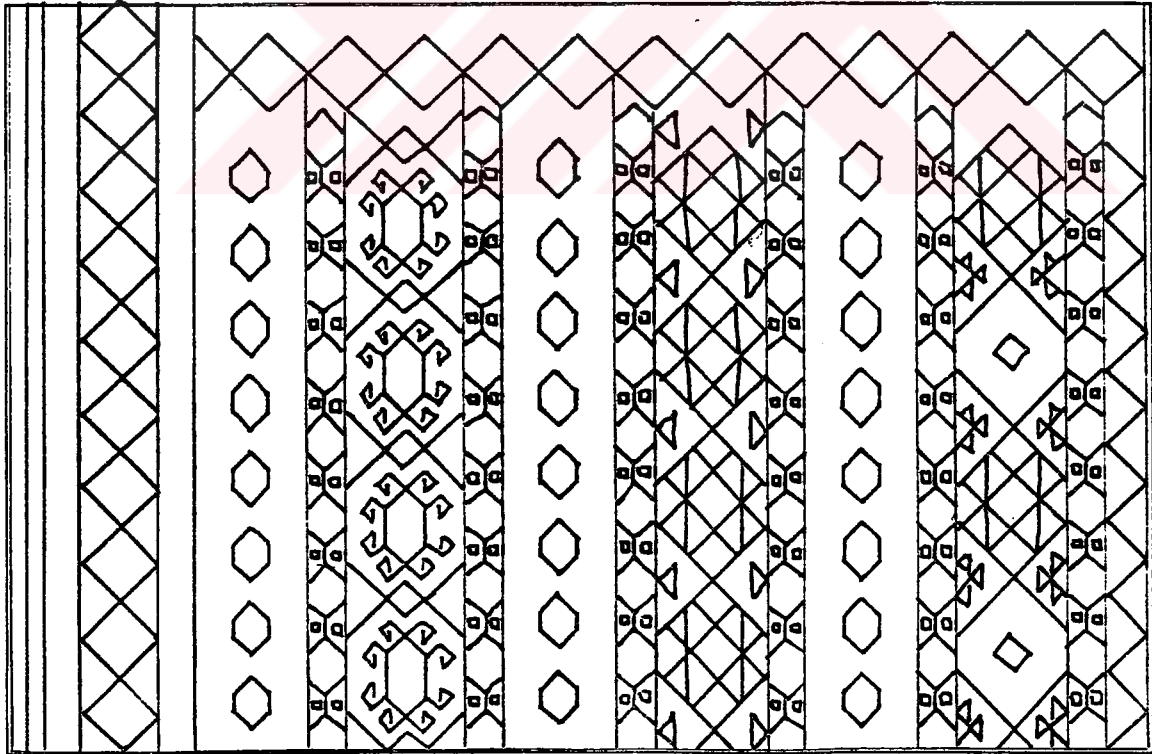

(Şema No : 10) Env.No : 663

FOTOĞRAF NO : 17
 ŞEMA NO : 10
 ENVANTER NO : 663
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Kumaş perde
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün.
 ÖLÇÜ : 1.50 X 2.00 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, beyaz, turuncu, sarı, koyu mavi, kahverengi
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 05.02.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : İzzet Gümüş'ten satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-2
 AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*
 ESERİN DURUMU : Dokumaların yüzeyindeki muhtelif yerlerde leke ve kirlenmeler vardır.
 ESERİN TANIMI : Dokuma 4 ayrı parça halinde dokunup sonradan birleştirilmiştir. Bir kenarının kıvrılmış olması perde olarak kullanmak amacıyla dokunduğunu göstermektedir. Yüzey lacivert, kırmızı, koyu mavi ince sularla oluşturulmuştur ve bu ince şeritlerin üzeri birbiri ardı sıra giden "S" motifleriyle bezelidir.

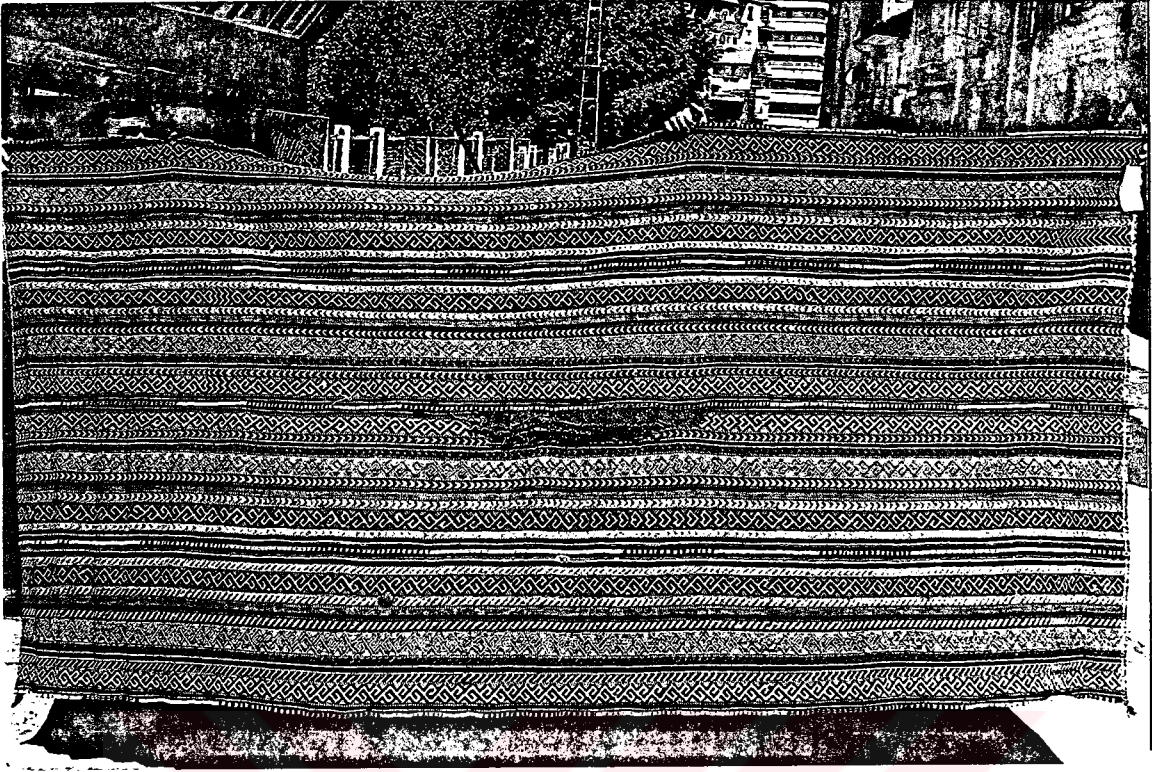

(Fot.No : 18) Env.No : 679 (a-b).

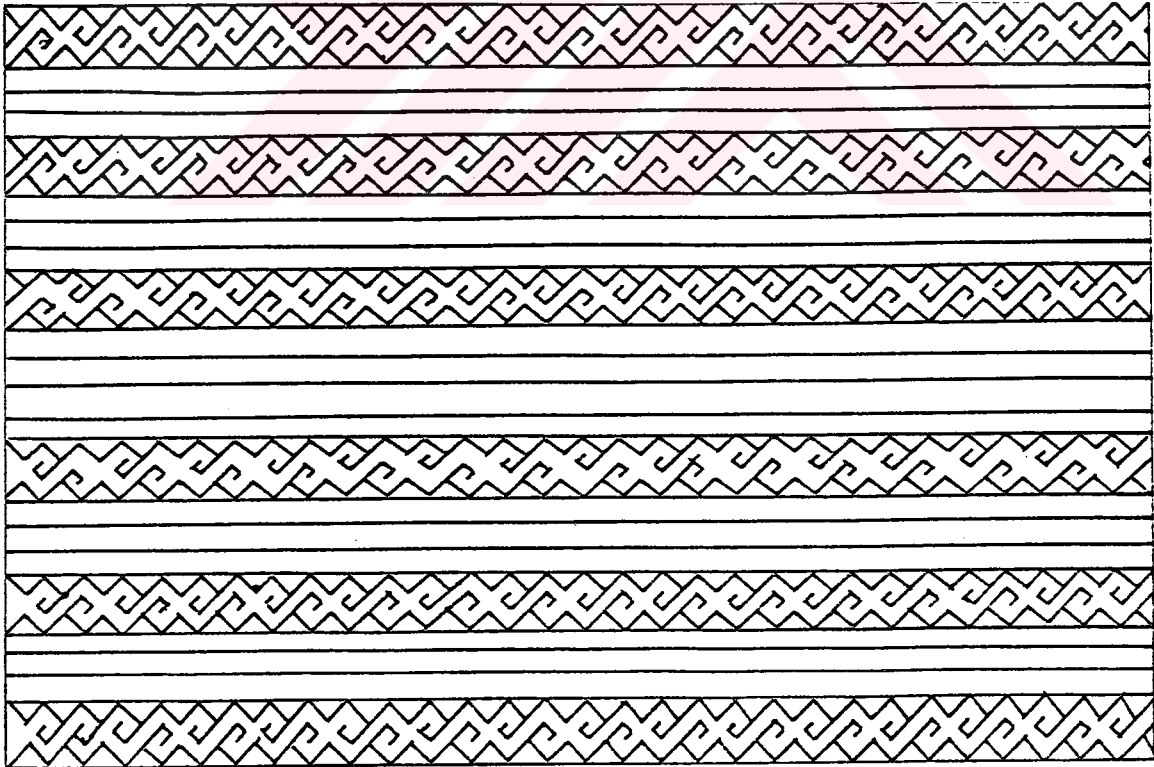

(Şema No : 11) Env.No : 679 (a-b).

FOTOĞRAF NO : 18
 ŞEMA NO : 11
 ENVANTER NO : 679 (a-b)
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Kilim (çift kanat)
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.80 X 2.40 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, beyaz, yeşil,
 koyu mavi, bordo, kahverengi
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 13.06.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Veysel Özer'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Teşhir "Halı Panosu II"
 AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilmiyor*
 ESERİN DURUMU : Eserin kenar kısımlarındaki
 yıpranmalar lacivert renkli iplikle
 dikilmiştir.
 ESERİN TANIMI : Eser iki parça halinde dokunmuş
 olup, yere bitleştirilerek sermek
 amacıyla yapılmıştır. Dokumanın
 kompozisyonu bir lacivert zeminli,
 bir desenli kalın şeritlere bölünerek
 oluşturulmuştur. Kompozisyon
 tamamıyla geometrik desenlerden
 oluşmaktadır.

(Fot.No : 19) Env.No : 681

(Şema No : 12) Env.No : 681

(Fot.No : 20) Env.No : 681 (detay)

FOTOĞRAF NO : 19-20

ŞEMA NO : 12

ENVANTER NO : 681

ESERİN CİNSİ : Kumaş

TEKNİK/KALİTE : Manısa dokuması

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün

ÖLÇÜ : 1.40 X 2.90 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, beyaz, siyah, açık yeşil, sarı

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 13.06.1975

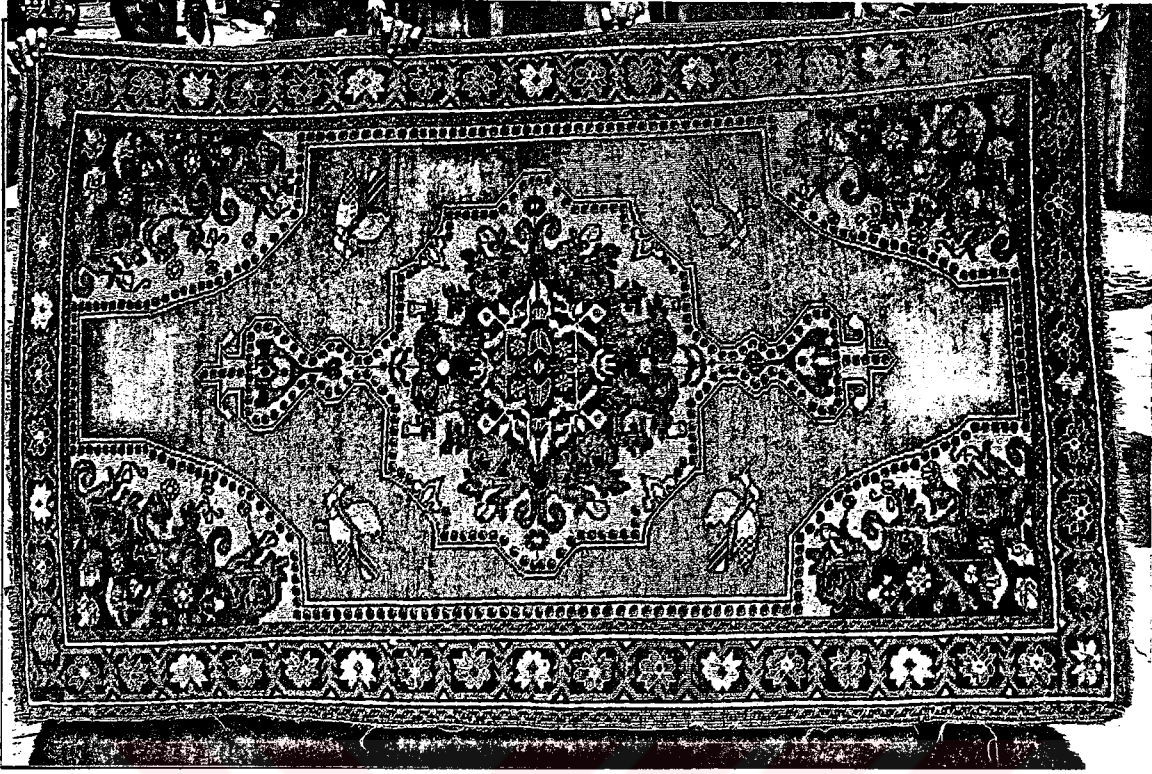
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Veysel Özer'den satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-4

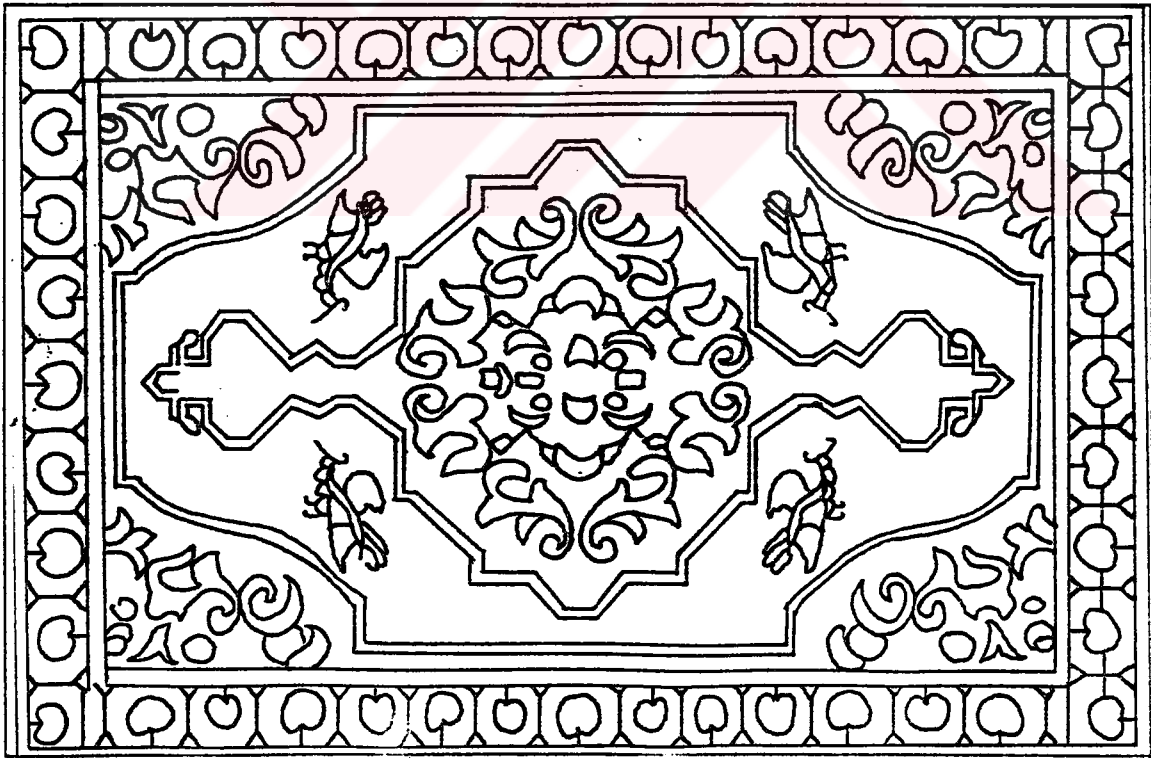
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Dokumanın orta kısımlarında örülmüş büyük bir yırtık vardır. Ayrıca kenar kısımlarında da yıpranmalar söz konusudur.

ESERİN TANIMI : Dokuma dört ayrı parçadan dokunup sonradan dikilerek birleştirilmiştir. Yüzey inceli-kalınlı şeritlere bölünmüştür. Kalın olanlarının iç kısımları birbirine geçmiş kancalı motiflerle bezelidir.

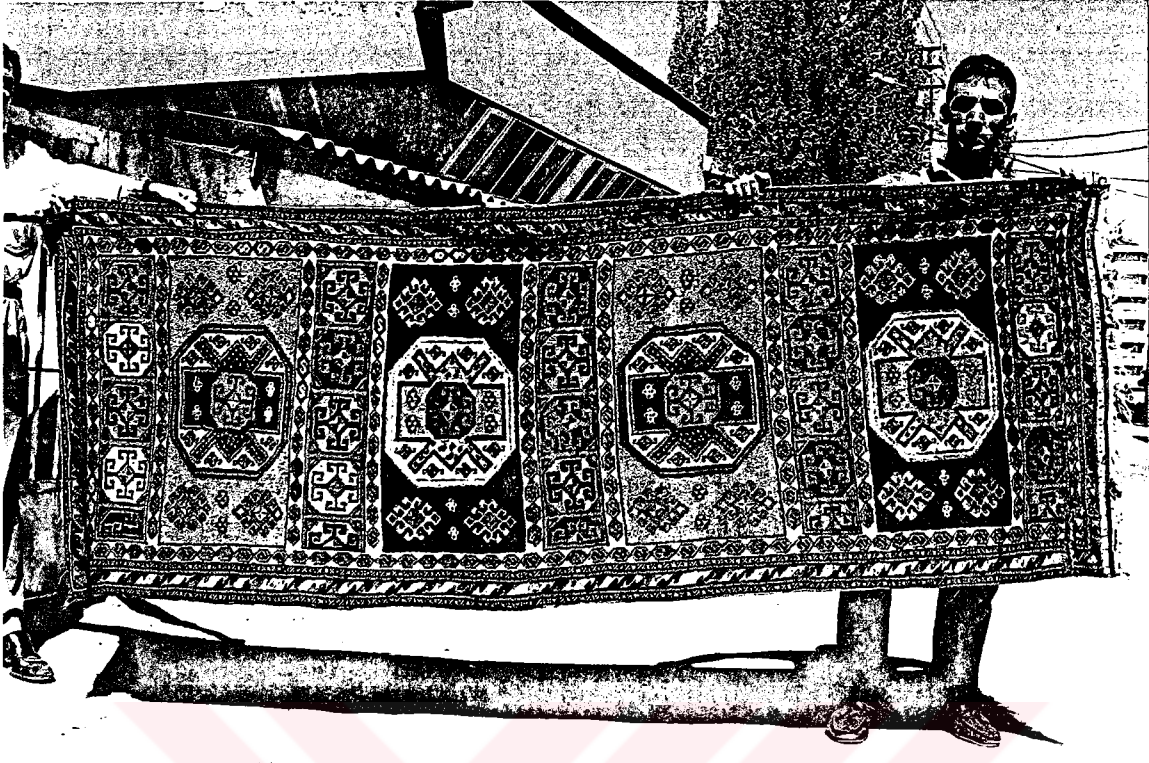

(Fot.No : 21) Env.No : 684

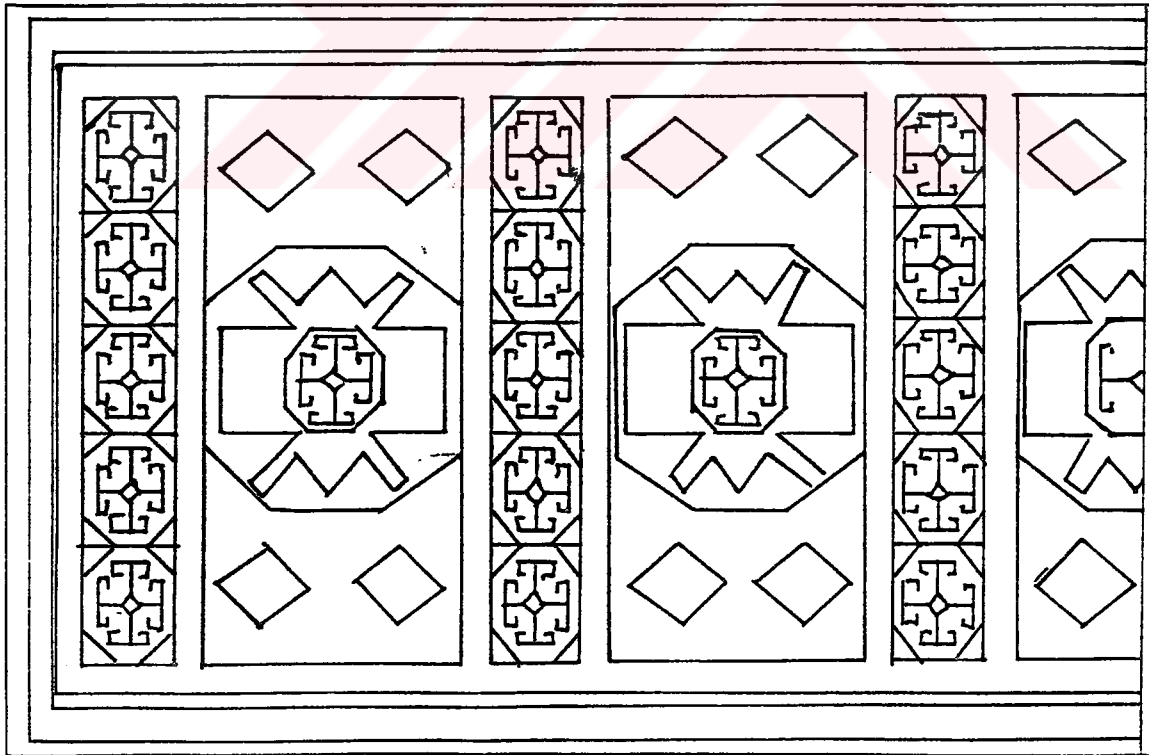

(Şema No : 13) Env.No : 684

FOTOĞRAF NO : 21
 ŞEMA NO : 13
 ENVANTER NO : 684
 ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/25x31
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Pamuk/Yün
 ÖLÇÜ : 1.30 X 2.10 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, beyaz, siyah, kahverengi, sarı, yeşil
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 13.06.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Veysel Özer'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Teşhir "Halı Panosu I"
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Eserin kenar kısımlarında yırtıklar ve düğümlerde erimeler vardır. Ayrıca saçakları kopmuş durumdadır.
 ESERİN TANIMI : Dokumanın kompozisyonu, köşe-göbek plandan oluşmaktadır. Halının zemini kırmızı, köşe ve zemini beyaz renkte yapılmıştır. Bu bölümler stilize yaprak ve çiçek motifleriyle bezenmiştir. Kırmızı renkte olan zemin üzerinde, stilize edilmiş dört adet kuş figürü yer almaktadır. Bordürde ise, siyah zemin üzerine değişik renklerde yapılmış çiçek raportları bulunmaktadır.

(Fot.No : 22) Env.No : 685

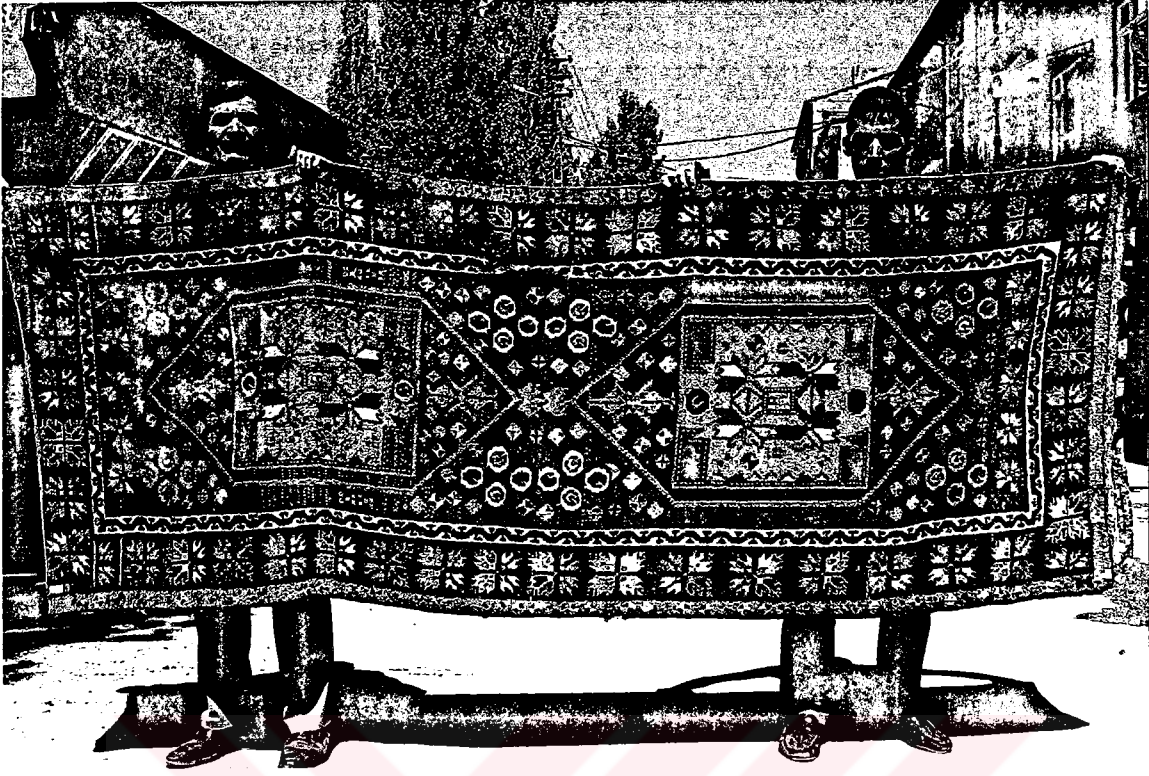

(Şema No : 14) Env.No : 685

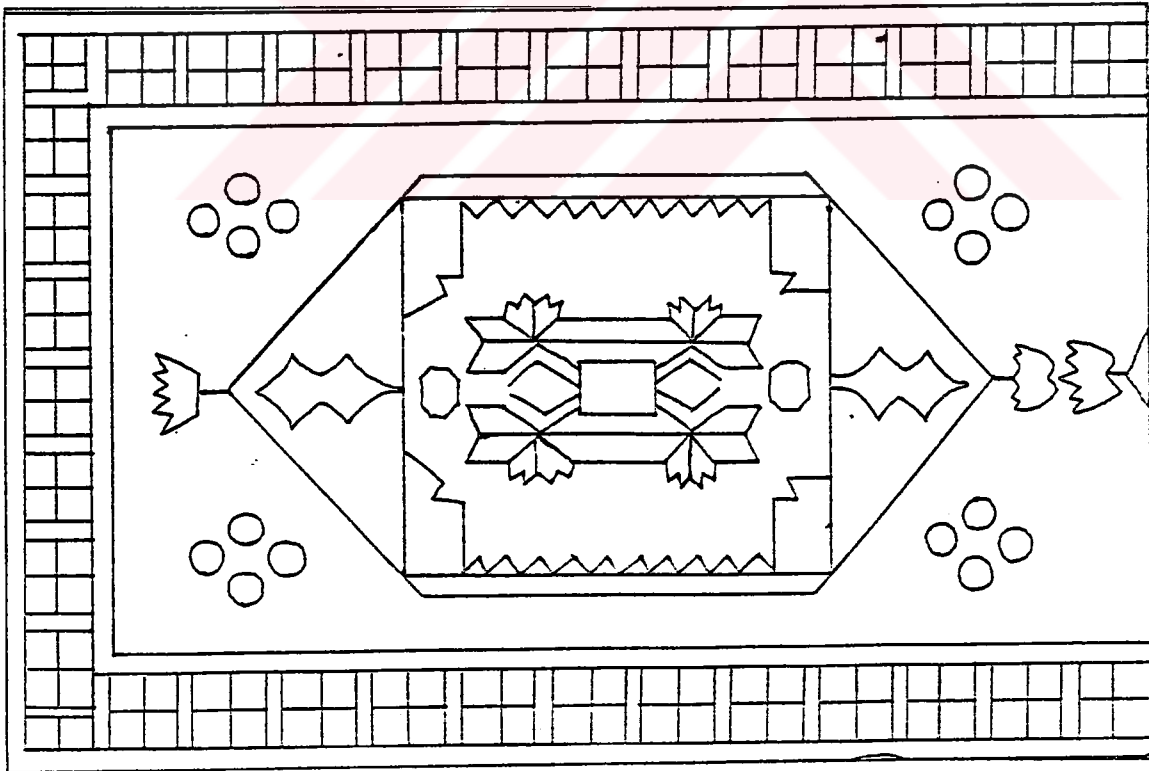

(Fot.No : 23) Env.No : 685 (detay)

FOTOĞRAF NO : 22-23
 ŞEMA NO : 14
 ENVANTER NO : 685
 ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/27x39 .
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.00 X 2.65 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, beyaz, sarı, kahverengi, turuncu
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 13.06.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Veysel Özer'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" C-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*
 ESERİN DURUMU : Halının saçak kısımları kopmuş, kenar kısımlarında aşınmalar ve muhtelif yerlerin düğümlerinde kopmalar vardır.
 ESERİN TANIMI : Beyaz zeminli olan dokumanın yüzeyi değişik zeminlerde dokunmuş olan dikdörtgen alanlara bölünmüştür. Bu alanların orta kısmında sekizgen madalyonlar yer almaktadır. Etrafını çevreleyen ince su ise birbiri ardı sıra giden "S" motifleriyle bezelidir. Dikdörtgen alanların arasında da dört tam, bir adet yarım küçük madalyon dizileri vardır.

(Fot.No : 24) Env.No : 718

(Şema No : 15) Env.No : 718

(Fot.No : 25) Env.No : 718 (detay)

FOTOĞRAF NO : 24-25

ŞEMA NO : 15

ENVANTER NO : 718

ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/26x29

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün

ÖLÇÜ : 3 M²

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, siyah, sarı, beyaz,
palamut sarı, gri-mavi,

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 02.07.1975

MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Mustafa Efe'den satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" C-2

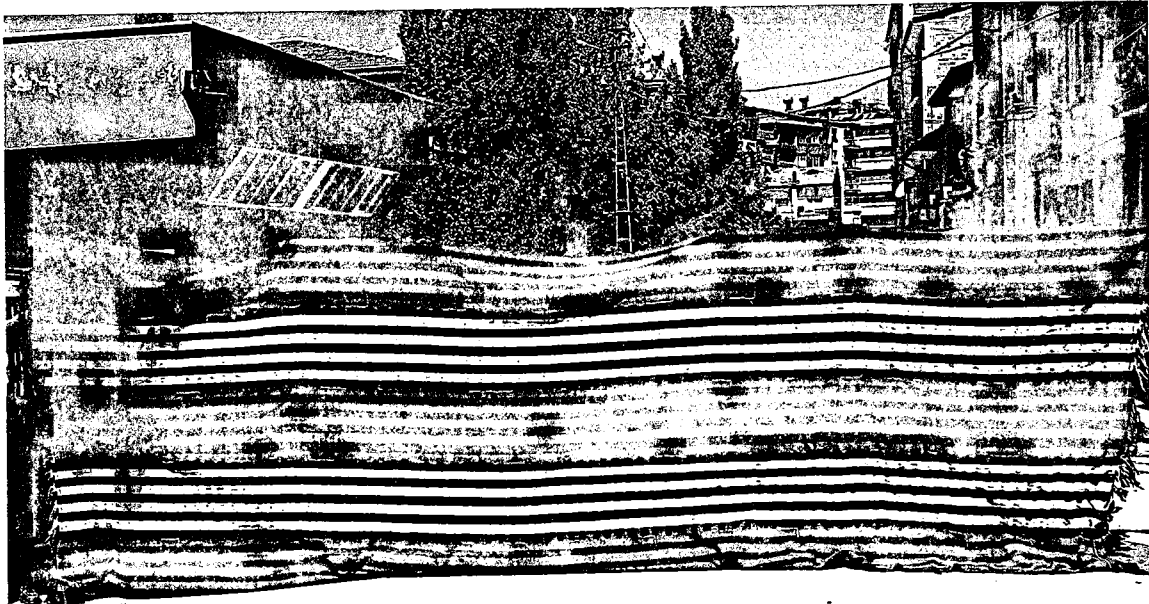
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Kenar kısımlarının bazı yerlerinde yırtılmalar başlamış durumdadır. İki kısa kenar kumaşla dikilmiştir.

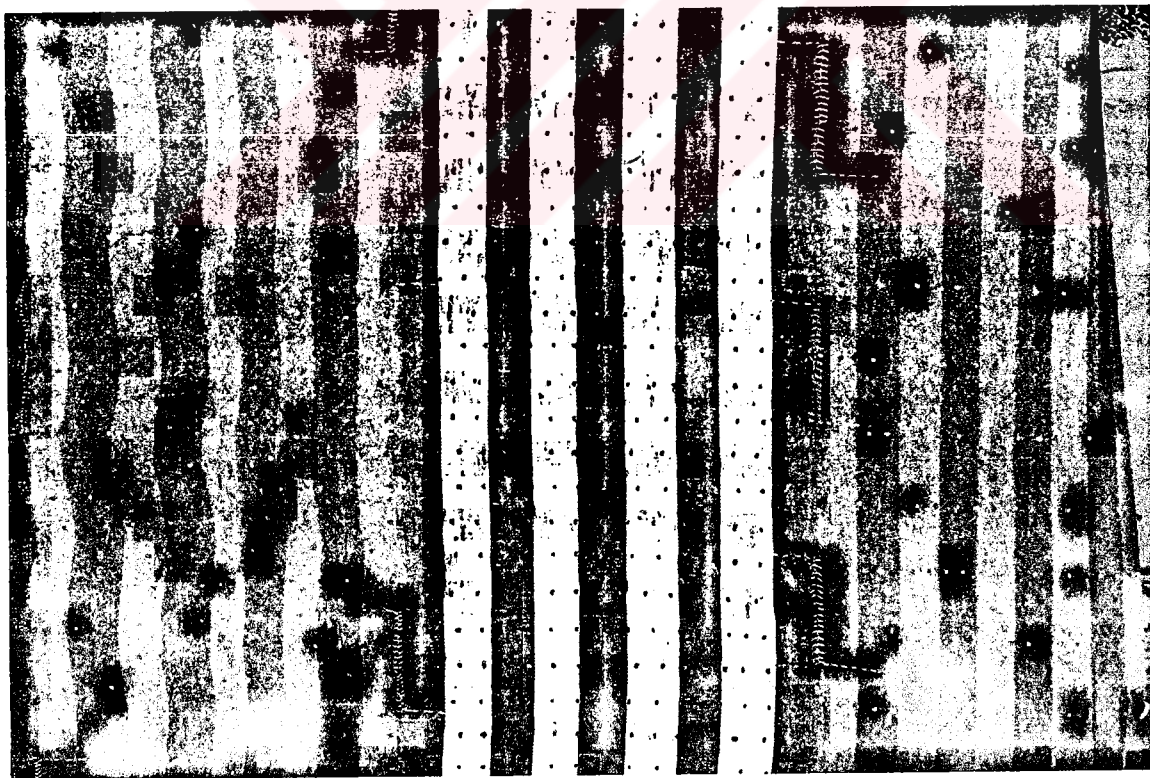
ESERİN TANIMI : Kırmızı zeminli olan eserin bordür zemini siyahtır. Zeminde iki büyük altıgen madalyon ve orta kısmında da kare bir plan yer almaktadır. Bordür çınar yapraklarıyla bezelidir. Yüzey stilize bitkisel motiflerle süslüdür.

[illegible]

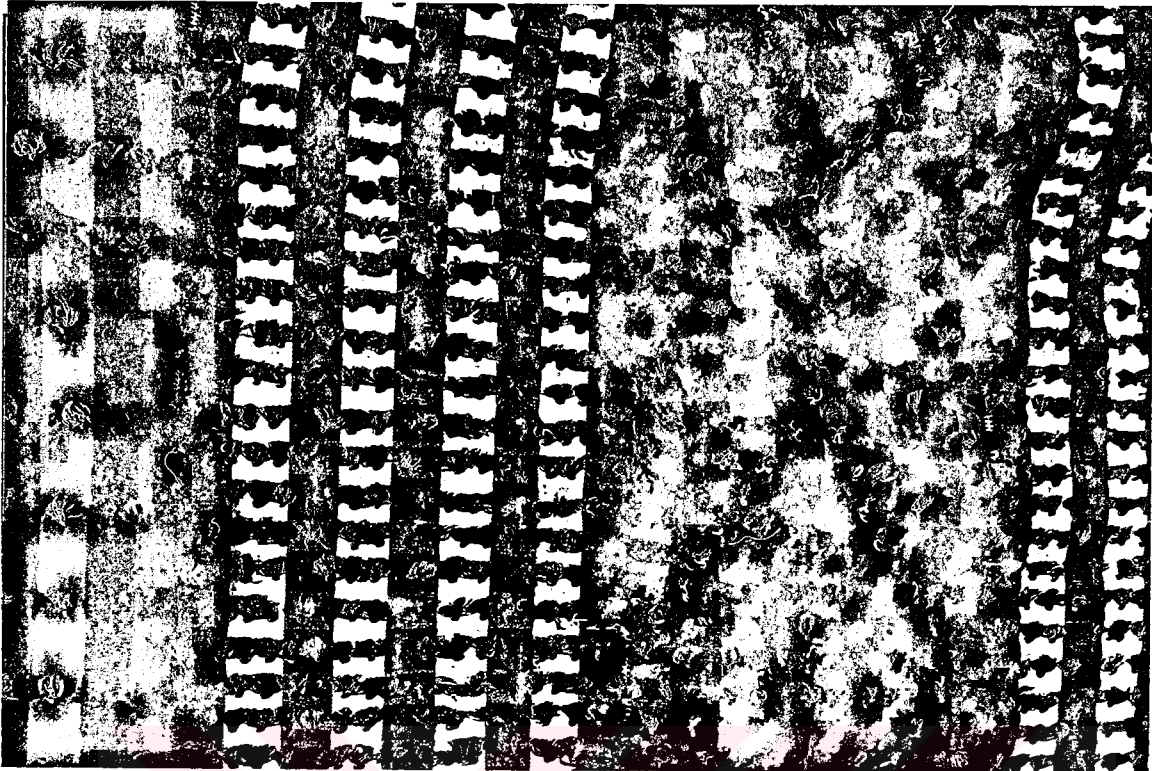
(Şema No : 16) Env.No : 720

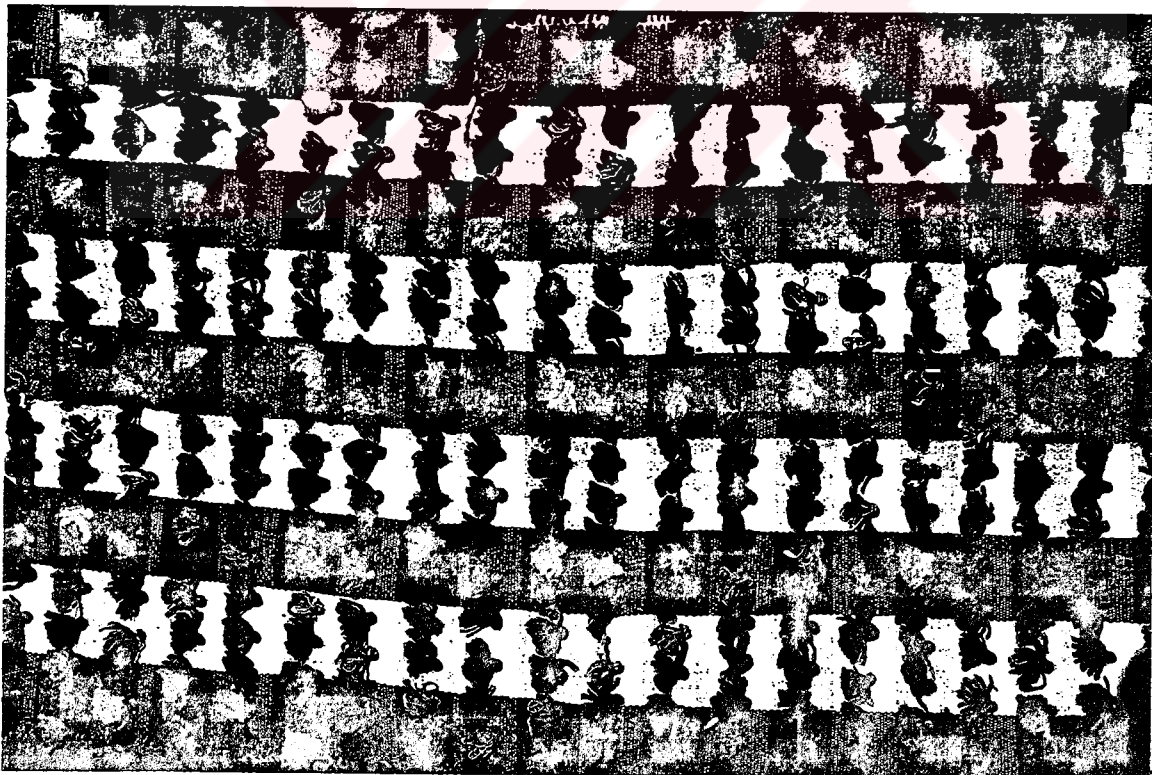
(Fot.No : 27) Env.No : 720 (detay)

(Fot.No : 28) Env.No : 720 (detay)

(Fot.No : 29) Env.No : 720 (detay)

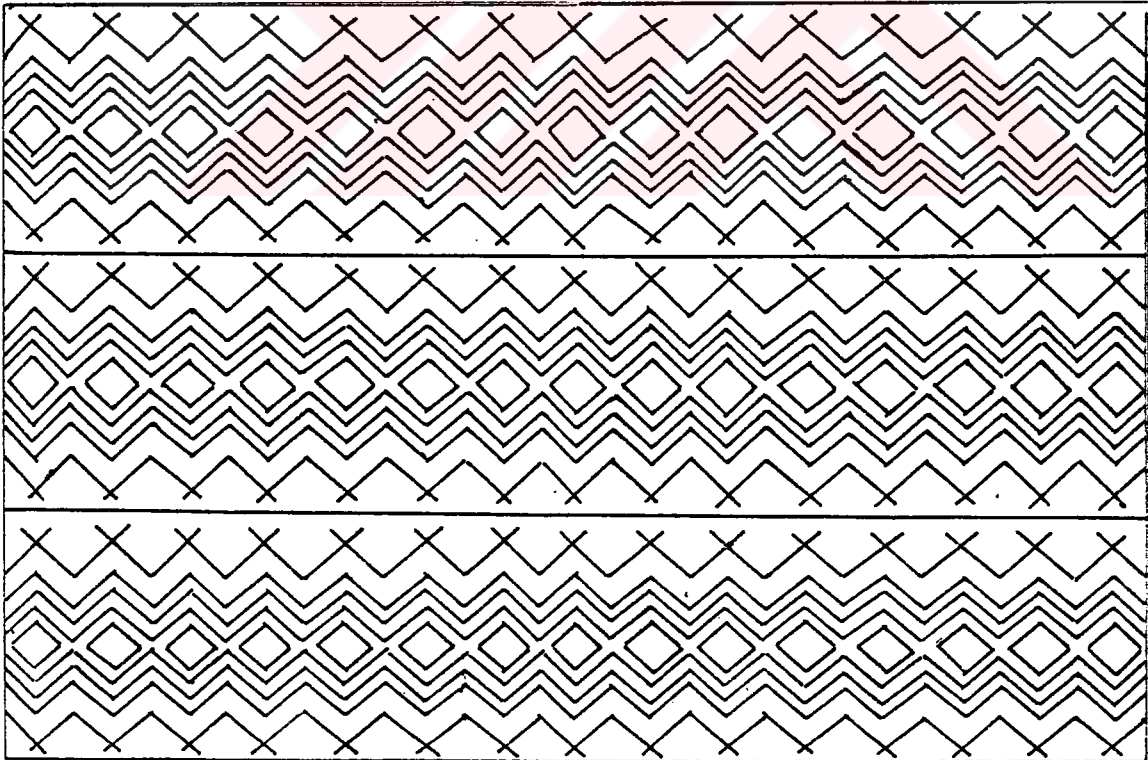

(Fot.No : 30) Env.No : 720 (detay)

FOTOĞRAF NO : 26-27-28-29-30
 ŞEMA NO : 16
 ENVANTER NO : 720
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Kırım
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 2.02 X 6.11 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, beyaz, lacivert, turuncu,
 mavi, simli iplik, mor
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 02.07.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Mustafa Efe'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-4
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Bilinmiyor
 Dokumanın saçak ve kenar
 kısımlarındaki bazı yerlerde
 yıpranmalar başlamıştır.
 ESERİN TANIMI : Zemin beş eşit parçaya bölünmüş
 durumdadır. Bütün yüzey belli aralık-
 larla, renkli ipliklerle yapılmış
 düğümlü püsküllerle kaplıdır. Kenar
 kısımlardaki şeritlere oranla iç
 kısımdaki şeritlerde püsküllerin
 sıklığı daha fazladır. Tam ortadaki
 şeritte turuncu ve simli ipliklerle
 baklava dilimleri oluşturulmuştur. Bu
 dokuma beş ayrı parça halinde dokunup
 sonradan dikilerek birleştirilmiştir.
 Çözümler bir parçada kırmızı-lacivert
 olarak, bir parçada lacivert-beyaz
 olarak çözülmüştür.

(Fot.No : 31) Env.No : 733

(Şema No : 17) Env.No : 733

(Fot.No : 32) Env.No : 733 (detay)

FOTOĞRAF NO : 31-32

ŞEMA NO : 17

ENVANTER NO : 733

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma (Adıyaman)

TEKNİK/KALİTE : Cicim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/ ^{Pamuk/Yün}

ÖLÇÜ : 1.30x2.00 m.

KULLANILAN RENKLER : Lacivert, beyaz, sarı, simli iplik, pembe, kırmızı, açık yeşil, turuncu, kahverengi

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 04.11.1975

MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" C-2

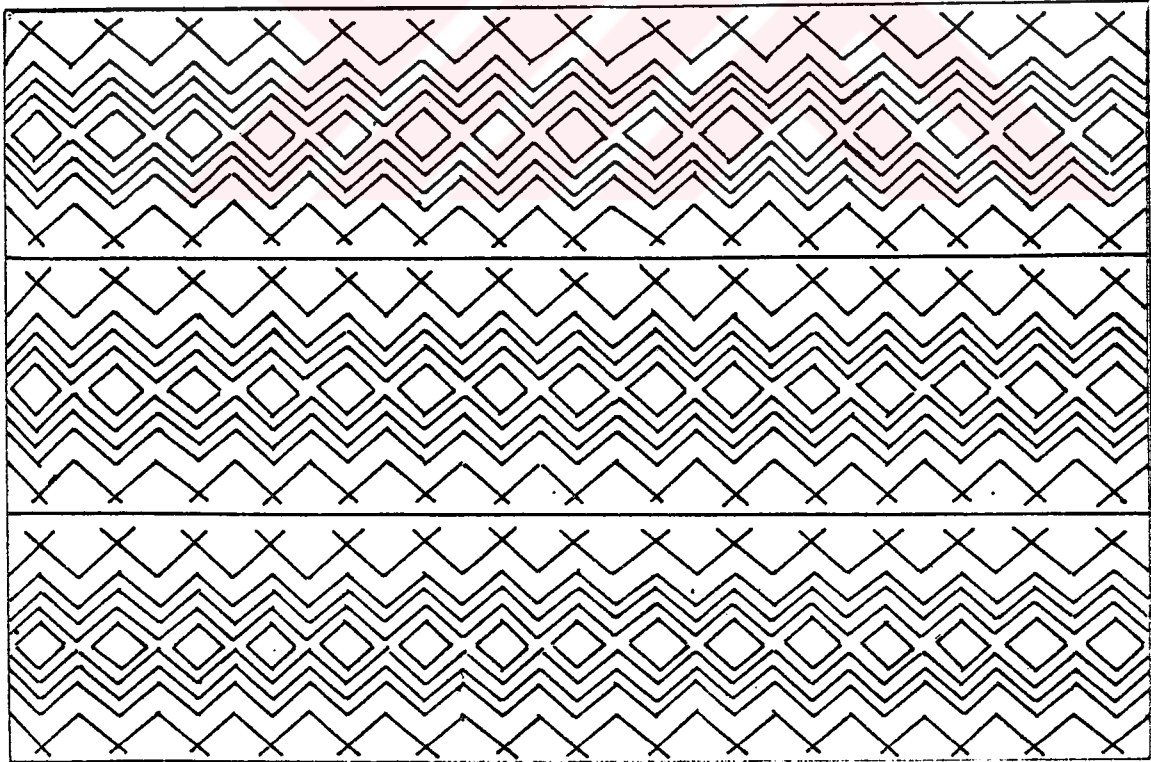
AİT OLDUĞU DÖNEM : ^{Bilinmiyor}

ESERİN DURUMU : Yüzey üzerinde lekeler vardır.

ESERİN TANIMI : İki parçanın zemini beyaz, birisi laciverttir. Kompozisyonu 744 ve 745 envanter no'lu eserlerin aynısıdır.

(Fot.No : 33) Env.No : 744

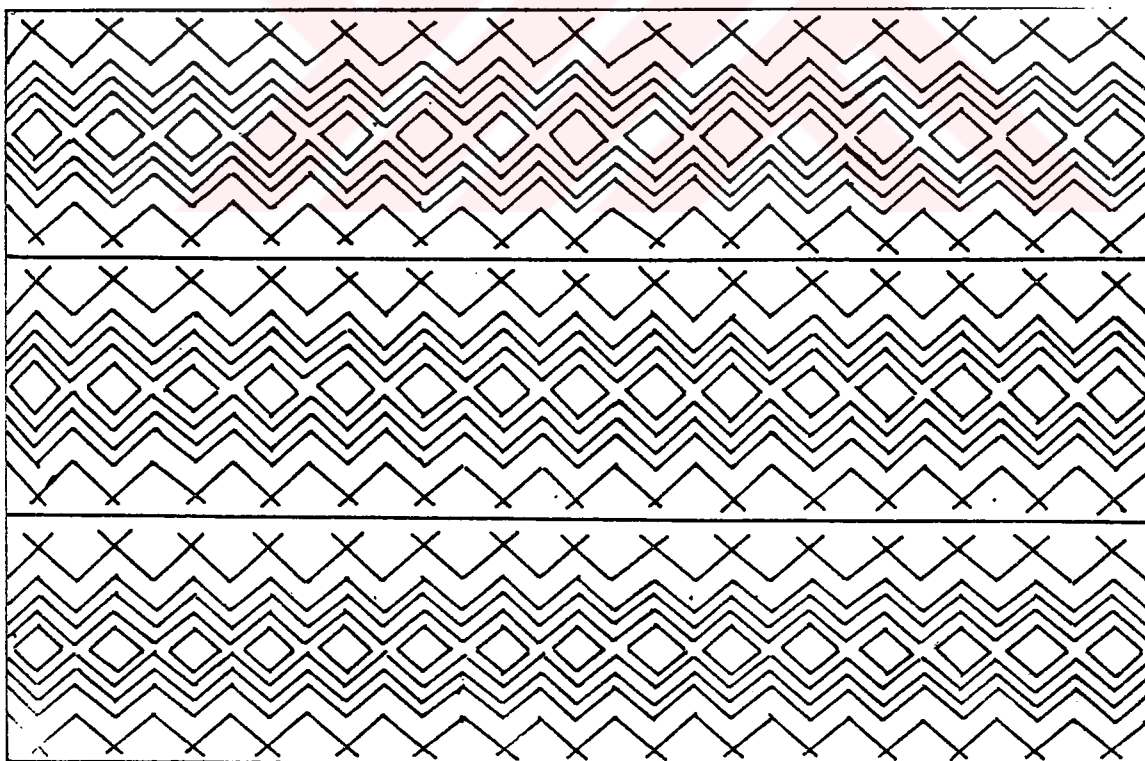

(Şema No : 18) Env.No : 744

FOTOĞRAF NO : 33
 ŞEMA NO : 18
 ENVANTER NO : 744
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Cicim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/^{Pamuk/Yün}
 ÖLÇÜ : 1.78 X 2.32 m
 KULLANILAN RENKLER : Siyah, beyaz, kırmızı, pembe, sarı, turuncu, yeşil, kahverengi, simli ip, lacivert, açık yeşil
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 05.11.1975
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınmış.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" E-4
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Bilinmiyor
 Dokumada, restorasyon gerektirecek herhangi bir alan yoktur.
 ESERİN TANIMI : Dokuma üç ayrı parçadan dokunup sonradan birleştirilmiştir. Ortadaki parçanın çözgüsü siyah yün iplikle, iki yanındaki parçaların çözgüleri ise beyaz ve pamuk iplikle çözülmüştür. Dokumanın yüzeyi renkli ipliklerle yapılmış ardışık zigzag ve "S" motifleri ile bezelidir.

(Fot.No : 34) Env.No : 745

(Şema No : 19) Env.No : 745

(Fot.No : 35) Env.No : 745 (detay)

FOTOĞRAF NO : 34-35

ŞEMA NO : 19

ENVANTER NO : 745

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma (Adıyaman)

TEKNİK/KALİTE : Cicim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/430

ÖLÇÜ : 1.34 x 1.80 m.

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, beyaz, yeşil, turuncu, mavi, sarı, simli ip, kahverengi, mor, pembe

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 05.11.1975

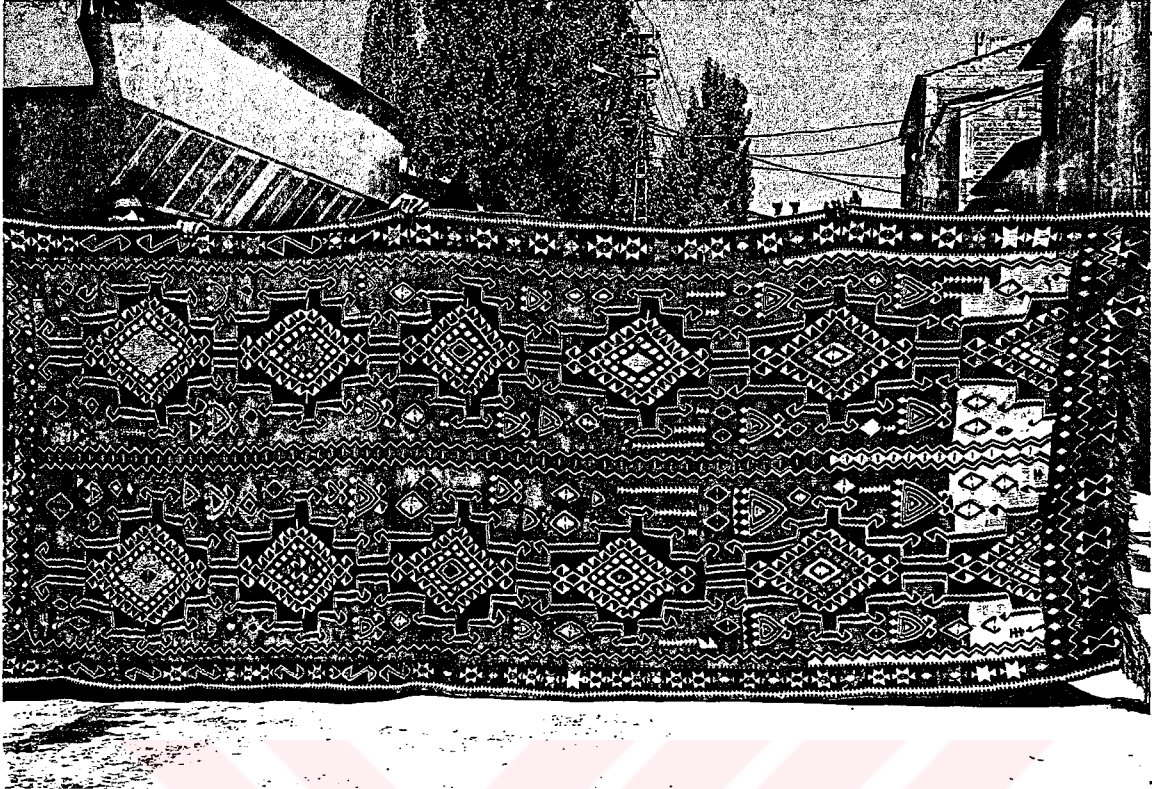
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınma.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" E-2

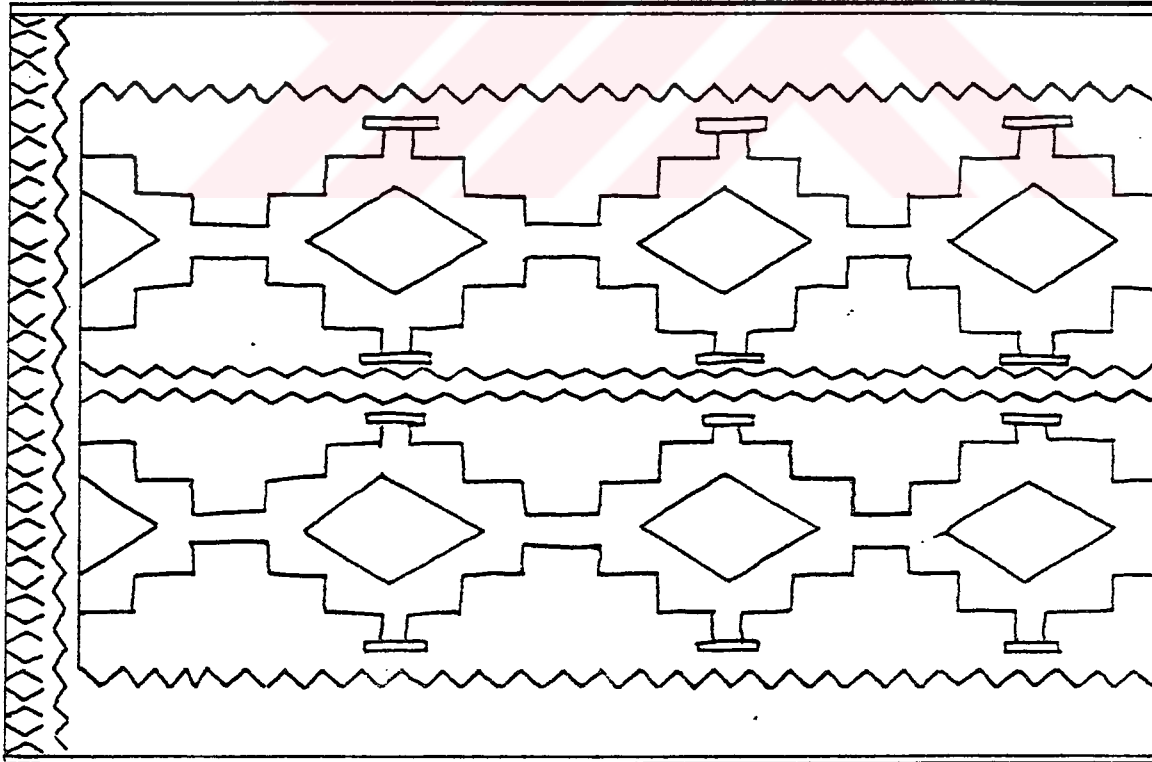
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Yüzeyinde kirlenmeler vardır.

ESERİN TANIMI : Parçaların ikisinin zemini lacivert birisinin kırmızıdır. Kompozisyon 744 envanter no'lu eserin aynısıdır.

(Fot.No : 36) Env.No : 769

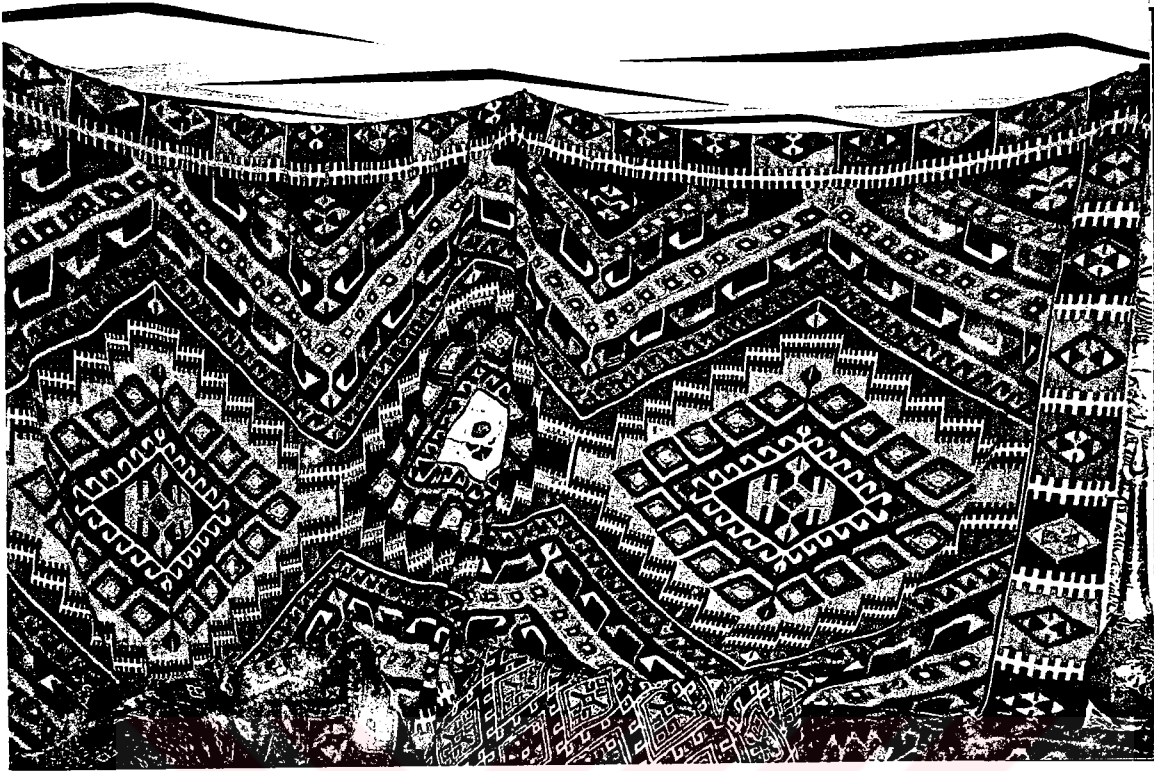

(Şema No : 20) Env.No : 769

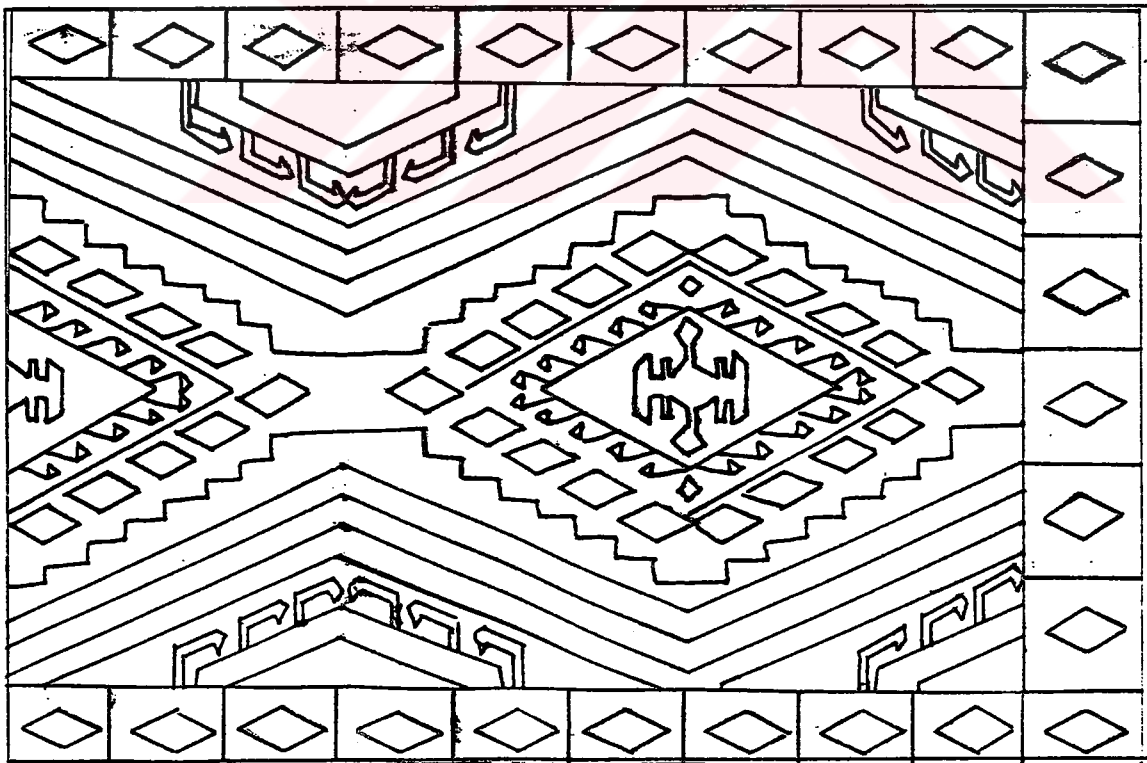

(Fot.No : 37) Env.No : 769 (detay)

FOTOĞRAF NO : 36-37
 ŞEMA NO : 20
 ENVANTER NO : 769
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma (Adıyaman)
 TEKNİK/KALİTE : Kilim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.49 x 2.68 m.
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, siyah, kahverengi, sarı, beyaz, pembe
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 06.02.1976
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Bilinmiyor
 : Dokumanın renklerinde solma ve yüzeydeki muhtelif yerlerde yıpranmalar başlamıştır.
 ESERİN TANIMI : Zemini kırmızı olan dokumanın bitimine doğru olan küçük alan zemin beyazla tamamlanmıştır. Kompozisyon tam ortadan zigzag formla ikiye bölünmüştür. Bu formun her iki yanında boyuna beş tam bir yarım merdivenli madalyonlar vardır. Bu madalyonların ortasında kancalı baklava dilimleri vardır.

(Fot.No : 38) Env.No : 770

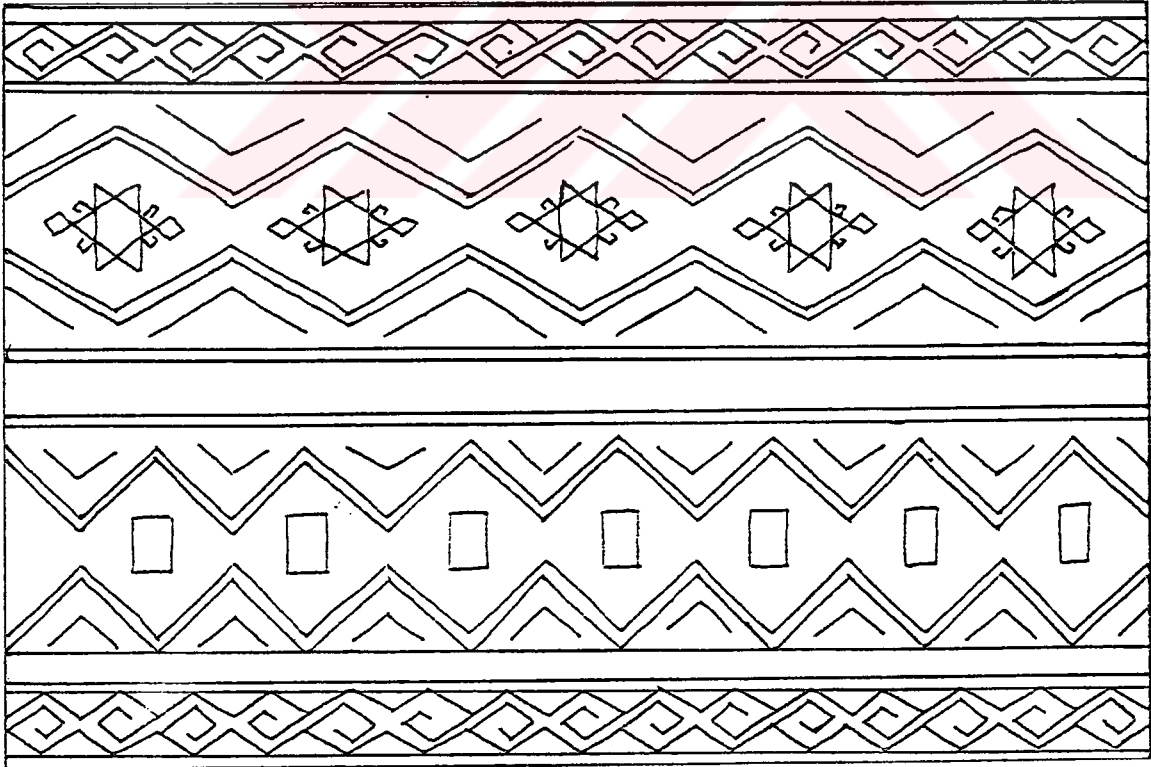

(Şema No : 21) Env.No : 770

FOTOĞRAF NO : 38
 ŞEMA NO : 21
 ENVANTER NO : 770
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma (Adıyaman)
 TEKNİK/KALİTE : Kilim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.55 x 2.98 m.
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, siyah, mavi, sarı, beyaz, yeşil, kahverengi
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 06.02.1976
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Teşhir "Malatya Odası"
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Bilinmiyor
 : Dokumanın kenar kısımlarında aşınmalar başlamış durumdadır. Ayrıca ortadaki madalyonun ortasında yama vardır.
 ESERİN TANIMI : Dokumanın zemininde, ilikli teknikle dokunmuş, üç tane büyük baklava dilimi madalyonu yer almaktadır. Bu baklavaların etrafı yine irili ufaklı kancalarla yapılmış baklava dilimleriyle bezelidir. Bordur zeminleri farklı renklerde yapılmış ve baklava dilimleriyle süslenmiştir.

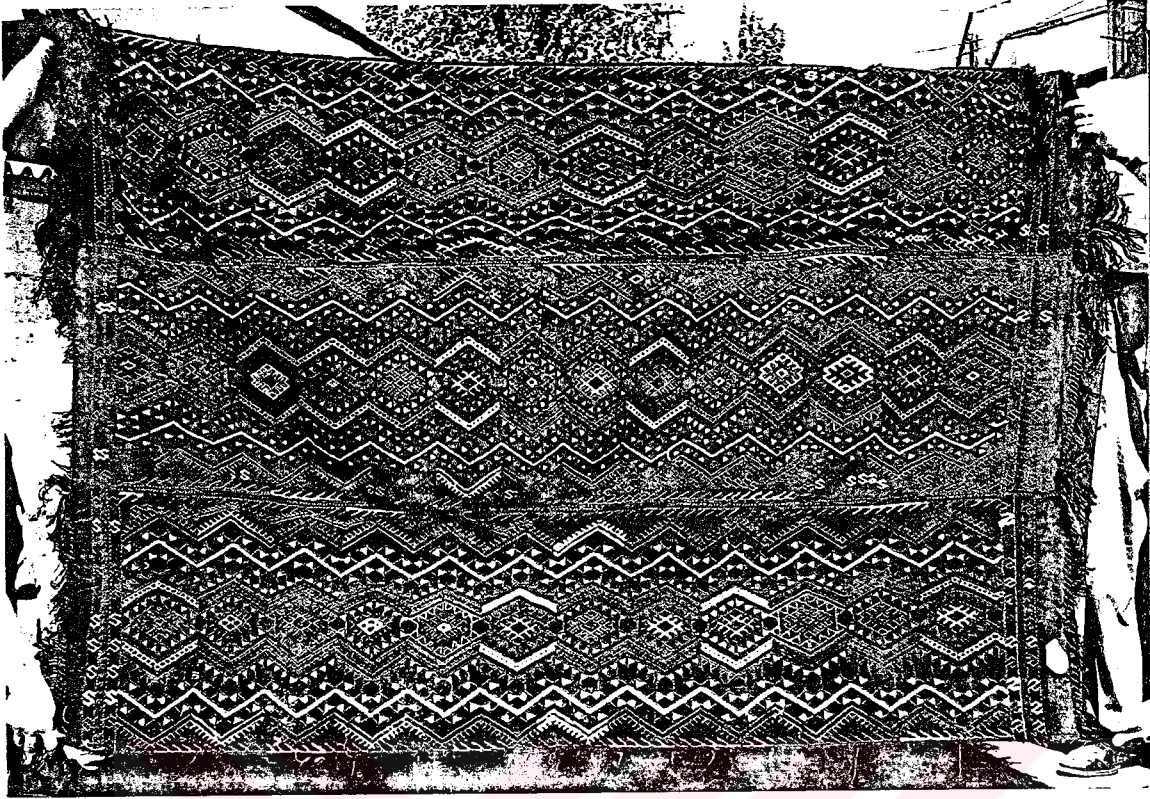

(Fot.No : 39) Env.No : 771

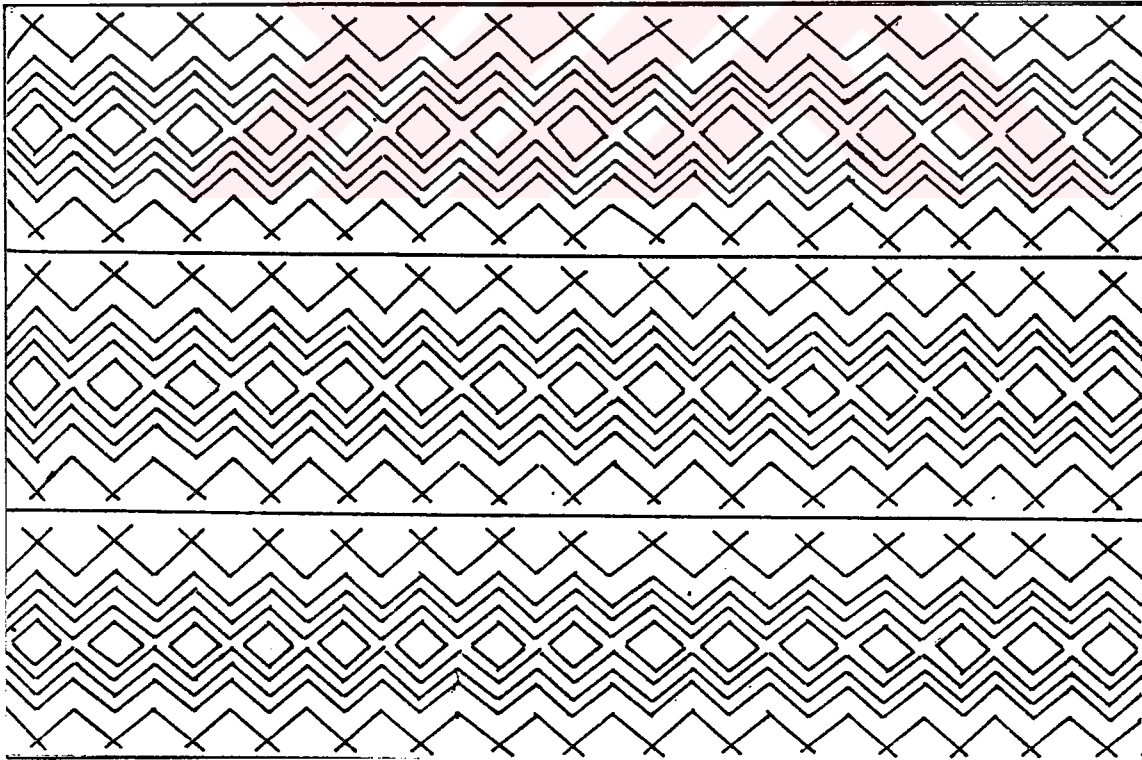

(Şema No : 22) Env.No : 771

FOTOĞRAF NO : 39
 ŞEMA NO : 22
 ENVANTER NO : 771
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Cicim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.07 x 2.48 m.
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, sarı, mavi, beyaz, siyah
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 06.02.1976
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : *Bilinmiyor*
 : Renklerde solmalar, yüzeydeki işlemlerde sökülmeler vardır. Saçak kısımlarında da aşınma söz konusudur.
 ESERİN TANIMI : Dokuma iki parçadan oluşup ortadan dikişlidir. İki parçanın kompozisyonu birbirinden farklılıklar göstermektedir. İkisinin de yüzeyi kancalı zigzag'lardan oluşmaktadır. Ancak bir tanesinin göbeğinde biraz büyükçe yıldız motifi yer almaktadır ve etrafı yine kancalarla bezelidir. Bu parçanın orta kısmında dokuma hatası söz konusudur.

(Fot.No : 40) Env.No : 772

(Şema No : 23) Env.No : 772

FOTOĞRAF NO : 40

ŞEMA NO : 23

ENVANTER NO : 772

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Cicim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/430

ÖLÇÜ : 1.36 X 1.93 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, siyah, beyaz, kahverengi, koyu yeşil, açık yeşil, sarı, turuncu, açık mavi, mor, simli iplik, pembe.

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 06.02.1976

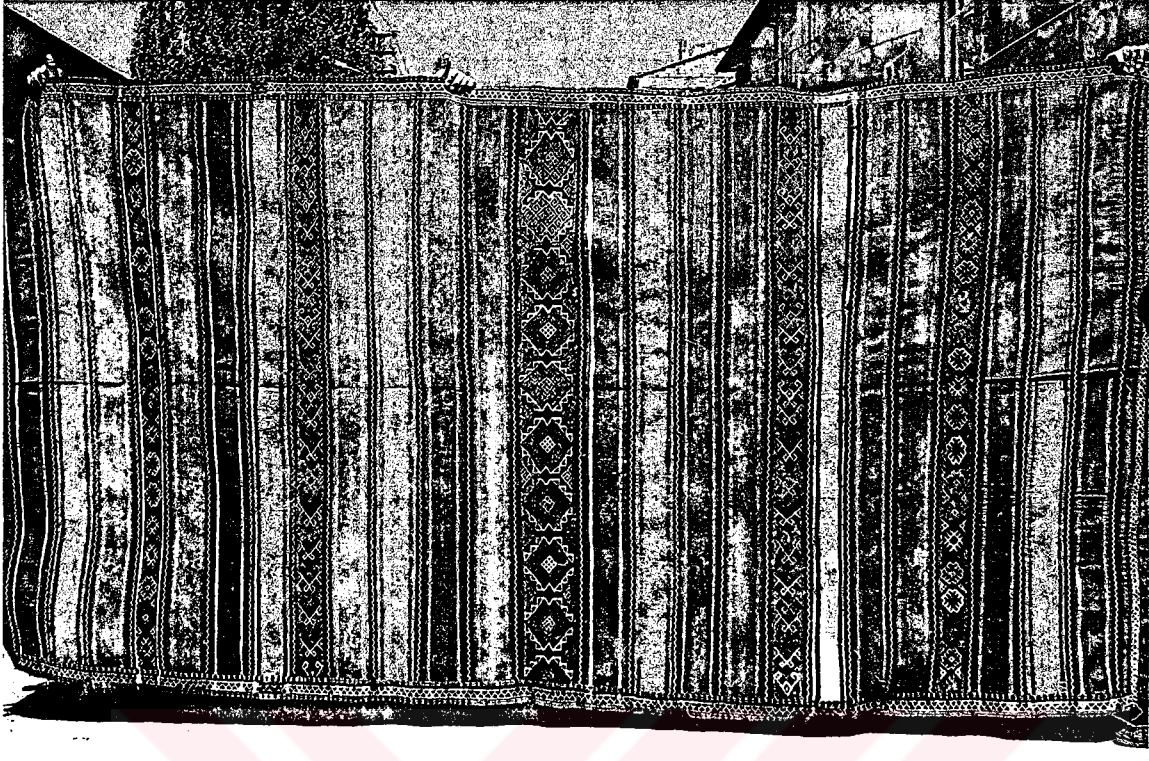
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınmış.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-2

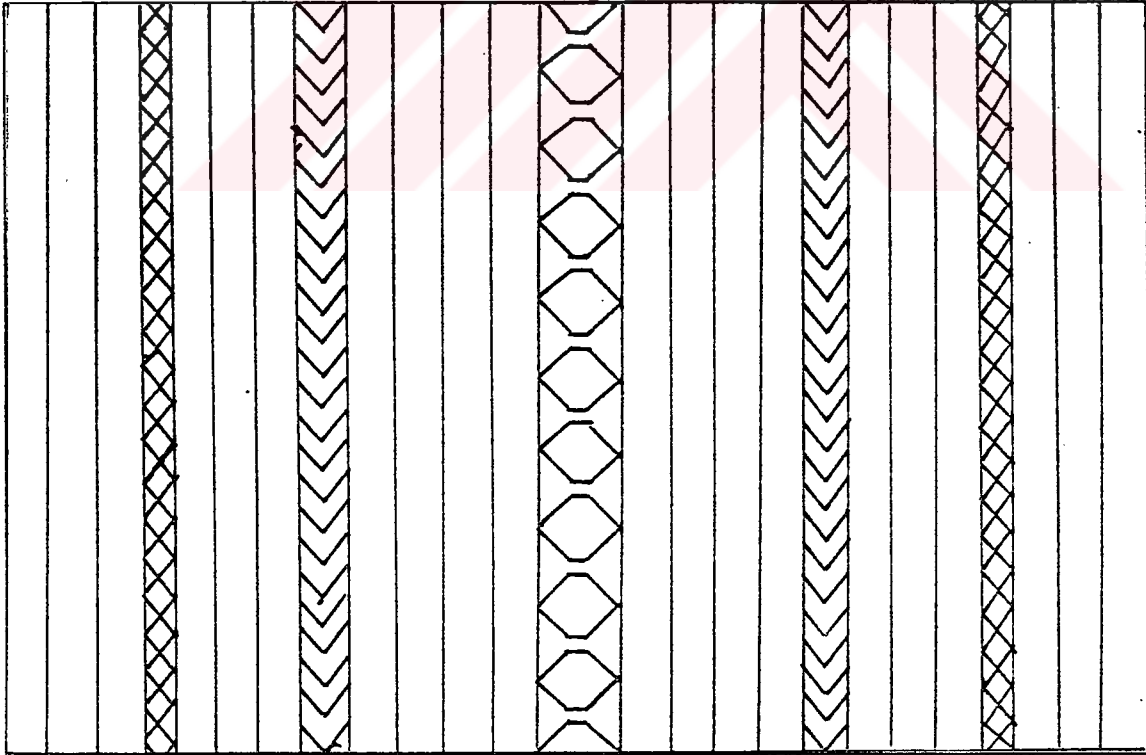
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Eserde, herhangi bir restorasyon çalışması gerektirecek yıpranmalar yoktur.

ESERİN TANIMI : Cicim üç ayrı parça halinde dokunup sonradan birleştirilmiştir. parçalardan ortada olan kırmızı, iki yanındaki parçalar ise siyah zeminlidir. Bu parçaların üzeri ardışık olarak sıralanmış zigzag, çenge ve "S" motifleriyle bezelidir.

(Fot.No : 41) Env.No : 774

(Şema No : 24) Env.No : 774

(Fot.No : 42) Env.No :774 (detay)

FOTOĞRAF NO : 41-42

ŞEMA NO : 24

ENVANTER NO : 774

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma / yolluk

TEKNİK/KALİTE : Kilim-Cicim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/pamuk / 4/3

ÖLÇÜ : 1.63 X 3.08 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, sarı, yeşil, turuncu, mor, siyah, beyaz, pembe.

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 06.02.1976

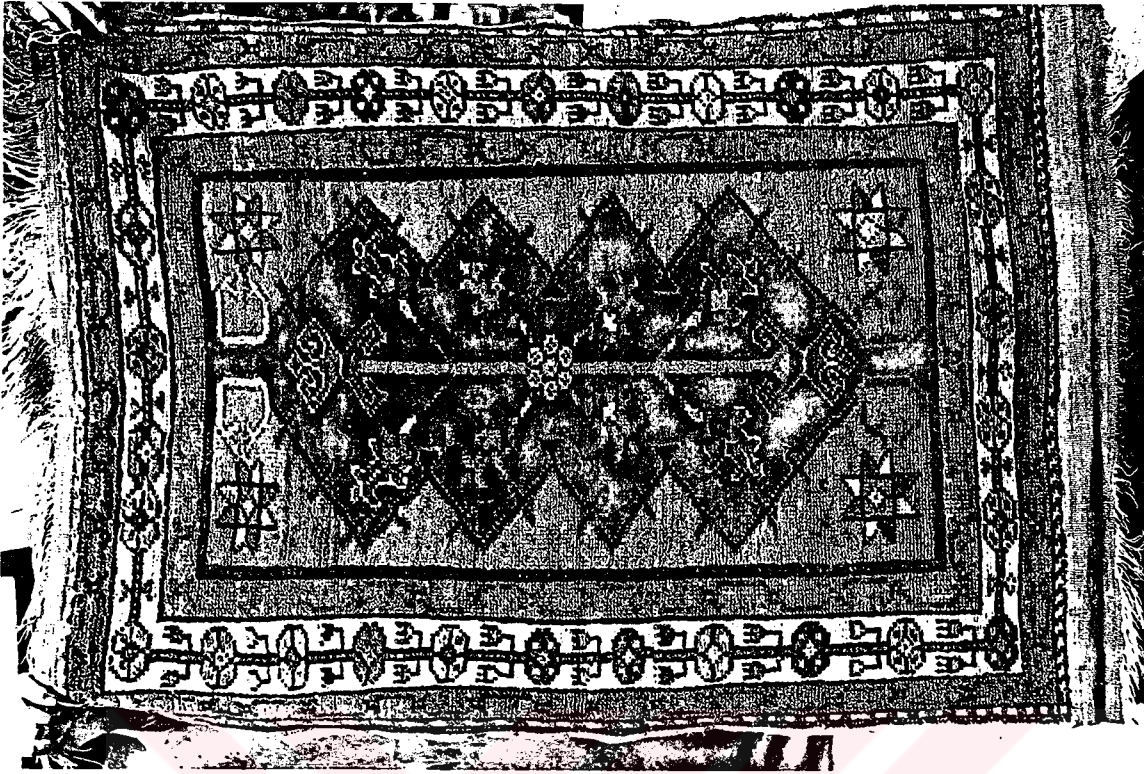
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınmış.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-4

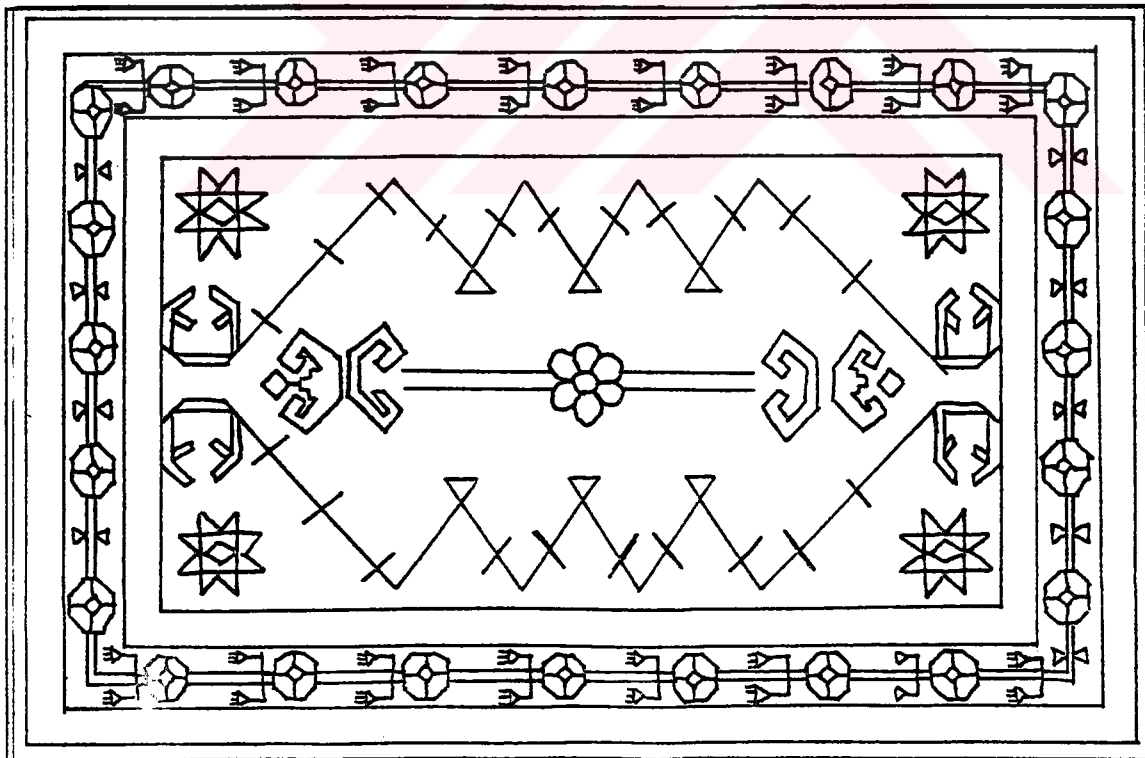
AİT OLDUĞU DÖNEM :

ESERİN DURUMU : *Bilmiyor*
Dokumada, herhangi bir tamir işlemi gerektirecek yıpranmış alan bulunmamaktadır.

ESERİN TANIMI : Dokuma, siyah,beyaz renklerle işlenmiş zigzagların ayırdığı farklı renklerdeki enine kuşaklardan oluşturulmuştur. Bu kuşaklardan siyah zeminli olanın üzeri cicim tekniği kullanılarak yapılmış renkli zigzaglar ve çengel motifleriyle bezelidir.

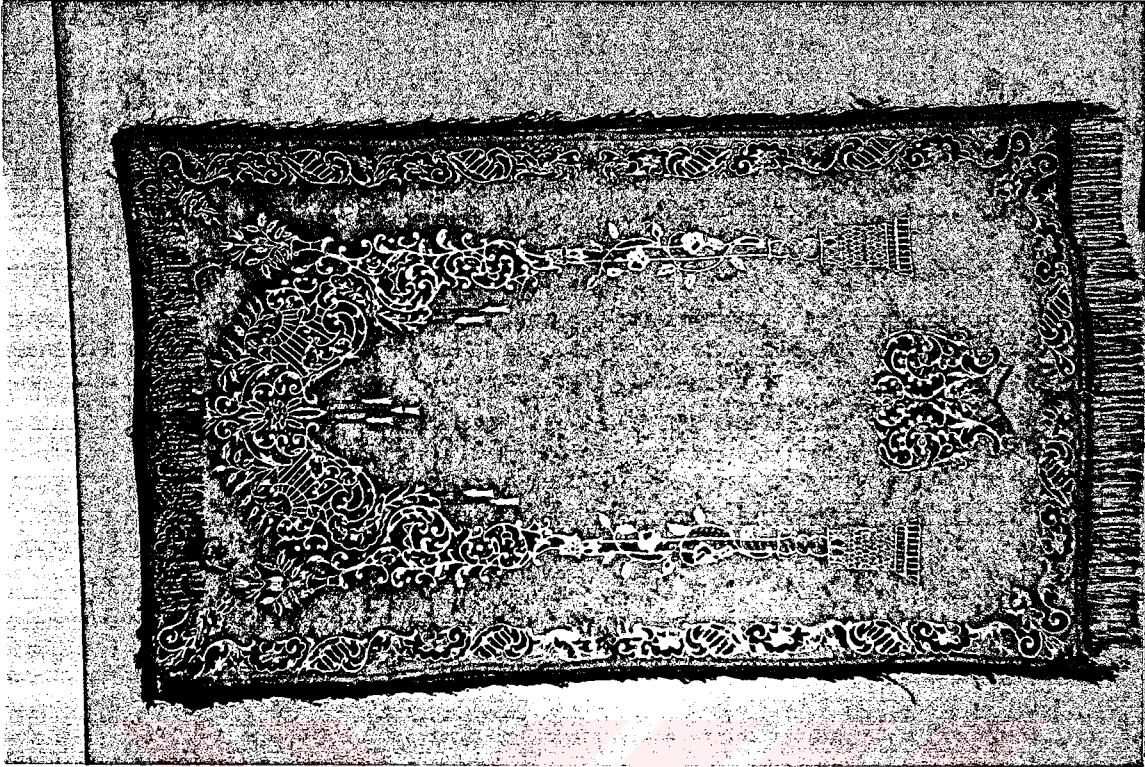

(Fot.No : 43) Env.No : 782

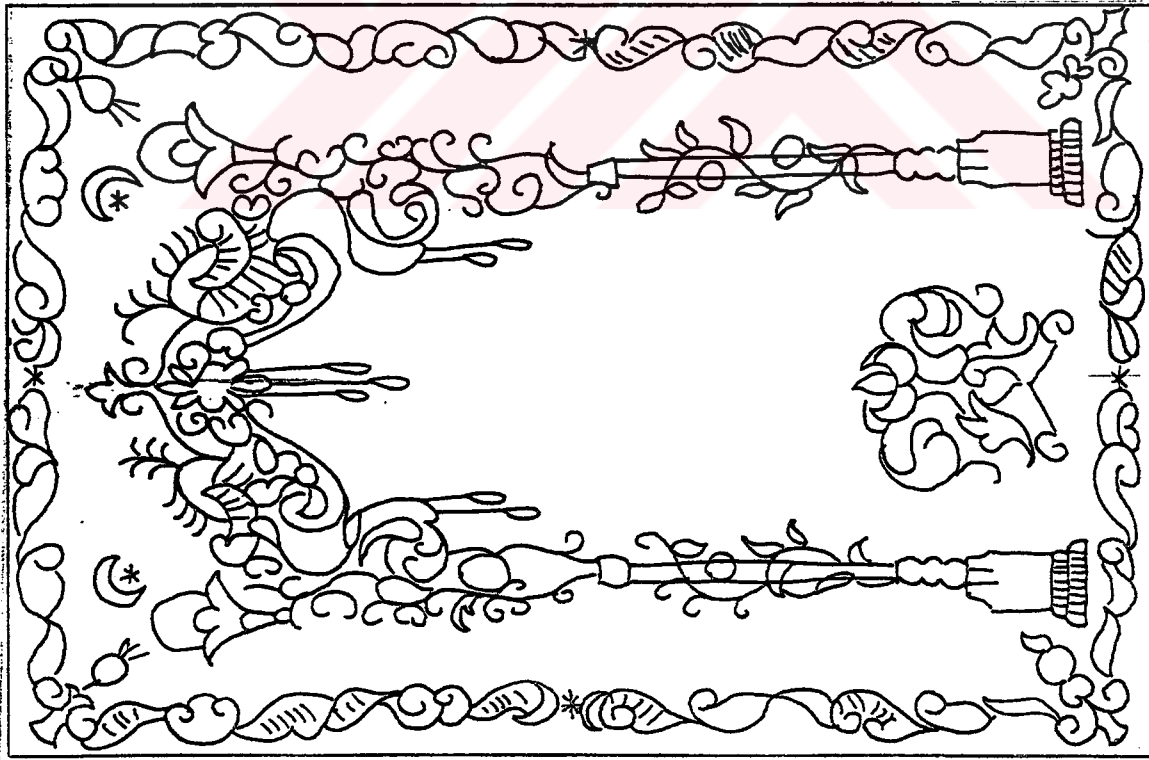

(Şema No : 25) Env.No : 782

FOTOĞRAF NO : 43
 ŞEMA NO : 25
 ENVANTER NO : 782
 ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma (Malatya)
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/29 x 30
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 0.82 X 1.10 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, sarı, açık mavi, siyah, beyaz, turuncu, kahverengi
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 24.06.1976
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Necati Antepli'den satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" C-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Bilinmiyor
 : Dokumanın saçak kısımları erimiş, kenar kısımları yıpranmış durumdadır ve renklerde de solmalar gözlenmektedir.
 ESERİN TANIMI : Halının kompozisyonu üç adet ince su çevrelemektedir. Zemin kısmı ise kenarlardan üçgen alanlar oluşturan zigzaglarla bölünmüştür. Kompozisyonunda stilize bitkisel motifler bulunmaktadır.

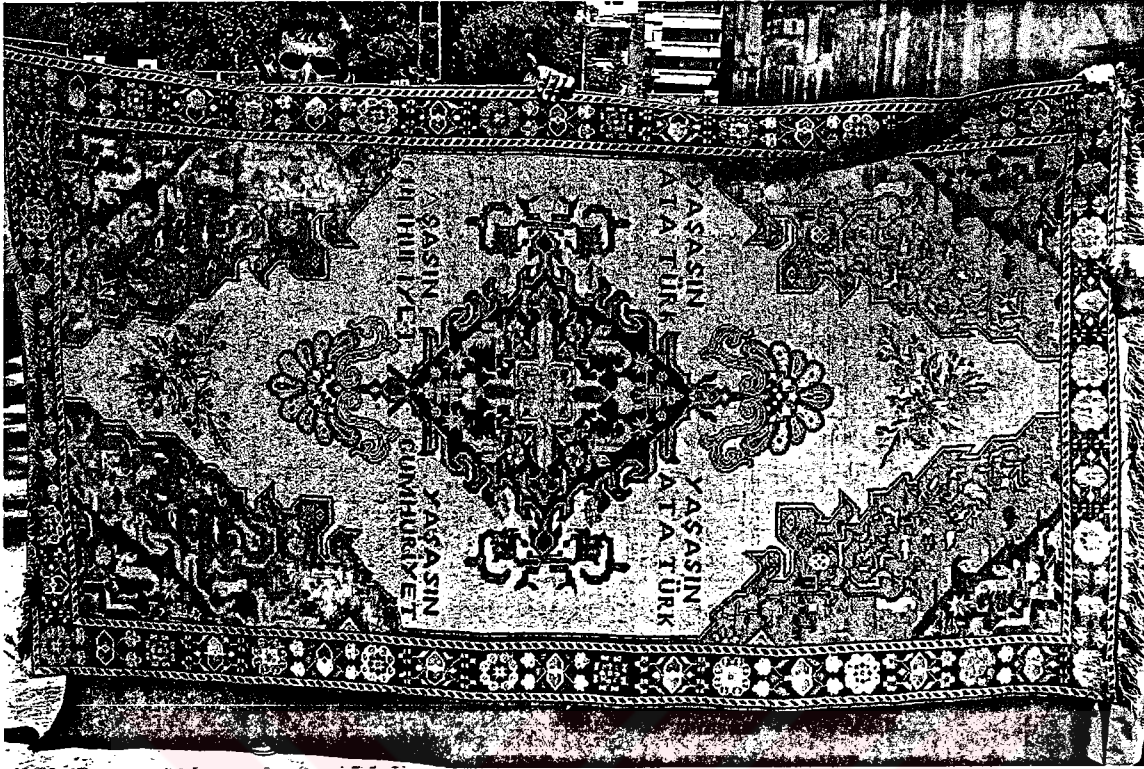

(Fot.No : 44) Env.No :853

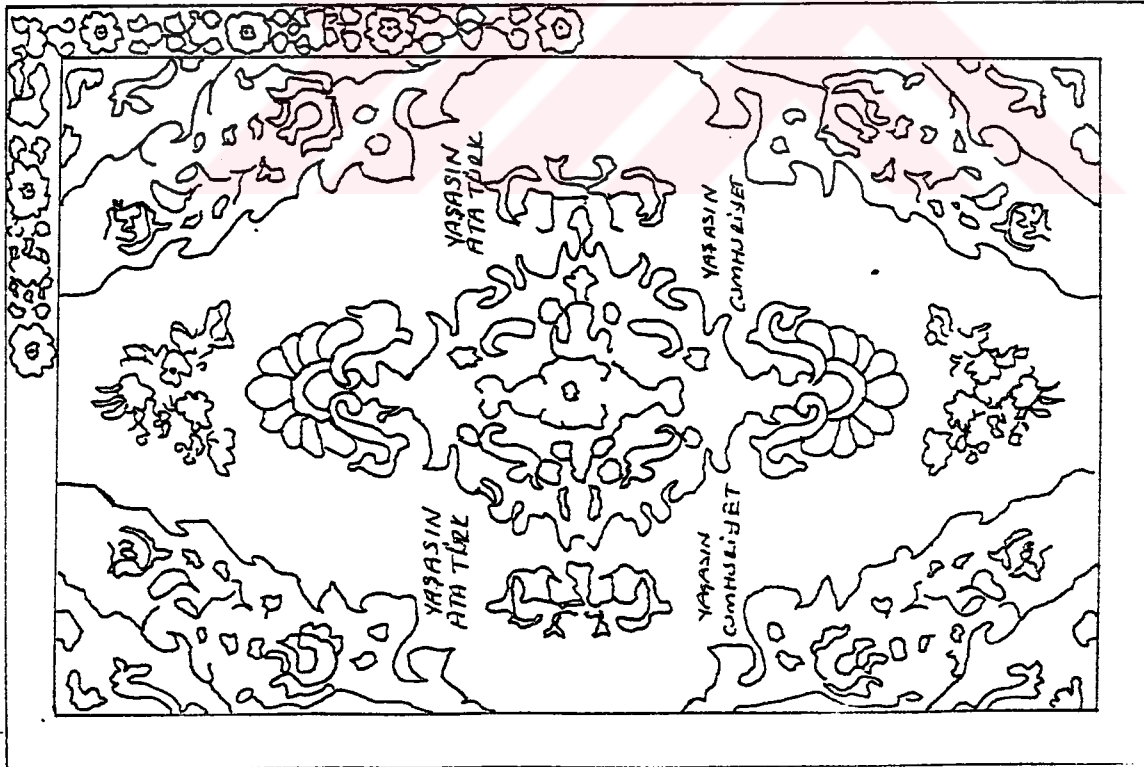

(Şema No : 26) Env.No : 853

FOTOĞRAF NO : 44
 ŞEMA NO : 26
 ENVANTER NO : 853
 ESERİN CİNSİ : Keçe (Eski Malatya)
 TEKNİK/KALİTE : İşlemeli Seccade
 HAMMADDE : Yün
 ÖLÇÜ : 1.00 X 1.67 m
 KULLANILAN RENKLER : Sarı simli ip, beyaz simli ip,
 natürel yün elyafı, yeşil
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 10.12.1976
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Muharrem Sencan'dan satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Teşhir "Halı Panosu III"
 AİT OLDUĞU DÖNEM : Osmanlı
 ESERİN DURUMU : Özellikle simli olan kısımlarda
 kararmalar vardır.
 ESERİN TANIMI : Keçenin üzeri sarı-beyaz simli
 ipliklerle stilize yaprak ve çiçek
 motifleriyle işlenmiştir.
 Mihraplıdır. Mihrap kısmı ayak
 kısmından yükselen sütunlardan çıkan
 bitkisel fonlarla oluşturulmuştur ve
 bu kompozisyonu simetrik bir bordür
 çevrelemektedir. Etrafına koyu yeşil
 püskül dikilmiştir.

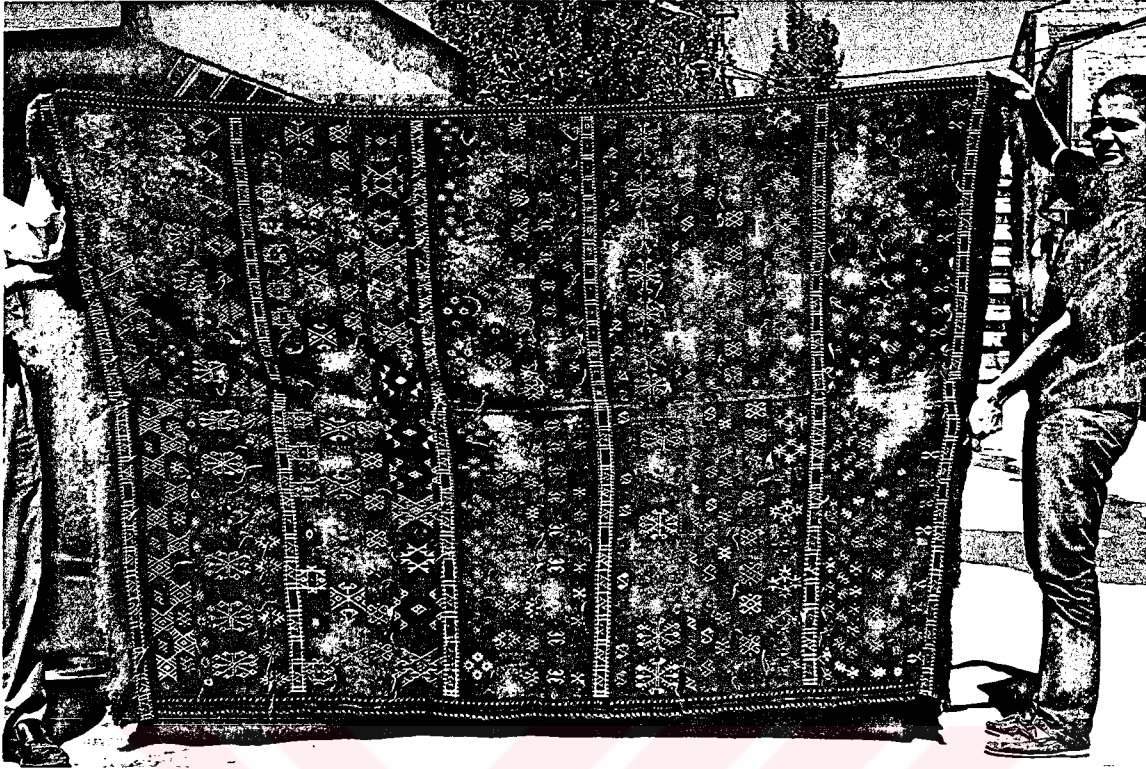

(Fot.No : 45) Env.No : 893

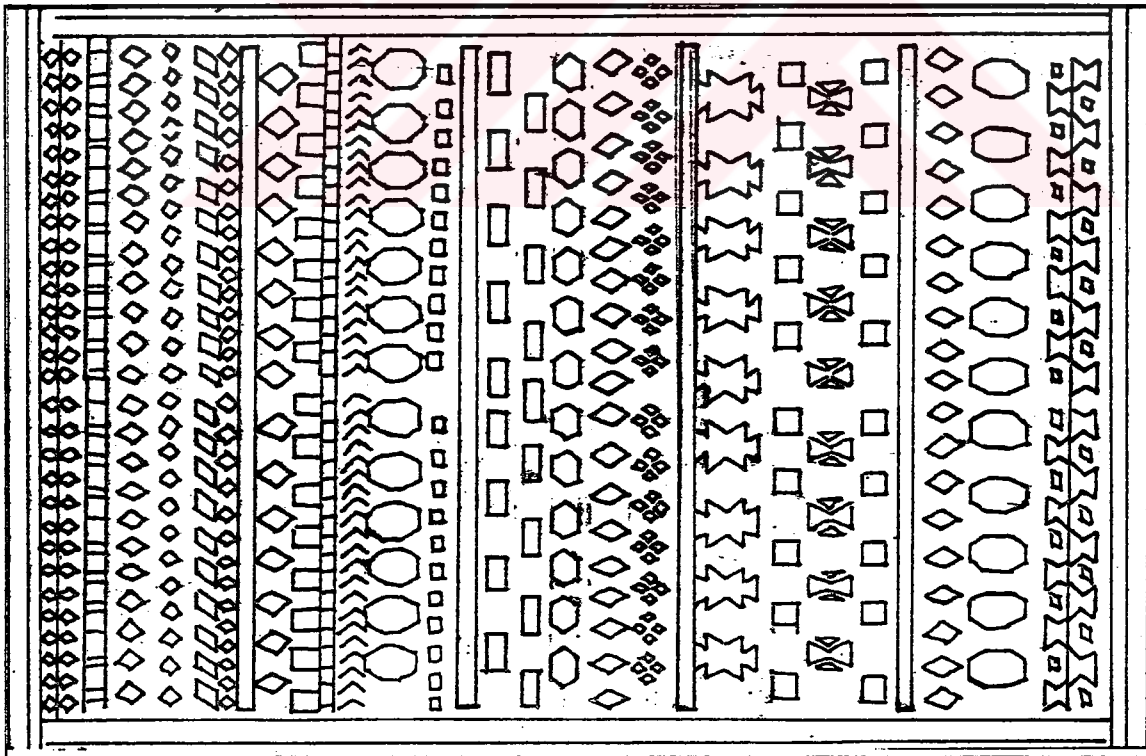

(Şema No : 27) Env.No : 893

FOTOĞRAF NO : 45
 ŞEMA NO : 27
 ENVANTER NO : 893
 ESERİN CİNSİ : Düğümlü dokuma (Elazığ)
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/29 x 31
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/Yün
 ÖLÇÜ : 1.31 X 2.53 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, beyaz, siyah, eflatun, sarı
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 10.12.1976
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vural Yapıcıoğlu'ndan satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-1
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Bilinmiyor
 : Renklerdeki solmalar ve abrajlar dikkat çekicidir. Ayrıca yazıların olduğu kısımlardaki düğümlerde erimeler bulunmaktadır.
 ESERİN TANIMI : Dıştan ince bir bordürle kuşatılmıştır. Zemin köşe-göbek kompozisyonludur. Halının bütün bölümleri stilize bitkisel motiflerden oluşmaktadır. Göbeğin iki yanında simetrik olarak "Yaşasın Atatürk" ve "Yaşasın Cumhuriyet" yazıları yer almaktadır.

(Fot.No : 46) Env.No : 918

(Şema No : 28) Env.No : 918

(Fot.No : 47) Env.No :918 (detay)

FOTOĞRAF NO : 46-47

ŞEMA NO : 28

ENVANTER NO : 918

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Cicim (Adıyaman)

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/437

ÖLÇÜ : 1.53 X 2.05 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, beyaz, sarı, mavi, pembe, turuncu, siyah

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 28.12.1976

MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abuzer Narin'den satın alınma

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-3

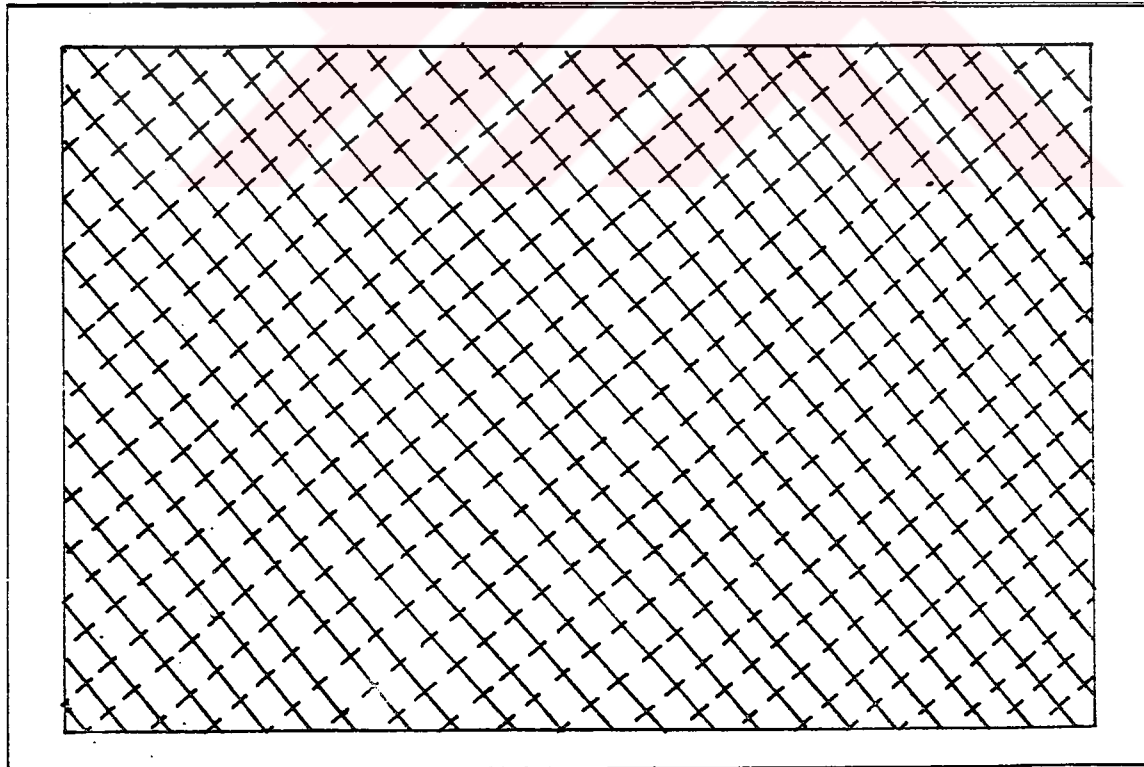
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Eşerin saçak kısmında bir yırtık vardır.

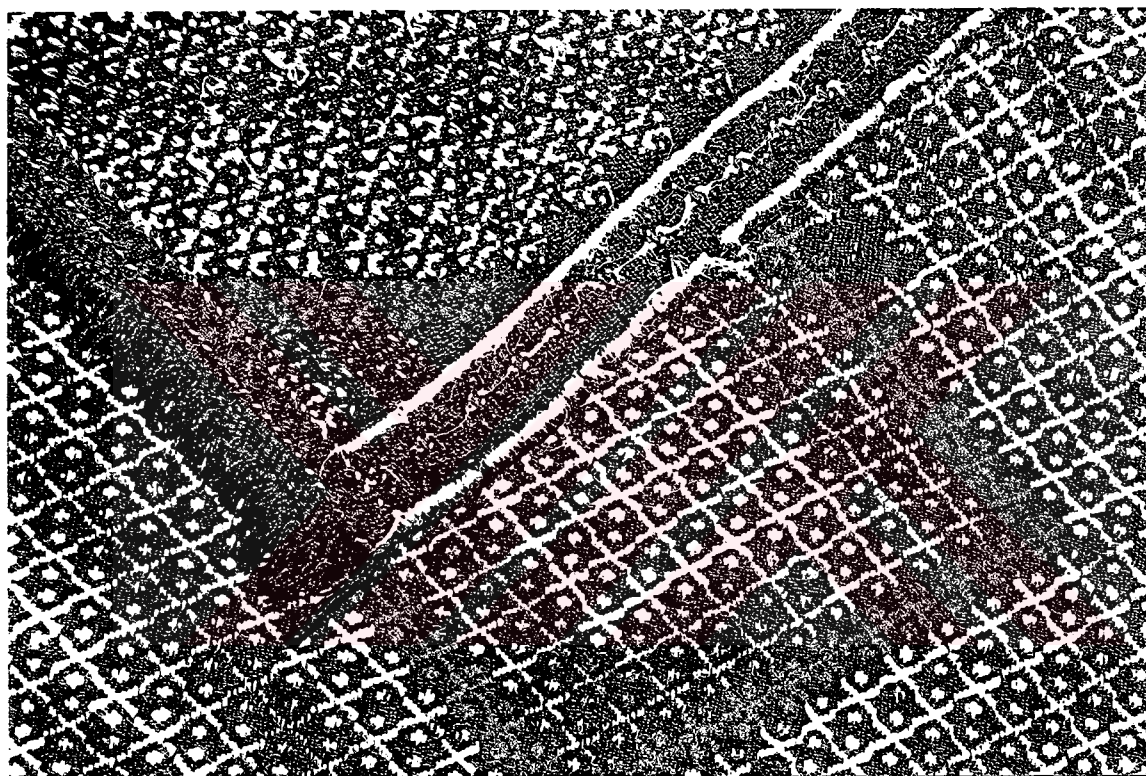
ESERİN TANIMI : Atkısı ve çözgüsü kırmızı olan dokumanın kompozisyonu beyaz renkli ince sularla beş eşit parçaya bölünmüş ve yüzeyi renkli geometrik desenlerle bezenmiştir. Cicim iki ayrı parça halinde dokunup sonradan dikilerek birleştirilmiştir.

(Fot.No : 48) Env.No : 971

(Şema No : 29) Env.No : 971

(Fot.No : 49) Env.No :971 (detay)

FOTOĞRAF NO : 48-49

ŞEMA NO : 29

ENVANTER NO : 971

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Cicim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün/400

ÖLÇÜ : 0.70 X 0.97 cm

KULLANILAN RENKLER : Siyah, kırmızı, açık yeşil, pembe, beyaz, eflatun, turuncu, sarı

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 15.12.1977

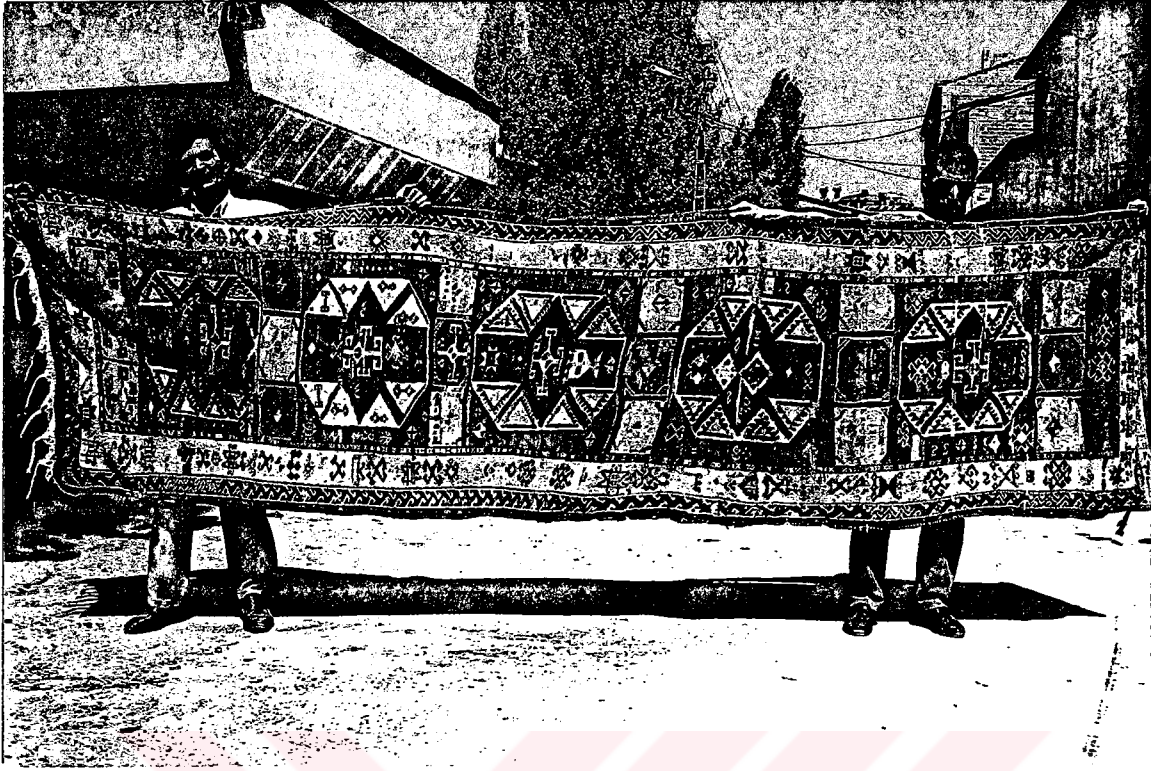
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Veysel Özel'den satın alınma

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-4

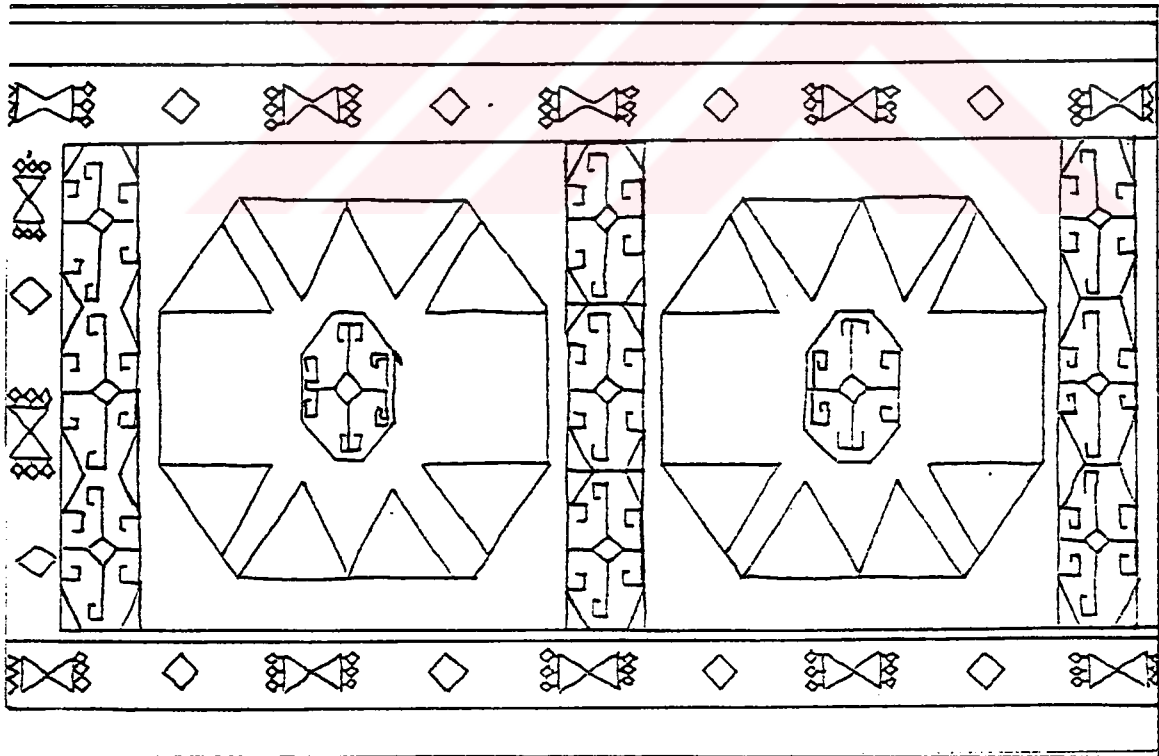
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilmeyor

ESERİN DURUMU : Eserin kenar kısımları, yıpranmış ve renk solmaları görülmektedir. Ayrıca dokumanın belli bir kısmı yoktur.

ESERİN TANIMI : Siyah zemin üzerine, çeşitli renklerle merkezden kenarlara doğru büyüyen iç içe geçmiş baklava dilimleri ile işlenmiştir.

(Fot.No : 50) Env.No : 1002

(Şema No : 30) Env.No : 1002

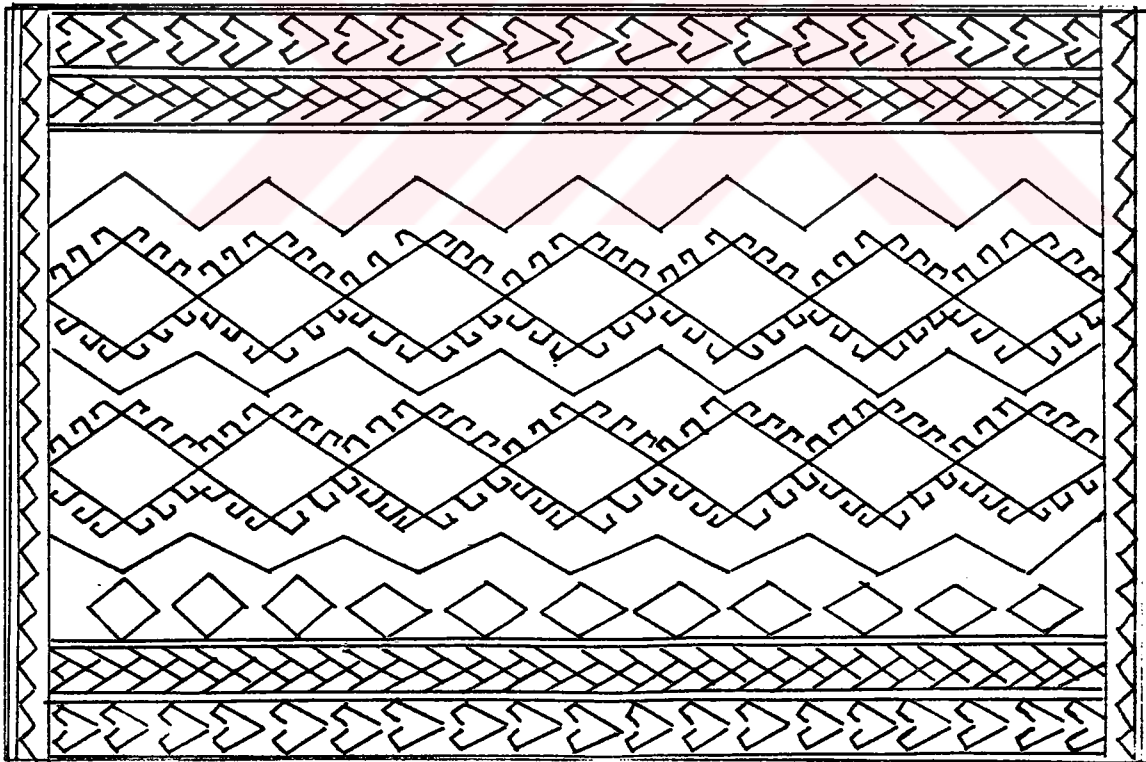

(Fot.No : 51) Env.No :1002 (detay)

FOTOĞRAF NO : 50-51
 ŞEMA NO : 30
 ENVANTER NO : 1002
 ESERİN CİNSİ : Halı
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/37 x 39
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Pamuk/Yün
 ÖLÇÜ : 1.07 X 3.03 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, koyu mavi, saman sarısı, kahverengi, beyaz
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 17.05.1978
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vural Yapıcıoğlu'ndan satın alınma
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-4
 AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilimiyor*
 ESERİN DURUMU : Halının birçok yerinde havlar erimiş durumdadır. Ayrıca renklerdeki solmalarda dikkat çekicidir.
 ESERİN TANIMI : Halı kırmızı zemin üzerine beş adet sekizgen göbekten oluşmaktadır. İki göbek formu arası kalın şeritlere bölünmüştür. Halı da abraj ve dokuma hataları oldukça belirgindir. Bordürü sarı zeminli olup, asimetric raportlu bitkisel motiflerle bezelidir. Bordürün dışında kalan ince su ise beyaz zeminli olup zigzag motiflidir.

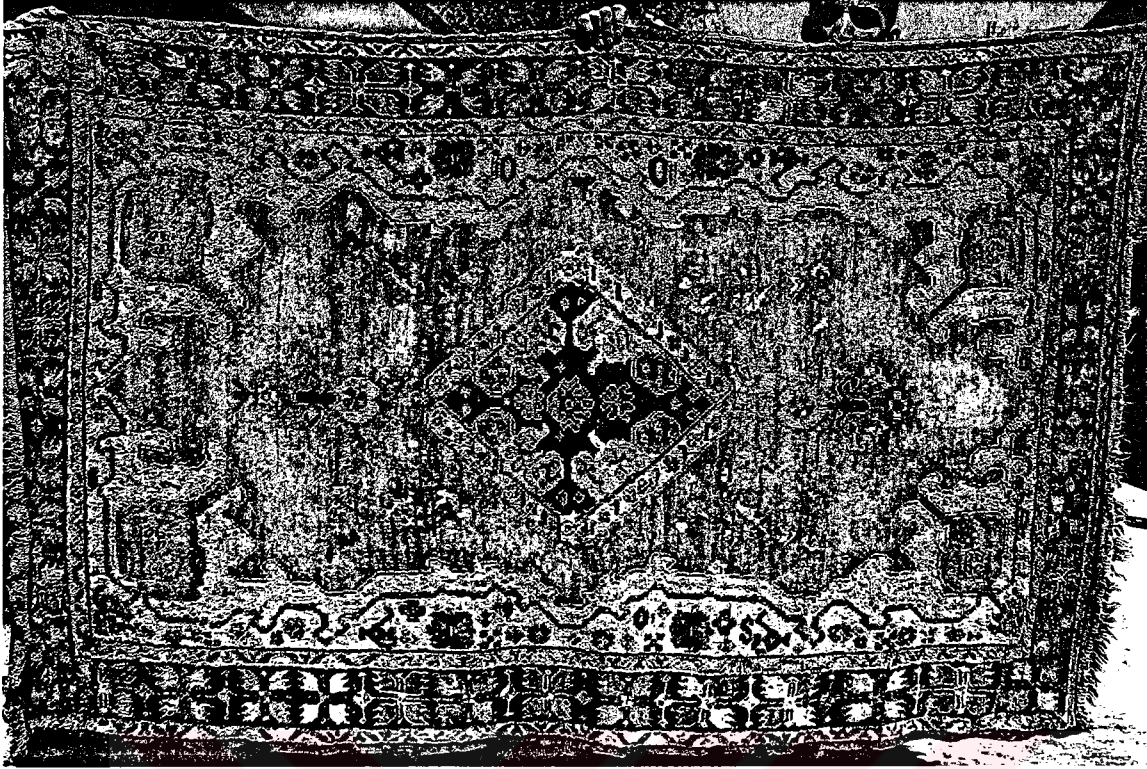

(Fot.No : 52) Env.No : 1006

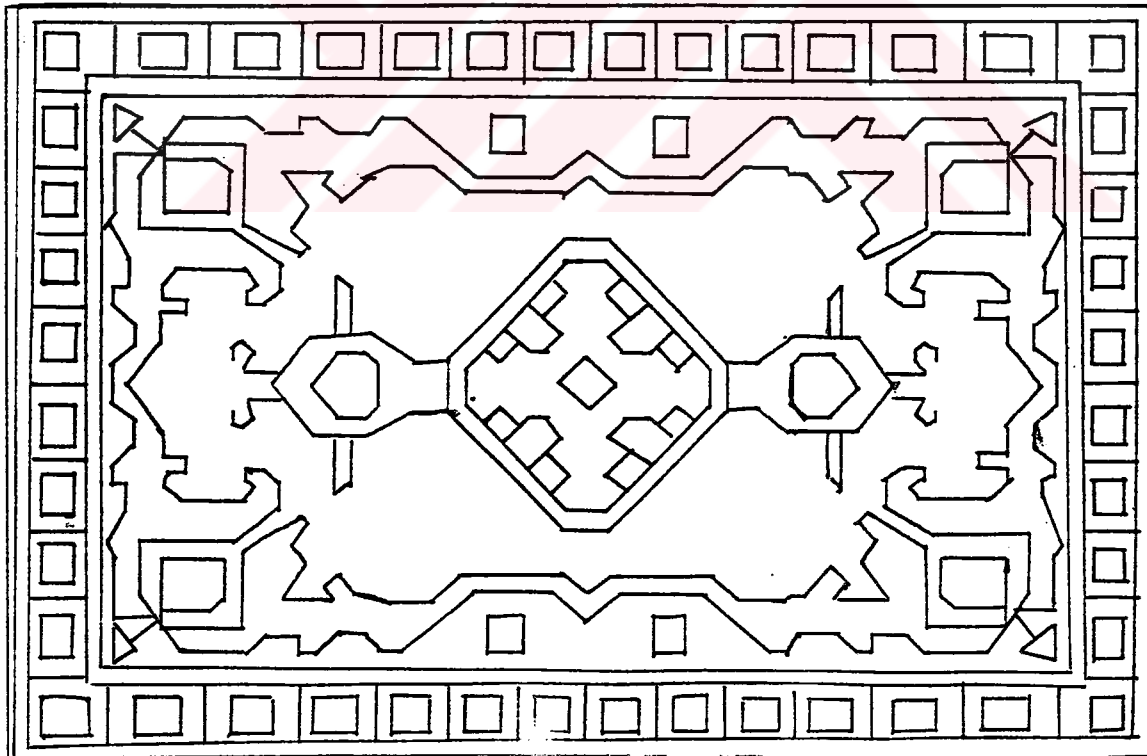

(Şema No : 31) Env.No : 1006

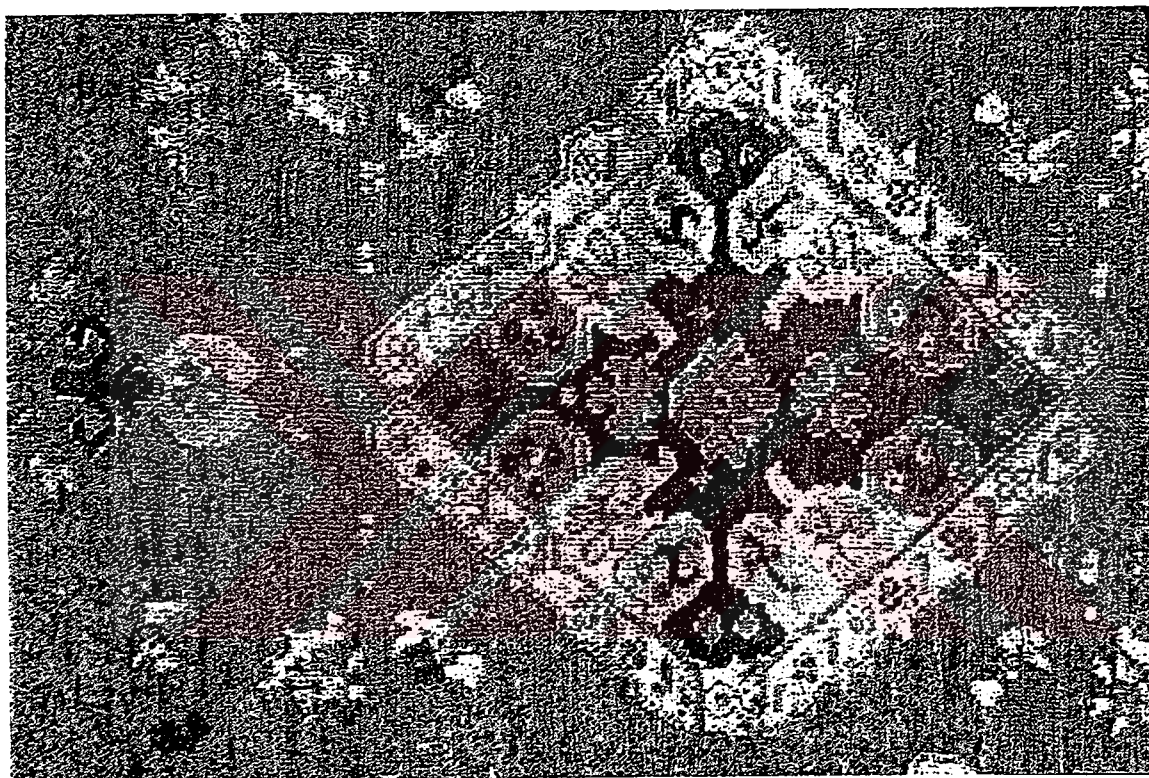
FOTOĞRAF NO : 52
 ŞEMA NO : 31
 ENVANTER NO : 1006
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Cicim (Elazığ)
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/Yün / 4/3
 ÖLÇÜ : 1.04 X 1.44 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, koyu mavi, beyaz, sarı, turuncu, pembe, koyu yeşil, mor
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 17.05.1978
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vural Yapıcıoğlu'ndan satın alınma
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-1
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : *Bilinmiyor* Dokumanın kenar kısımlarında yıpranmalar başlamıştır.
 ESERİN TANIMI : Dokumanın çözgüsü kırmızı, mavi renkteki çözgü ipliklerinin belirli kalınlıkta yanyana çözülmesiyle oluşturulmuştur. Kısa kenar kısımlarındaki ince sular beyaz renkli zigzaglardan, uzun kenarlarındaki ince sular ise birbirine bağlı çengelli baklava dilimleri ile bezelidir. Zeminin hakortasının her iki yanında beyaz iplikle yapılmış çengelli baklava dilimleri yer almaktadır. Zeminin diğer alanları ise çeşitli geometrik desenlerle süslüdür.

(Fot.No : 53) Env.No :1027

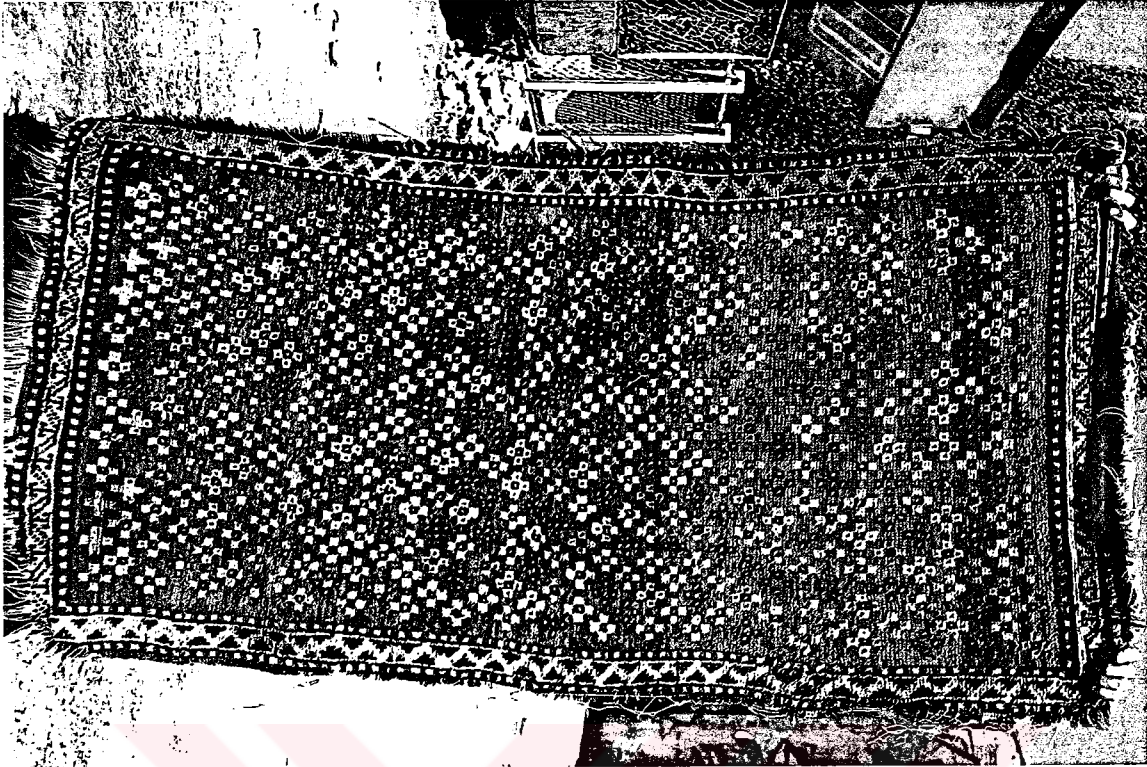

(Şema No : 32) Env.No : 1027

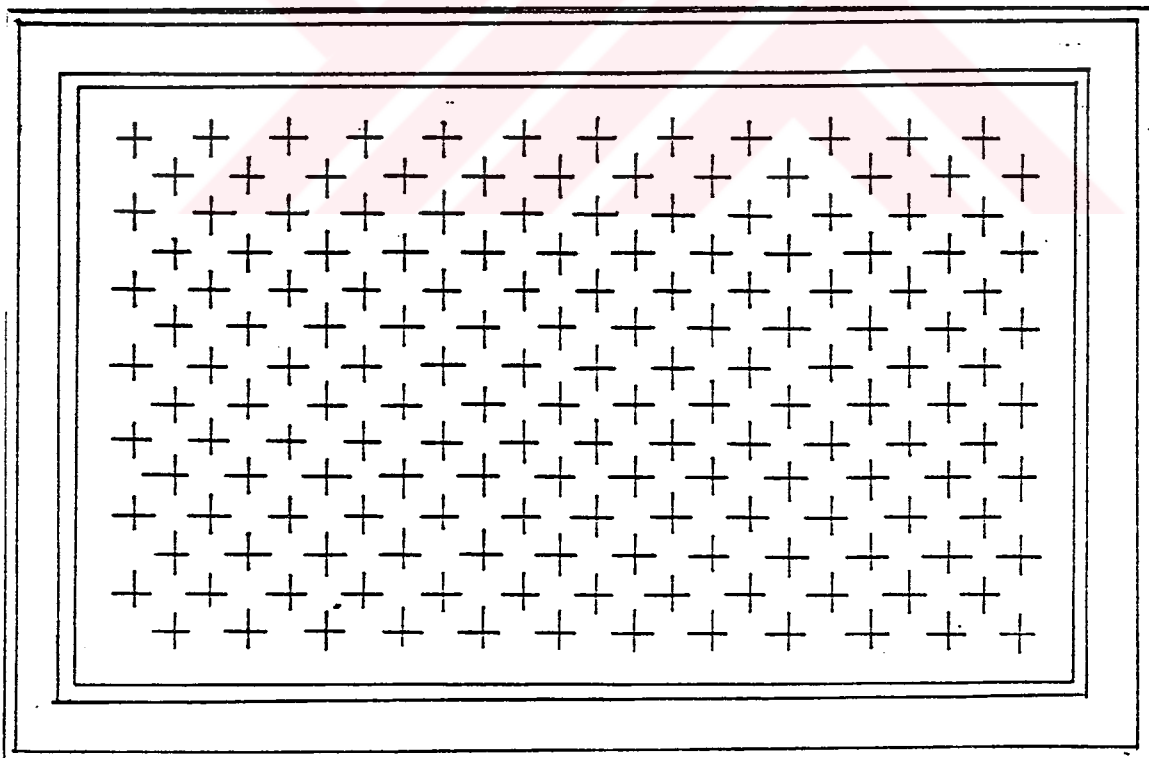

(Fot.No : 54) Env.No :1027 (detay)

FOTOĞRAF NO : 53-54
 ŞEMA NO : 32
 ENVANTER NO : 1027
 ESERİN CİNSİ : Taban Halısı (Elazığ)
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/25x27
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/yün/yün
 ÖLÇÜ : 1.30 X 2.02 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, beyaz, kahverengi, pembe.
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 30.11.1978
 MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vural Yapıcıoğlu'ndan satın alınma.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-1
 AİT OLDUĞU DÖNEM : -
 ESERİN DURUMU : Halının bazı bölgelerinde havları tamamıyla erimiş durumdadır.
 ESERİN TANIMI : Elazığ yöresine ait bu halı, köşegöbekten oluşan bir kompozisyona sahiptir. zemin kırmızı köşe zemini ise beyazdır. Halıda zemini, köşelerden ayıran kıvrımlı bir form dönme ve bu formun halının boy kısmına isabet eden uzunlamasına alanda stilize edilmiş bitkisel motiler ve birik motifleri yer almaktadır. Bordür lacivert zemin üzerine çeşitli renklerde yapılmış ardışık çınar yapraklarından oluşmaktadır. Göbekteki madalyonun zemini de lacivert zeminli olup, yüzey stilize motiflerinden oluşmaktadır.

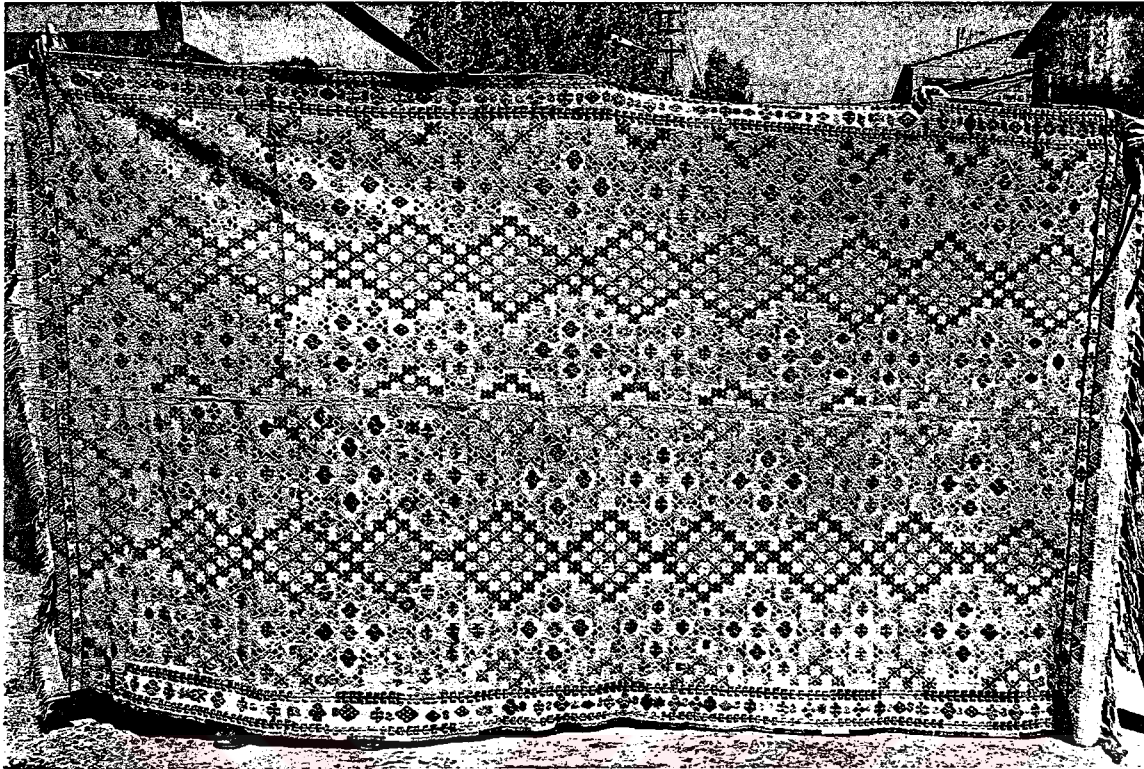

(Fot.No : 55) Env.No :1037

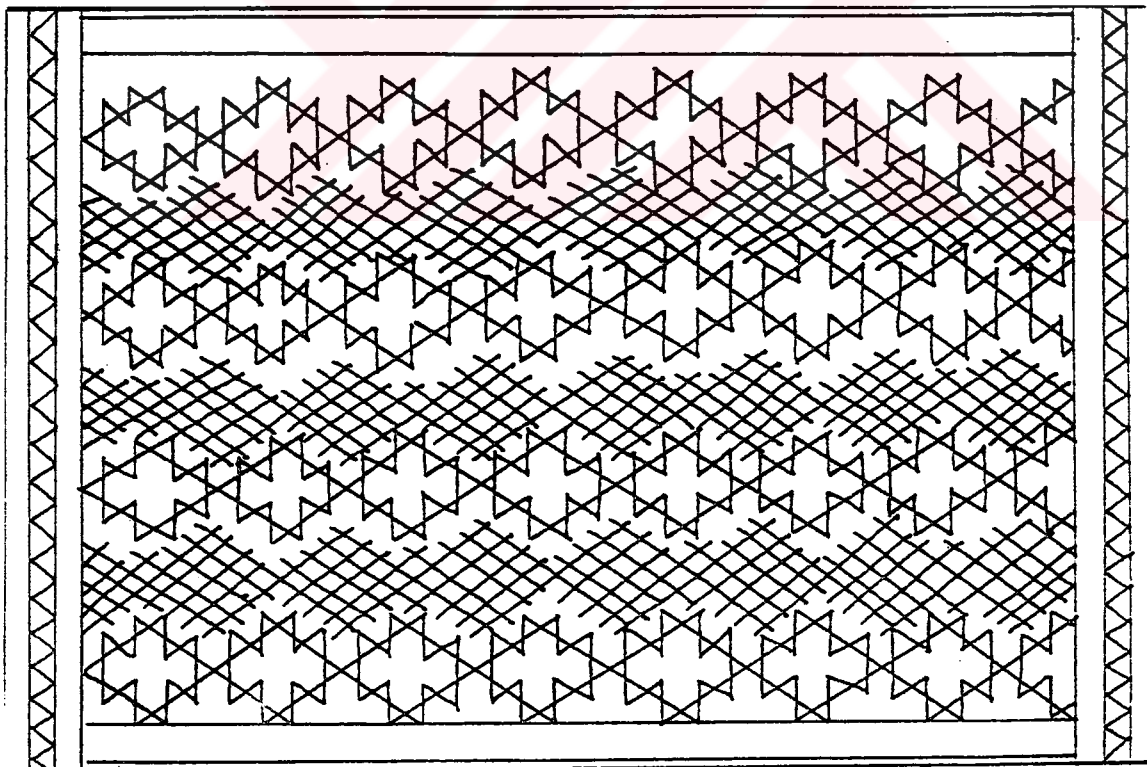

(Şema No : 33) Env.No : 1037

FOTOĞRAF NO : 55
 ŞEMA NO : 33
 ENVANTER NO : 1037
 ESERİN CİNSİ : Seccade boyutlu halı
 TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü / 20x25
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün / Yün
 ÖLÇÜ : 0.86 x 1.62 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, Sarı, Beyaz,
 Kahverengi, Bej.
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 30.11.1978
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Vural Yapıcıoğlu'ndan satın alınma
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" B-2
 AİT OLDUĞU DÖNEM : -
 ESERİN DURUMU : *Bilmiyor* Halının hem yüzeyinde hem de kenar
 kısımlarında yırtıklar ve
 yıpranmalar vardır. Herhangi bir
 onarım görmemiştir.
 ESERİN TANIMI : Beyaz zemin üzerine kahverengi
 üçgenlerin ardışık bir şekilde
 dizilişiyle oluşturulan ince su
 halının etrafını çevrelemektedir.
 Zemini kırmızı olup, üzerine
 kontürsüz farklı renklerden
 yapılmış stilize motifler raport
 sistemiyle yerleştirilmiştir. İnce
 suyun her iki tarafında "sıçan
 dişi" adı verilen sedef
 bulunmaktadır.

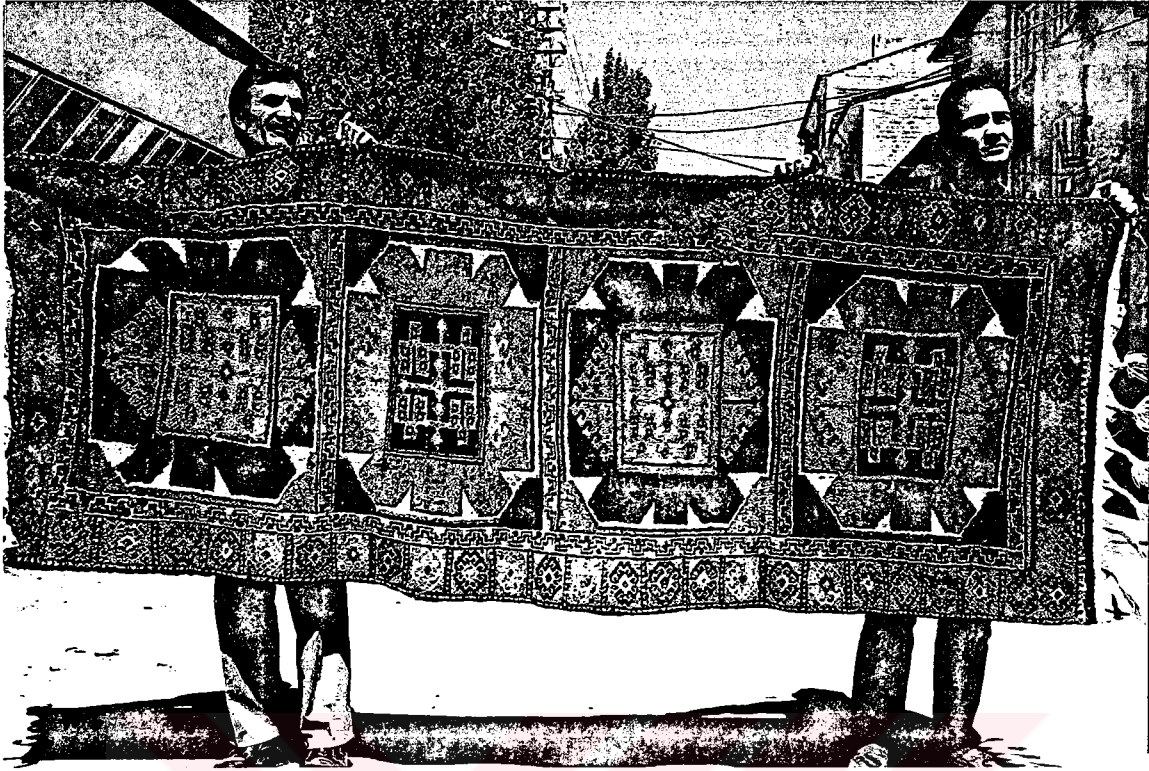

(Fot.No : 56) Env.No : 1045

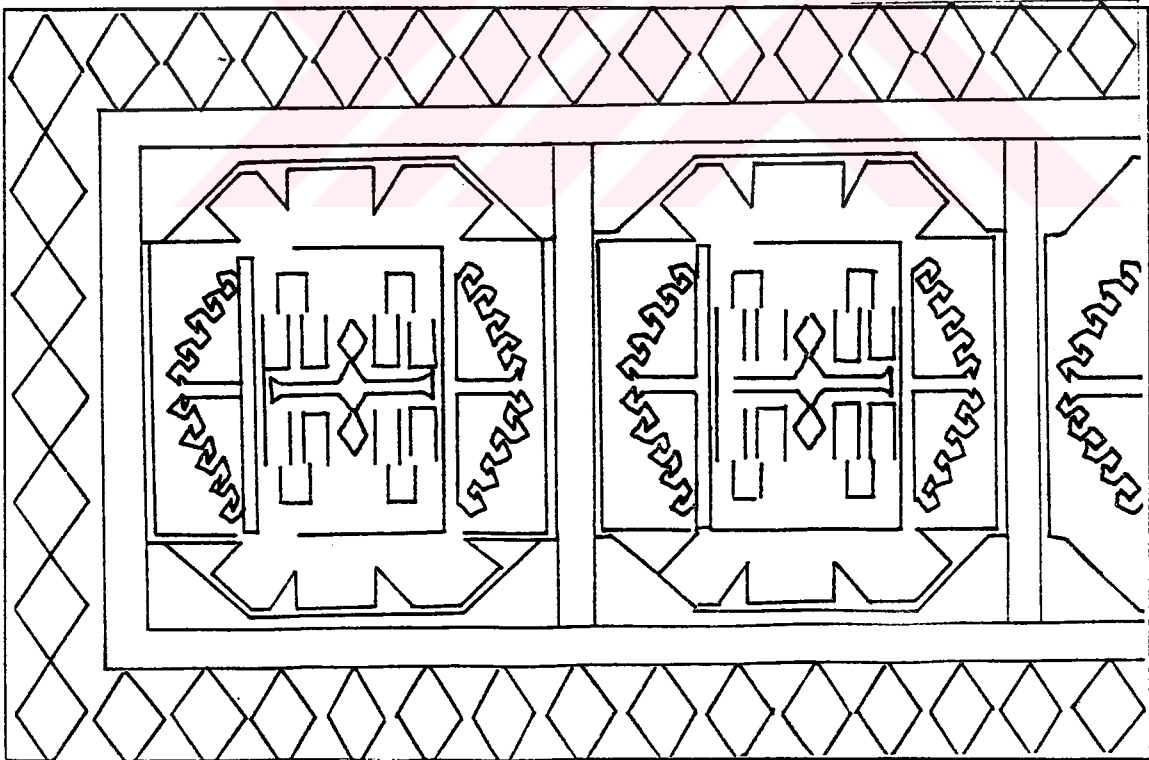

(Şema No : 34) Env.No : 1045

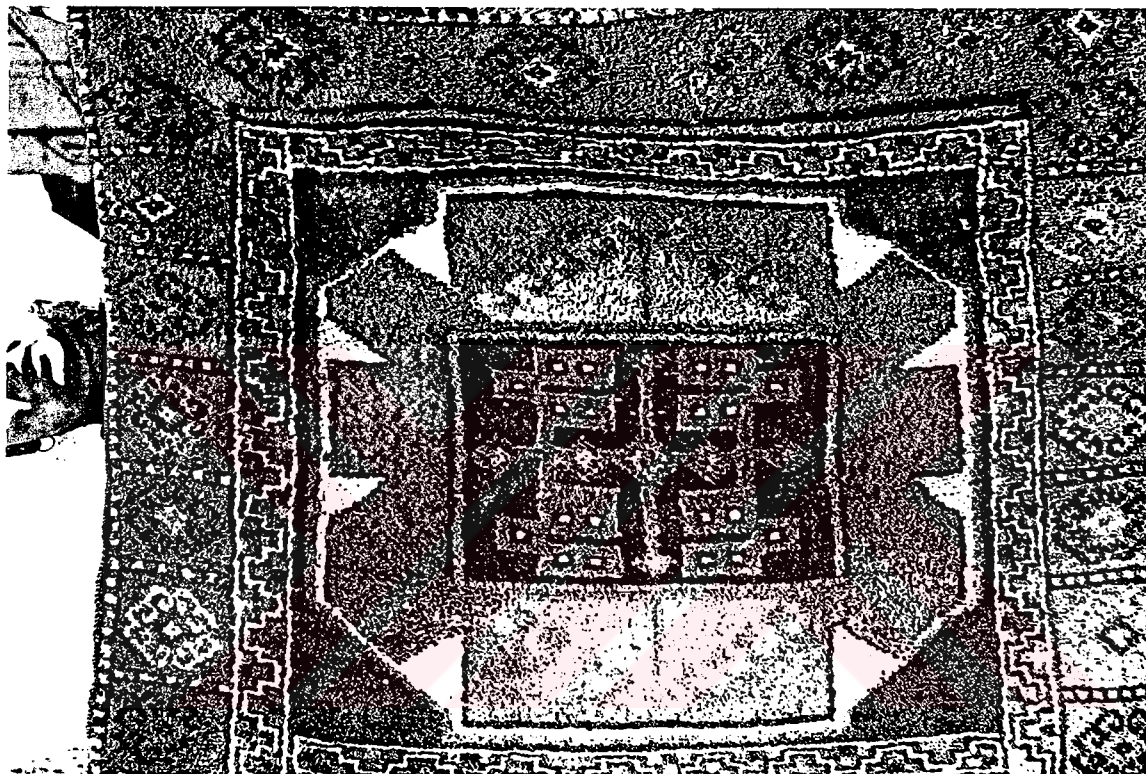
FOTOĞRAF NO : 56
 ŞEMA NO : 34
 ENVANTER NO : 1045
 ESERİN CİNSİ :
 TEKNİK/KALİTE : ^{Kumaş} Bezayağı kumaş üzerine cicim işlemeli
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Pamuk/Pamuk
 ÖLÇÜ : 1.55 x 2.70 m
 KULLANILAN RENKLER Beyaz, siyah, sarı, kırmızı, pembe, eflatun, turuncu, açık yeşil, kahverengi
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH 11.01.1979
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ Bilinmiyor.
 MÜZEDEKİ YERİ Depo "DOKUMALAR" A-1
 AİT OLDUĞU DÖNEM
 ESERİN DURUMU ^{Bilinmiyor} Dokumanın yüzeyinde bulunan renklerdeki akmalar ve solmalar oldukça belirgindir. Ayrıca dokuma oldukça kirlidir.
 ESERİN TANIMI Beyaz zeminli olan dokumanın dört kenarı geometrik motiflerden oluşturulmuş ince su ile çevrilidir. Dokuma iki parça halinde dokunup sonradan dikilerek birleştirilmiştir. Eserin bir parçasını baz olarak alırsak tam ortada siyah iplikle yapılmış olan motiflerden birbirine bağlı baklava dilimleri oluşturduğu göze çarpmaktadır. Bunun iki yanında ise yine baklava dilimleri oluşturan birbiri ardı-sıra ilerleyen üçgen formlar yer almaktadır. Diğer parça tanımlanan parçanın simetriğidir.

(Fot.No : 57) Env.No : 1047

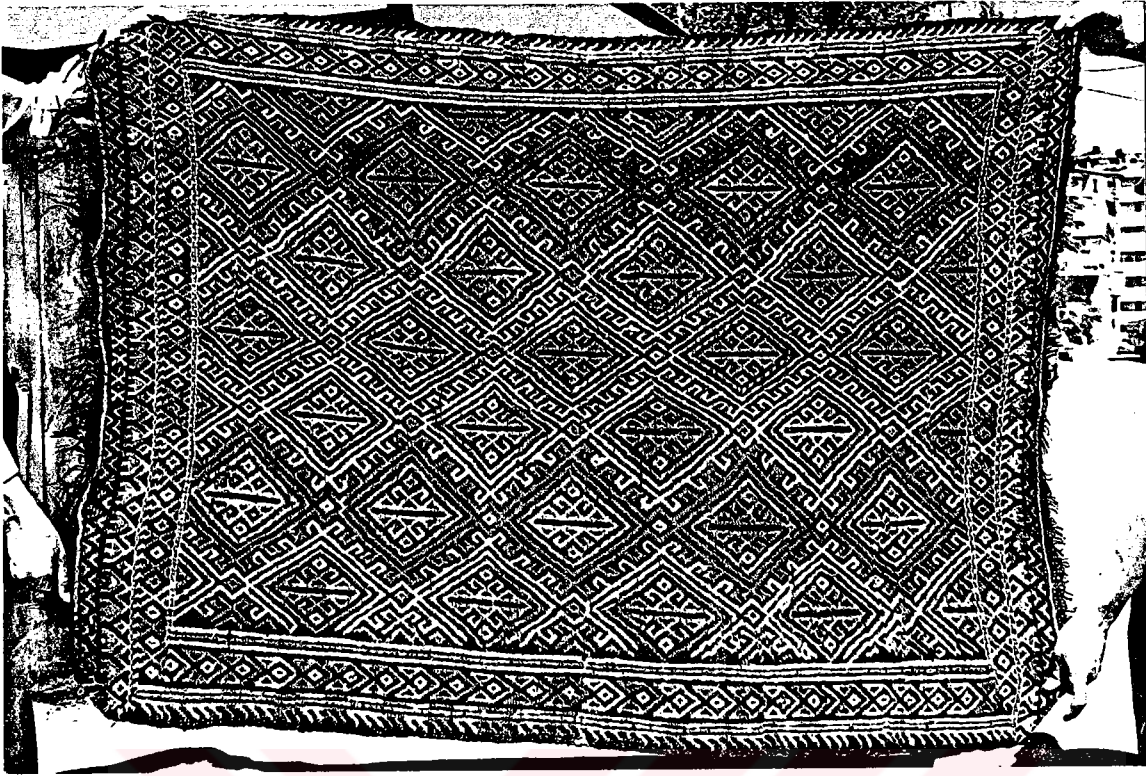

(Şema No : 35) Env.No : 1047

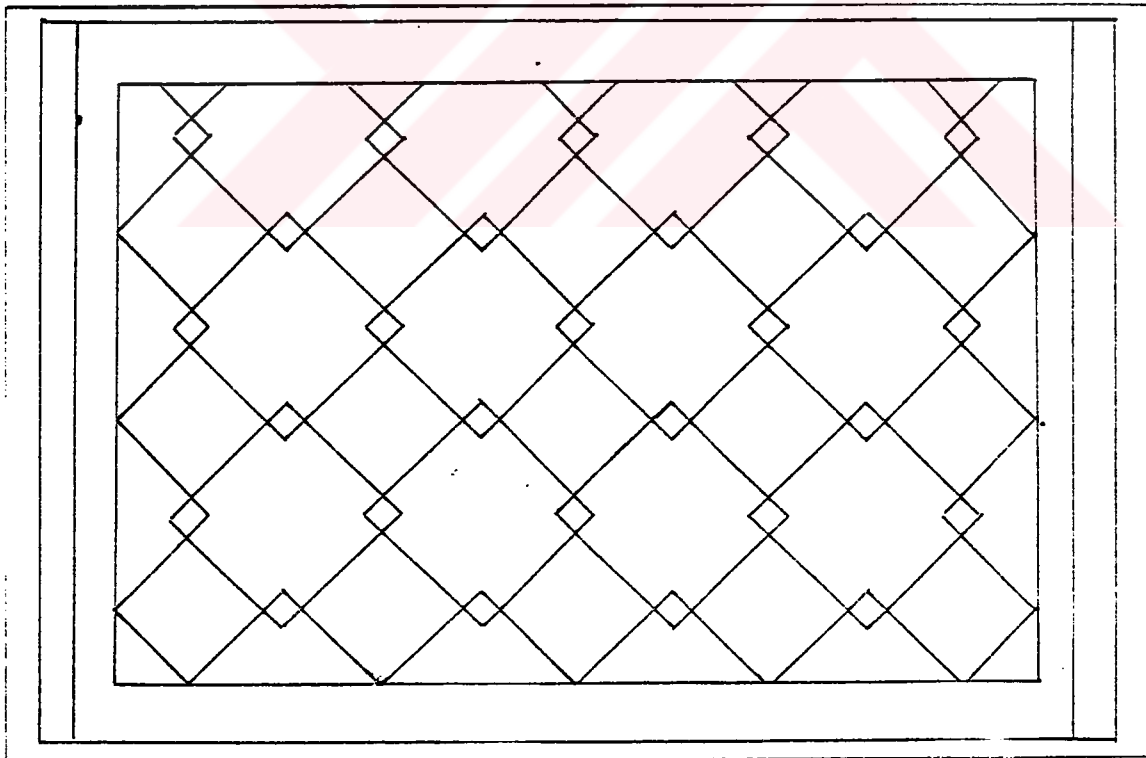

(Fot.No : 58) Env.No :1047 (detay)

FOTOĞRAF NO : 57-58
ŞEMA NO : 35
ENVANTER NO : 1047
ESERİN CİNSİ : Halı (Malatya)
TEKNİK/KALİTE : Türk düğümü/25x33
ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/yün/yün
ÖLÇÜ :
KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, sarı, lacivert, beyaz,
siyah, açık yeşil, turuncu
MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 29.01.1979
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abdullah Erkuş'tan satın alınma
MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-3
AİT OLDUĞU DÖNEM :
ESERİN DURUMU : ^{Bilinmiyor} Eserin orta ve kenar kısmında
oluşan hasar bilinçsizce örülmüştür.
ESERİN TANIMI : Dokuma 4 adet içte parçalı alanlara
bölünmüş, sekizgen madalyondan
oluşmaktadır. Bu madalyonların
boyuna, alt ve üst kısımlarında
çengelli üçgen formlar yer almakta-
dır. Tam orta kısımda ise kare formu
alan geometrik bir şekille kaplıdır.
Bordür kırmızı zeminli olup, simetrik
akrep motifine benzer motiflerle
bezeli ve her motifin arasından,
halının en dışında da bulunan "sıçan
dişi" sedef dolaşmak-tadır. Bordür
ile zemin arasındaki ince madalyon
aralarında da vardır.

(Fot.No : 59) Env.No :1049

(Şema No : 36) Env.No : 1049

FOTOĞRAF NO : 59

ŞEMA NO : 36

ENVANTER NO : 1049

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma (Malatya)

TEKNİK/KALİTE : Cicim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün / 430

ÖLÇÜ : 1.14 x 1.50 m

KULLANILAN RENKLER : Siyah, Kırmızı, Yeşil, Turuncu, Beyaz, Eflatun, Pembe, Sarı

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 29.01.1979

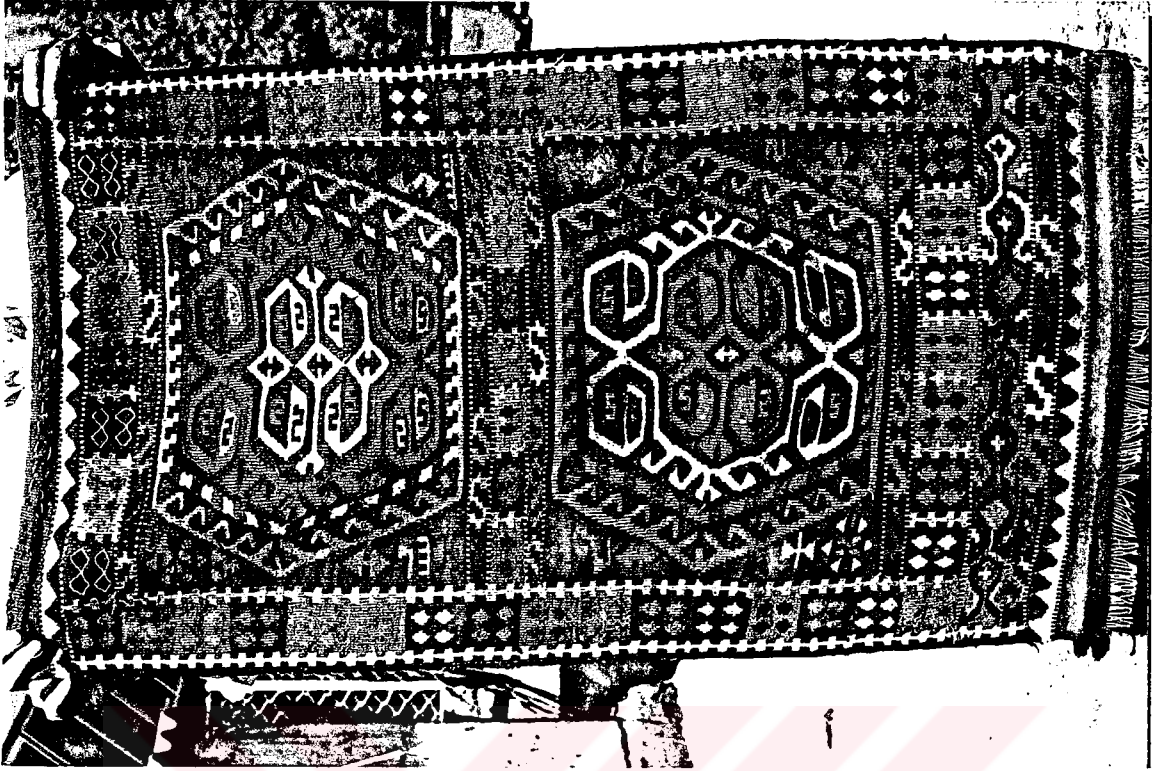
MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Rifat Tangül'den satın alınmış.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-1

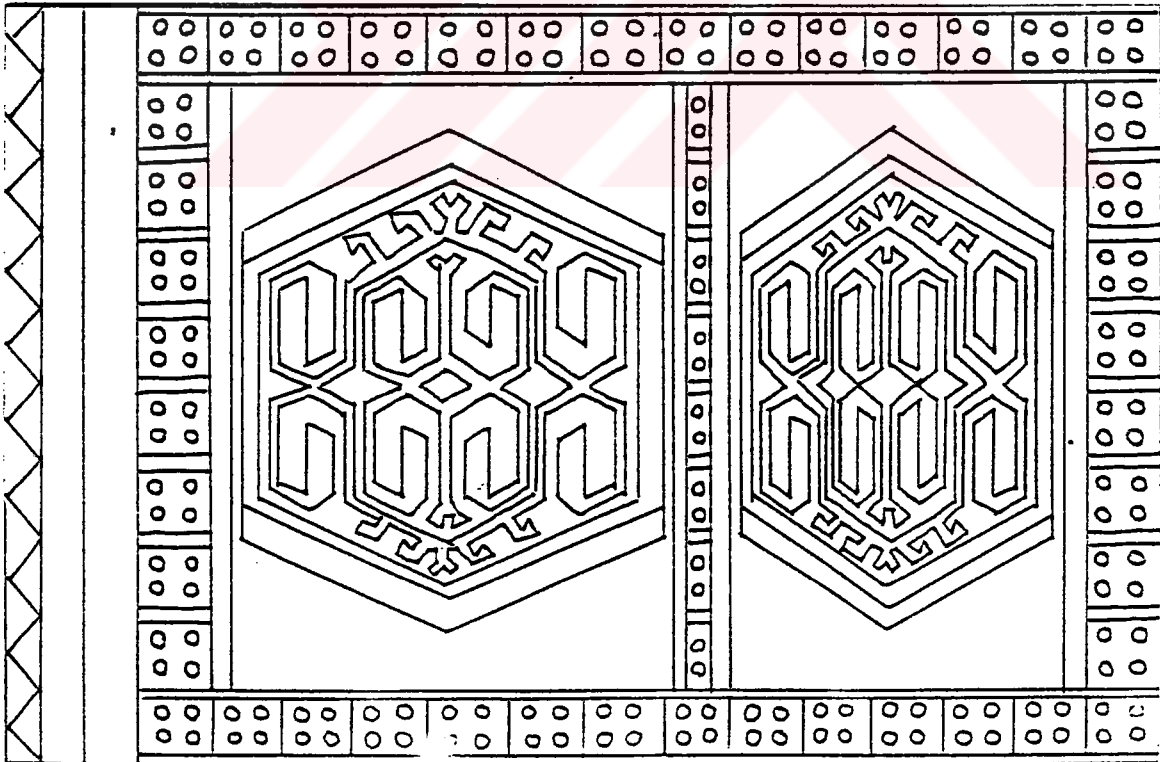
AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*

ESERİN DURUMU : Dokumanın kenar kısımlarında az miktarda yırtılma ve aşınmalar vardır. Onarım görmemiştir.

ESERİN TANIMI : Dokuma, siyah zemin üzerine birbiri içerisine geçmiş renkli baklava dilimlerinden oluşmaktadır. İnce bir bordürün çevrelediği dokumanın başında ve bitiş kısmında renkli geometrik motif sıralarıyla bezelidir. Zemindeki baklava dilimlerinin uçları koncalıdır. Kompozisyon raportlardan oluşmuştur.

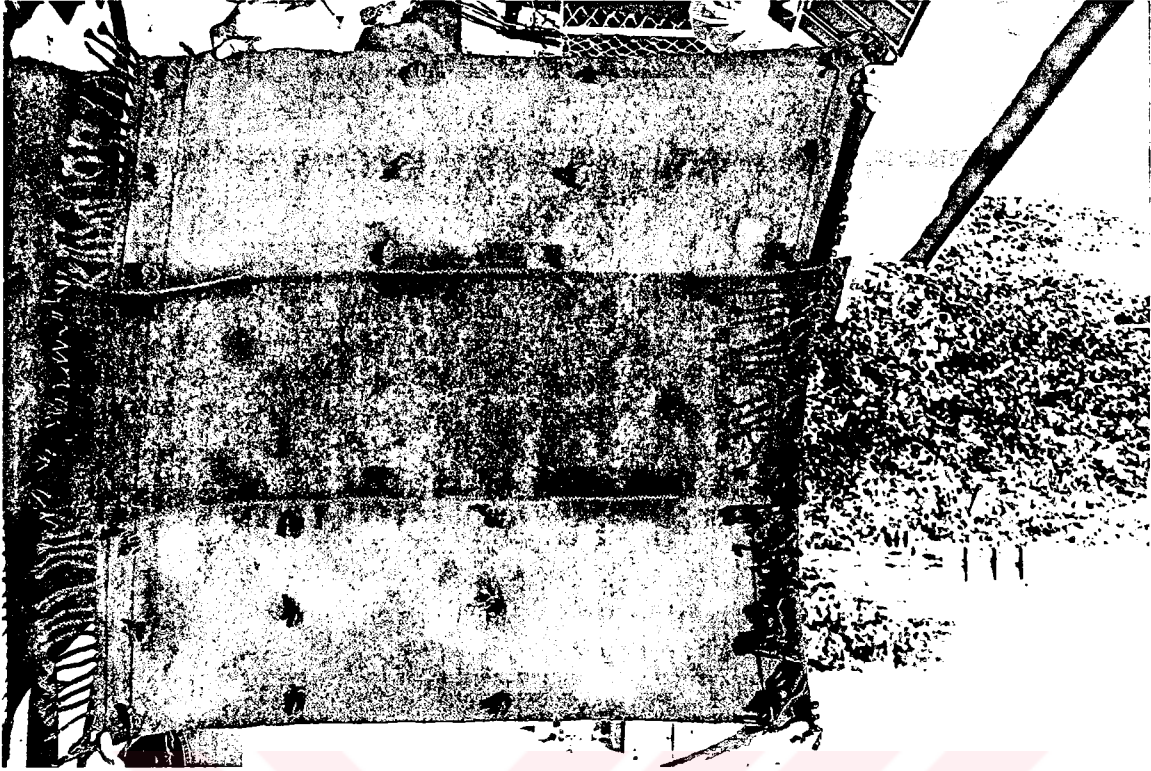

(Fot.No : 60) Env.No : 1052

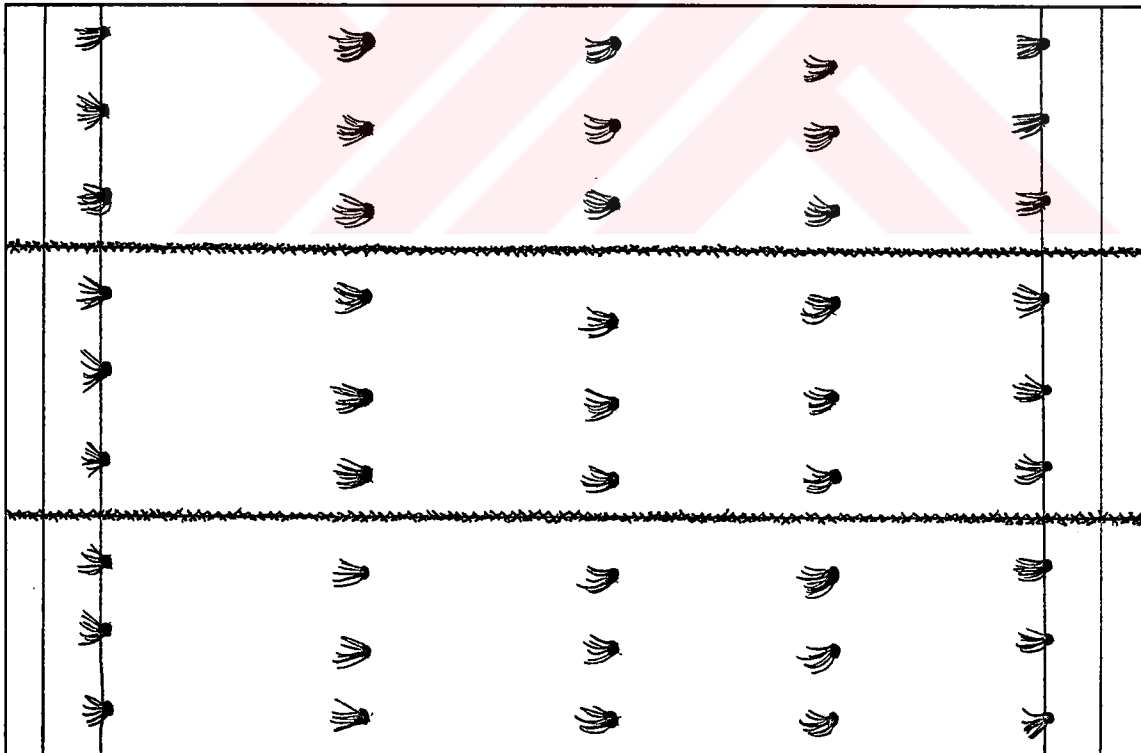

(Şema No : 37) Env.No : 1052

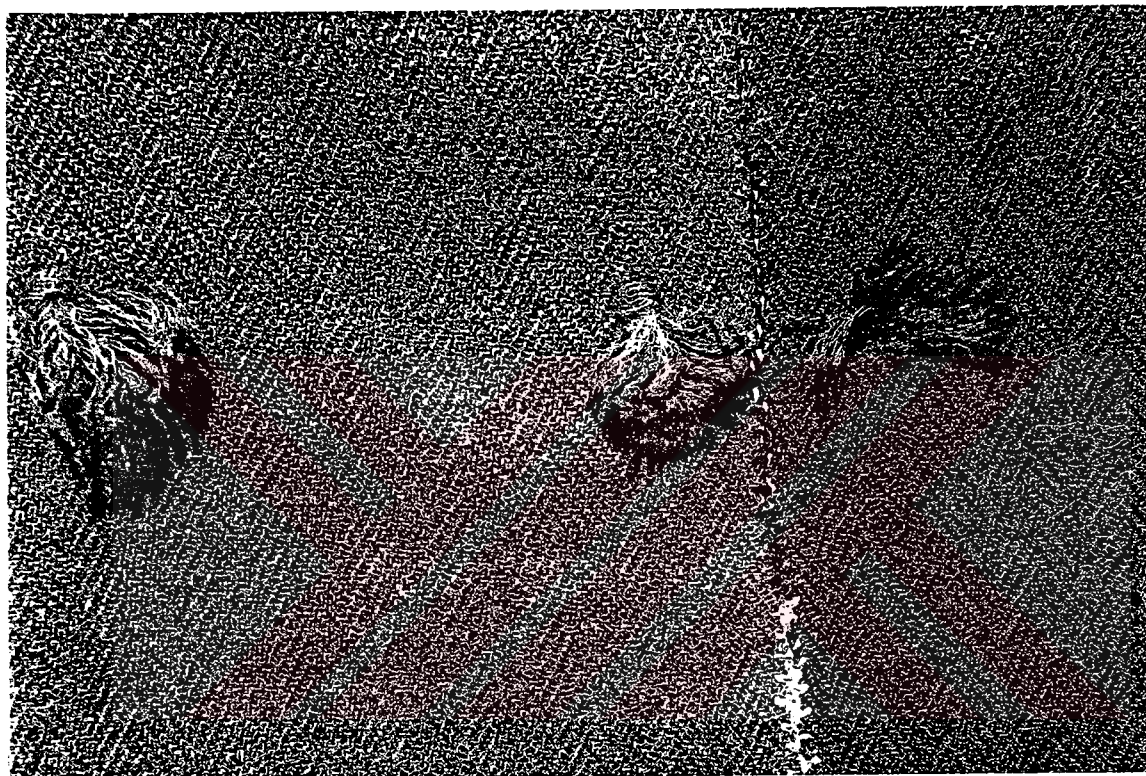
FOTOĞRAF NO : 60
 ŞEMA NO : 37
 ENVANTER NO : 1052
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Kilim (Malatya)
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Pamuk
 ÖLÇÜ : 0.57 x 1.00 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, siyah, açık mavi, beyaz, sarı, turuncu, açık yeşil, gri, açık kahverengi
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 29.01.1979
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Orfi Tabak tarafından hibe edilmiş
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-2
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : *Bilinmiyor*
 Eserin yüzeyinde kirlenme ve lekeler bulunmaktadır. Ayrıca sarma kontürlü kısımların bazı yerlerinde sökülmeler vardır.
 ESERİN TANIMI : Kilim kırmızı zemin üzerine iki adet madalyondan oluşmaktadır. Madalyonların orta ve baş kısımlarında iki tarafı ziyah zemin üzerine çeşitli renklerle yapılmış "S" motifli şeritler vardır. Bunların ortasında ise dikine ilikli dokumayla bölünmüş zeminleri çeşitli renkli alanlar yer almaktadır. Bu alanın orta kısmında ikili baklava motifi, bordür kısmında ise dörtlü baklavalılar yer almaktadır.

(Fot.No : 61) Env.No :1176

(Şema No : 38) Env.No : 1176

(Fot.No : 62) Env.No :1176 (detay)

FOTOĞRAF NO : 61-62

ŞEMA NO : 38

ENVANTER NO : 1176

ESERİN CİNSİ : Kumaş

TEKNİK/KALİTE : Dimi dokuma

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün/yün

ÖLÇÜ : 1.08 x 1.22 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, sarı, yeşil, mor, pembe

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 11.04.1983

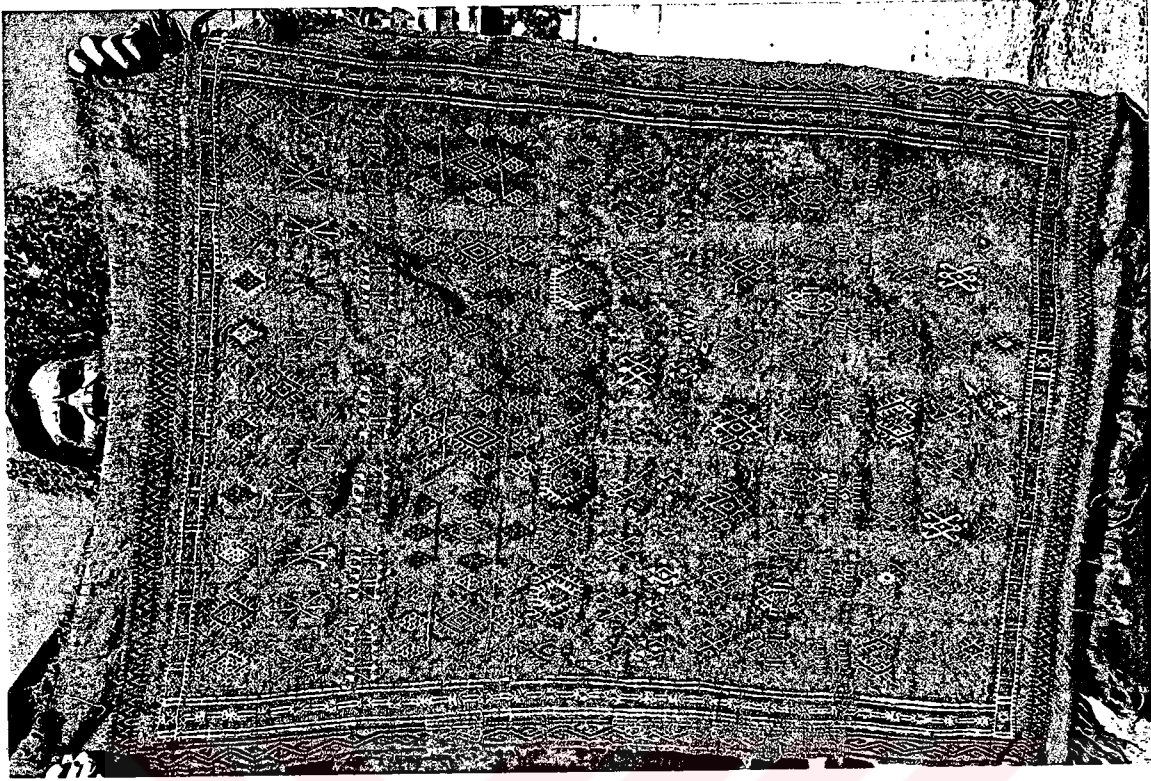
MEZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Ali Şişman'dan satın alınma

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" E-3

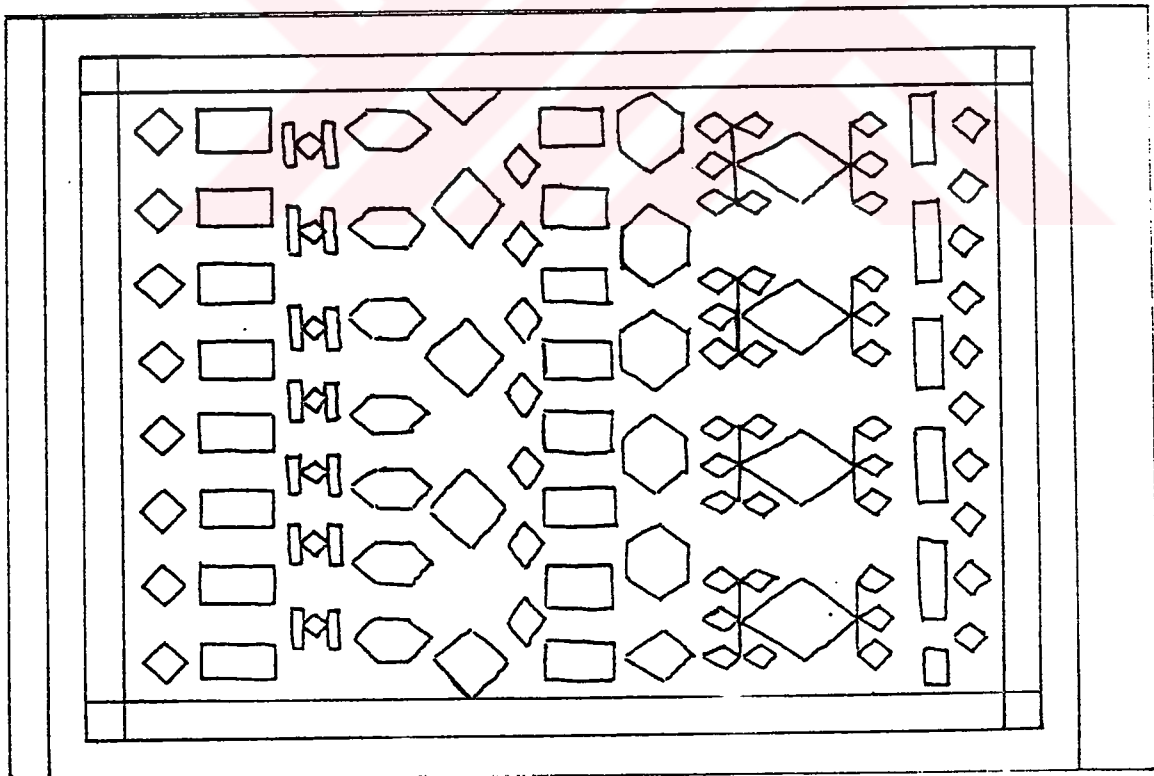
AİT OLDUĞU DÖNEM : Bilinmiyor

ESERİN DURUMU : Eserin yüzeyindeki kir tabakası dikkat çekmektedir.

ESERİN TANIMI : Dokuma bir lacivert, iki kırmızı parçadan dokunup renkli ipliklerle dikilerek birleştirilmiştir. Üzerinde aralıklarla yapılmış dört sıra püsküller vardır.

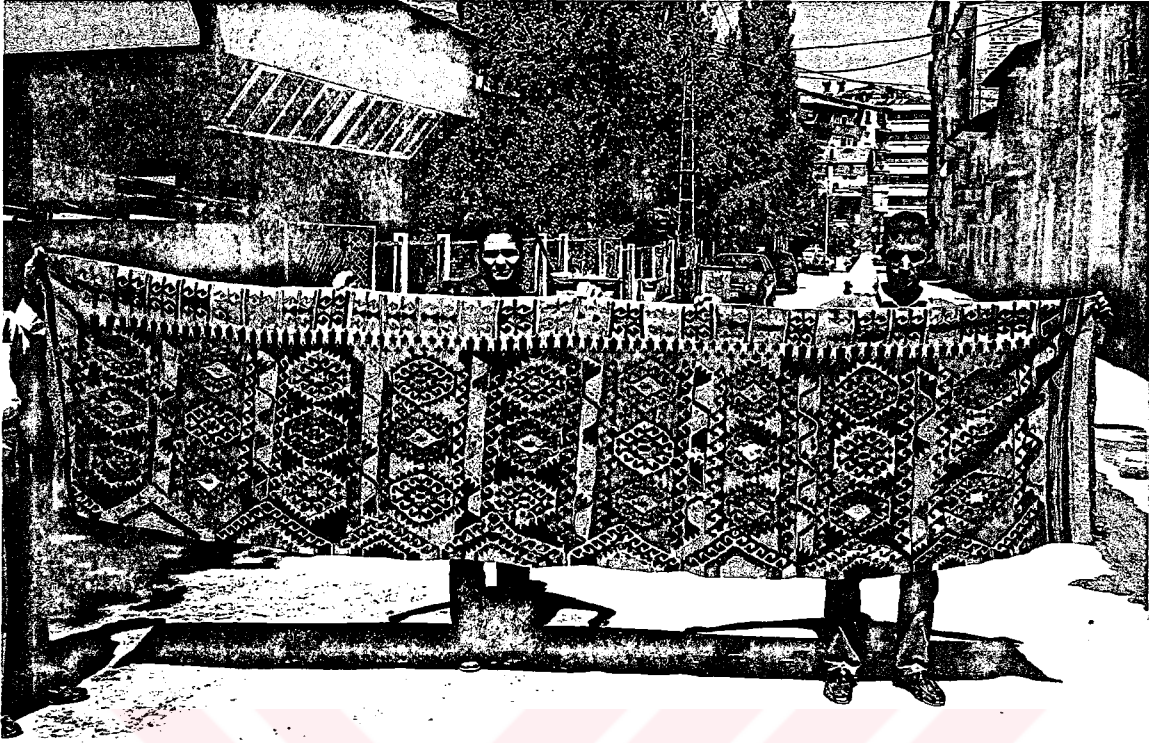

(Fot.No : 63) Env.No :1218

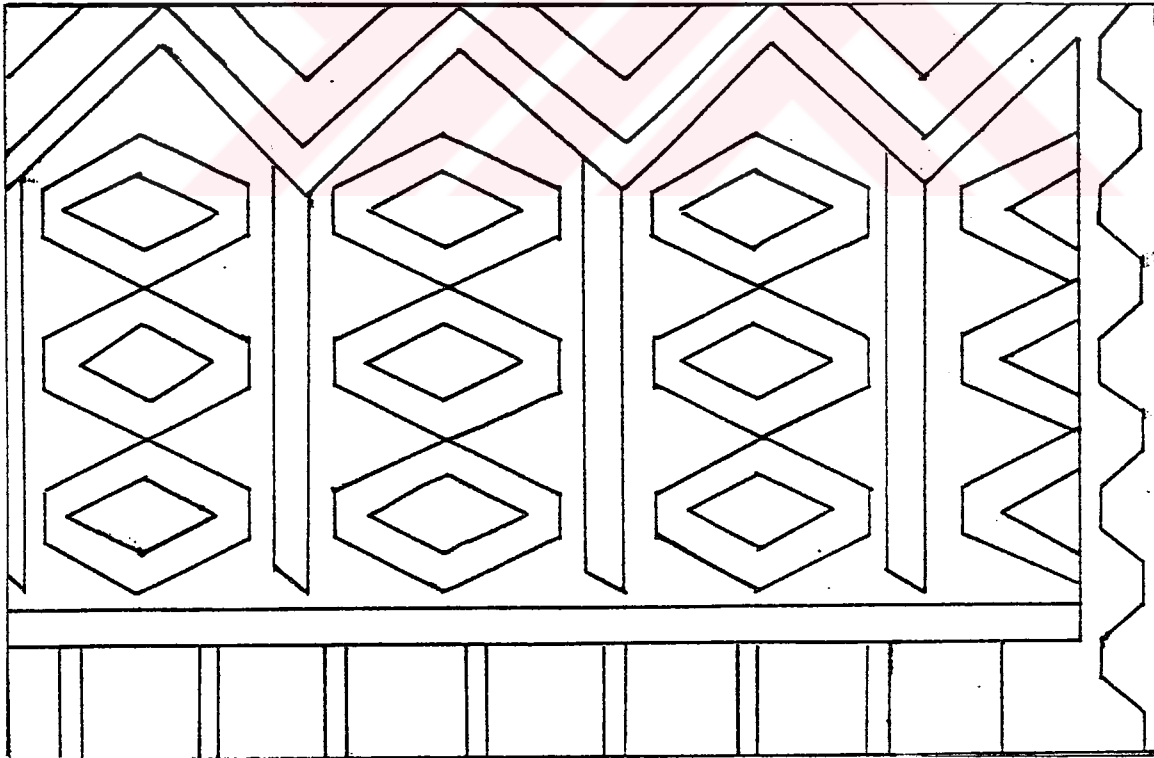

(Şema No : 39) Env.No : 1218

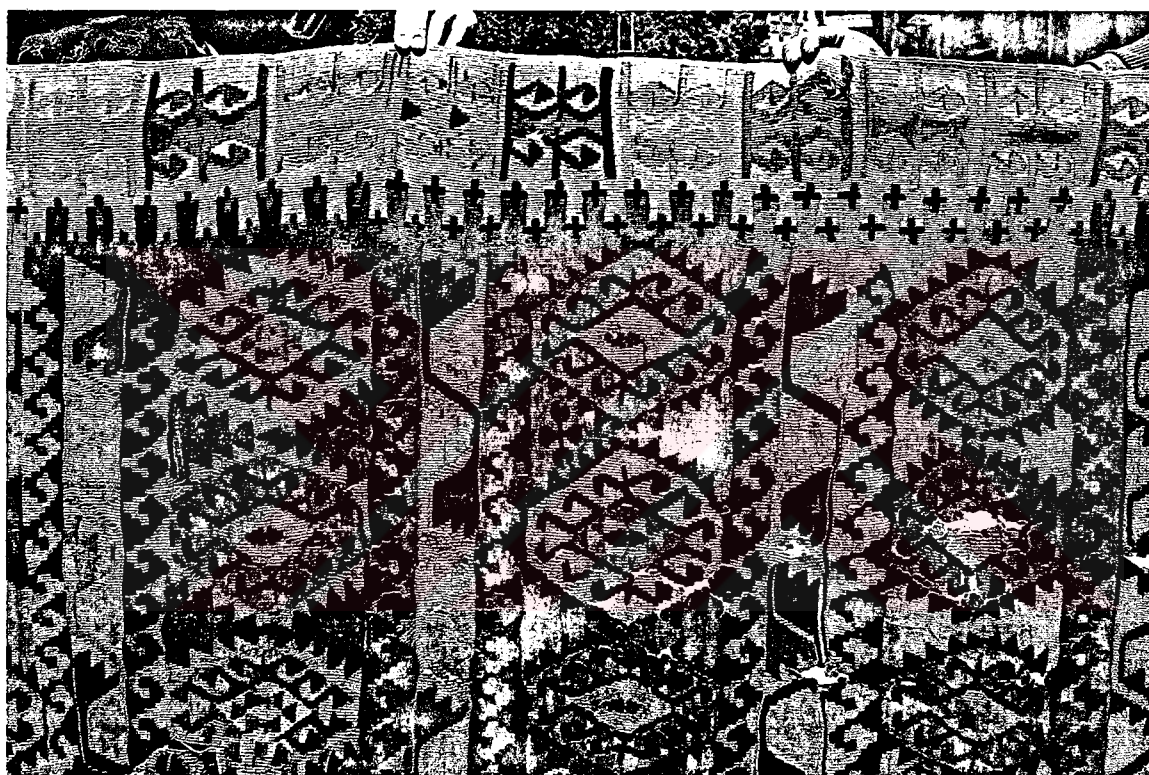
FOTOĞRAF NO : 63
 ŞEMA NO : 39
 ENVANTER NO : 1218
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Cicim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün / Yün
 ÖLÇÜ : 0.93 x 1.35 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, Kahverengi, Beyaz, Sarı, Pembe, Yeşil.
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 20.01.1982
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Andreas Bernal'dan satın alınmış.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" E-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*
 ESERİN DURUMU : Eserin kenar kısmında yırtıklar ve ipliklerde zayıflamalar vardır. Ayrıca renklerdeki solmalar da dikkat çekicidir. Onarım görmemiştir.
 ESERİN TANIMI : Kırmızı zemin üzerine çeşitli renklerle, farklı boyut ve formlarda geometrik motiflerle bezeli olan dokumanın dört bir tarafını beyaz iplikle işlenmiş bir ince su, onun dışında da kahverengi iplikle işlenmiş bir ince su çevrelemektedir.

(Fot.No : 64) Env.No :1241

(Şema No : 40) Env.No : 1241

(Fot.No : 65) Env.No :1241 (detay)

FOTOĞRAF NO : 64-65

ŞEMA NO : 40

ENVANTER NO : 1241

ESERİN CİNSİ : Atkı yüzlü dokuma

TEKNİK/KALİTE : Kilim

ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün

ÖLÇÜ : 0.91 x 3.50 m

KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, Siyah, Sarı, Beyaz, Açık mavi, Kahverengi.

MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 18.05.1982

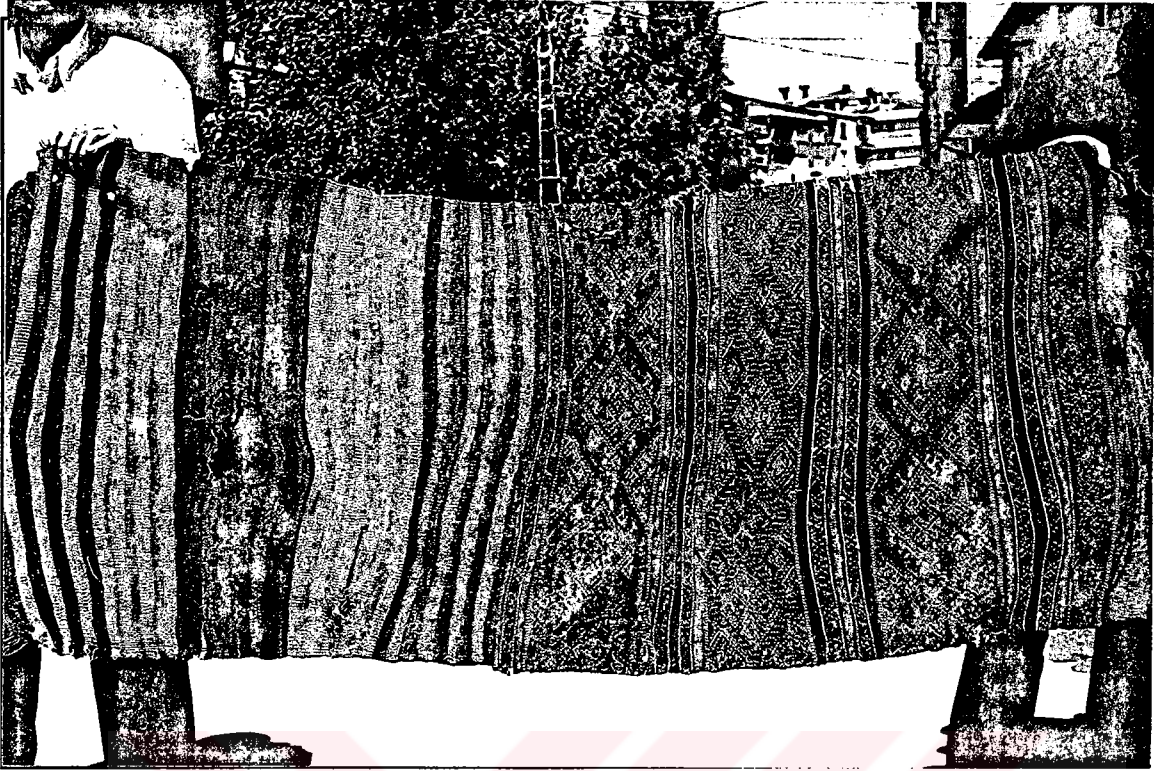
MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Ramazan Güneş'ten satın alınmış.

MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" E-3

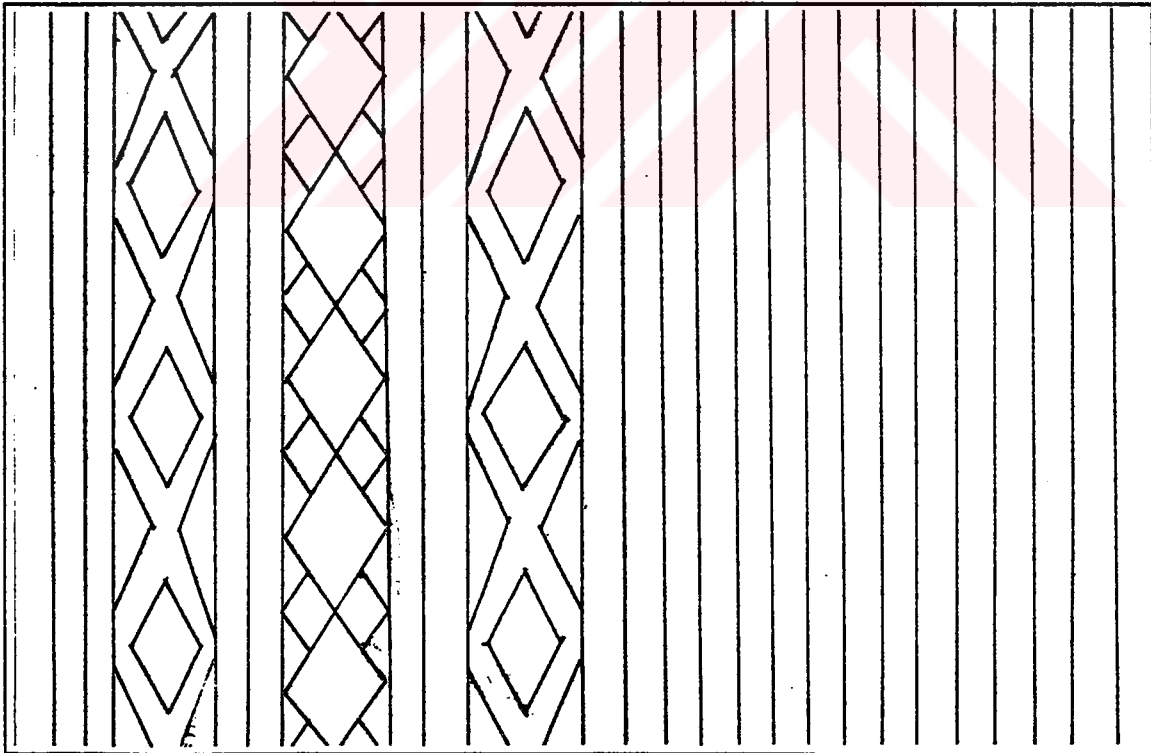
AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*

ESERİN DURUMU : Kilimin birçok yerinde yırtıklar vardır. Ayrıca renklerdeki solmalar dikkat çekmektedir. Onarım görmemiştir.

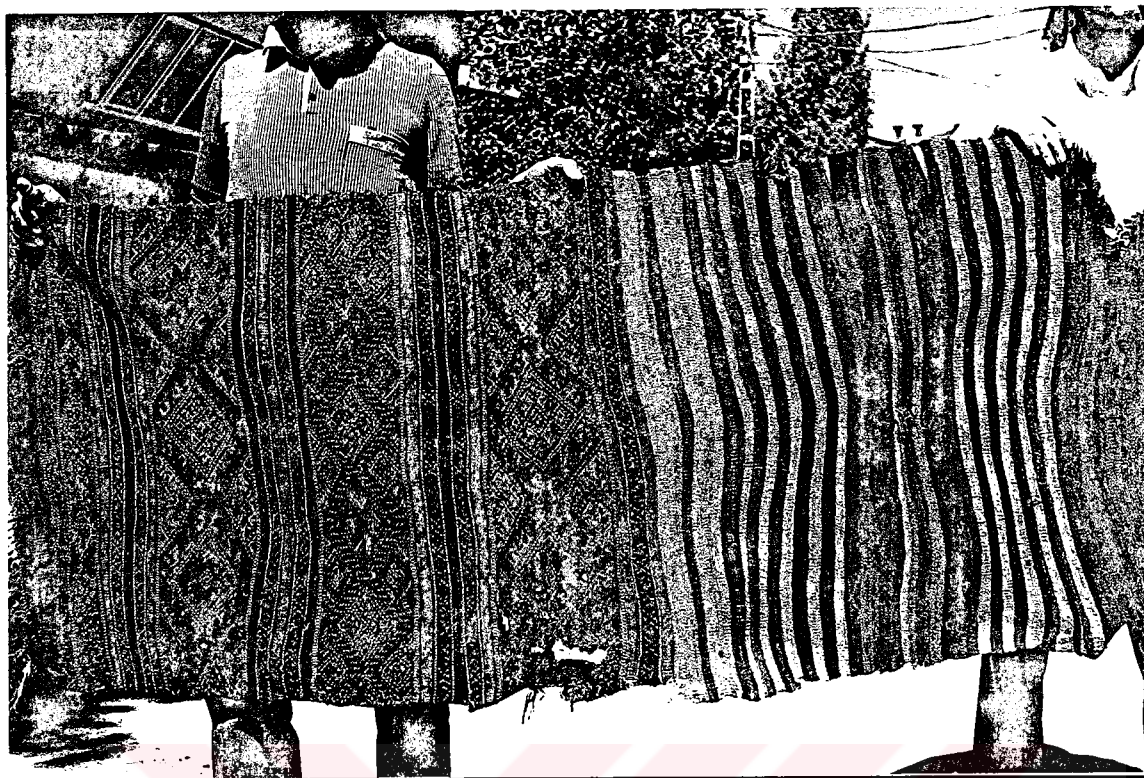
ESERİN TANIMI : Kilim, dokuz parçaya bölünmüş içerli baklava dilimlerinden oluşmaktadır. Kilimin kompozisyonuna bakılacak olursa bir kenarda bordürün ve bir kenarında yarım baklava deliklerinin oluşu, iki parça kilim dokumasından bir tanesi olduğu anlaşılmaktadır.

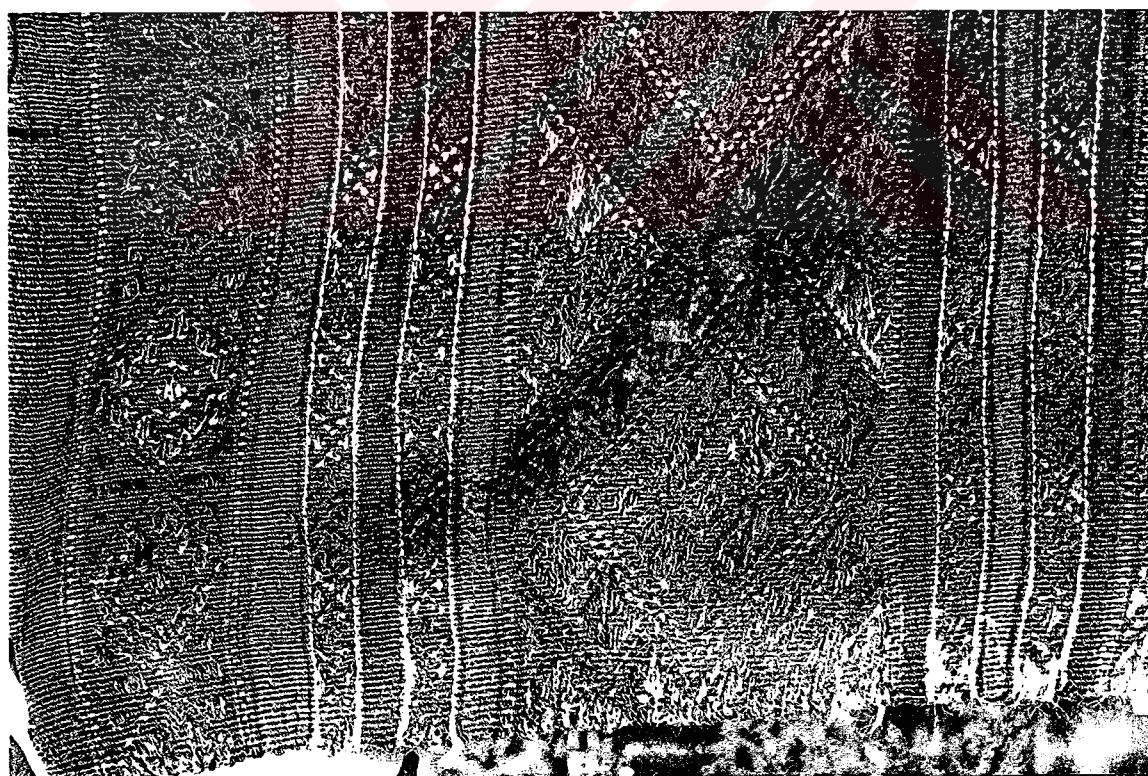
(Fot.No : 66) Env.No : 1298

(Şema No : 41) Env.No : 1298

(Fot.No : 67) Env.No :1298 (detay)

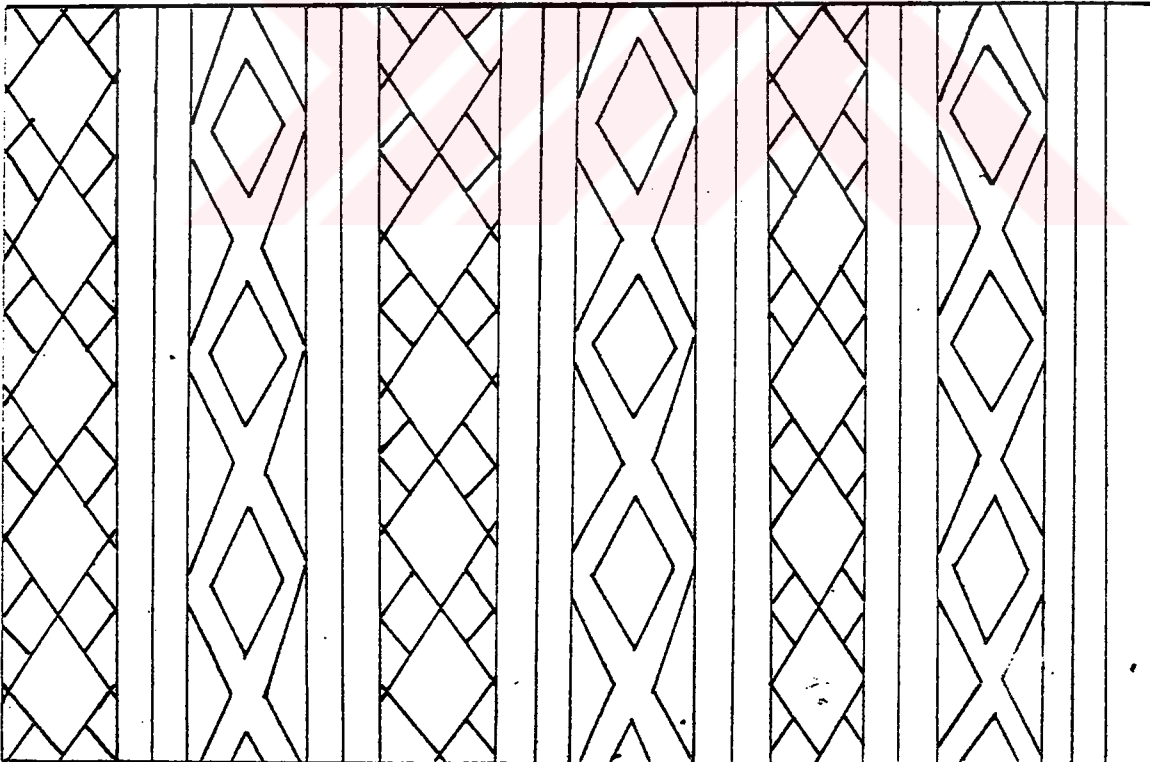

(Fot.No : 68) Env.No : 1298 (detay)

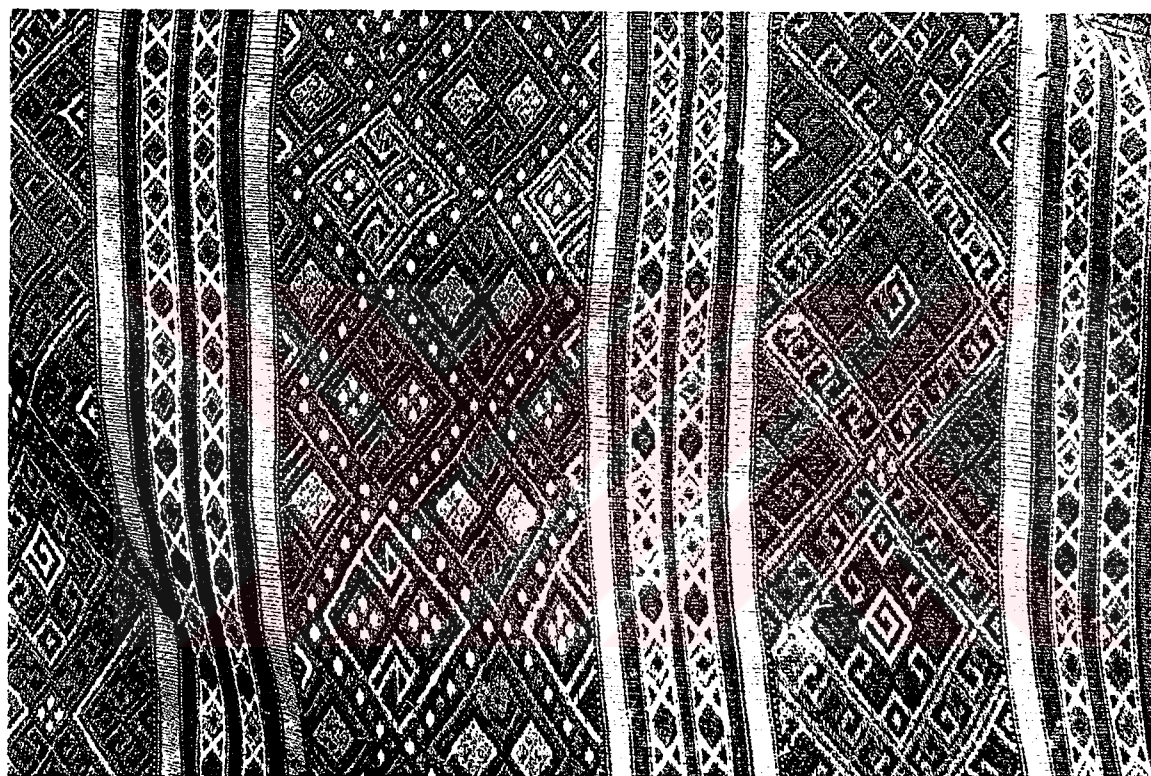
FOTOĞRAF NO : 66-67-68
 ŞEMA NO : 41
 ENVANTER NO : 1298
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma (Çuval)
 TEKNİK/KALİTE : Kilim-Cicim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün / 450
 ÖLÇÜ : 0.80 x 1.60 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, Lacivert, Kahverengi, Sarı, Turuncu, Yeşil, Beyaz.
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 16.07.1982
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Hüseyin Sağlam'dan satın alınmış.
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" E-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU : Bilinmiyor
 : Dokumanın birçok yerinde yırtıklar ve aşınmalar vardır. Onarım görmemiştir.
 ESERİN TANIMI : Dokumayı üç bölüm halinde düşünecek olursak iki baş tarafı cicim tekniğiyle, orta kısım ise kilim tekniğiyle dokunmuştur. Cicim tekniğiyle yapılmış olan kısımlar, üç adet baklava dilimlerinden oluşan bordürler ve bu bordürler arasında kalan alan ise beşer adet enine ince sudan oluşmaktadır.

(Fot.No : 69) Env.No : 1304

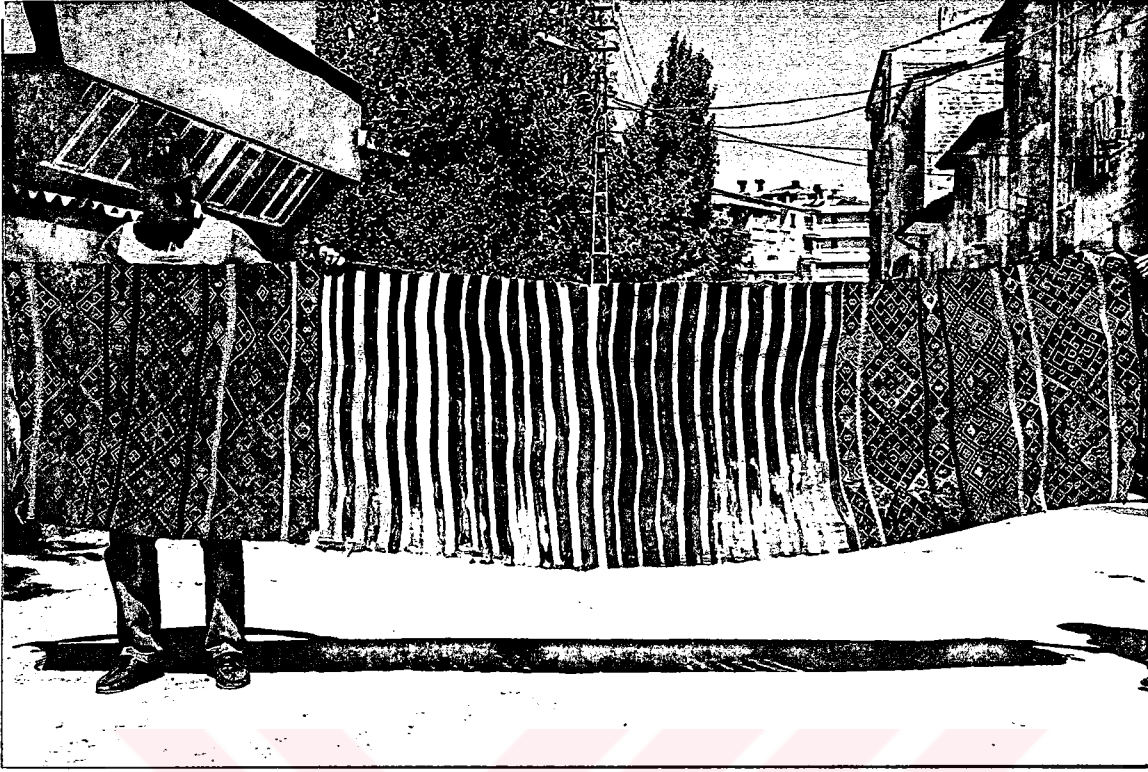

(Şema No : 42) Env.No : 1304

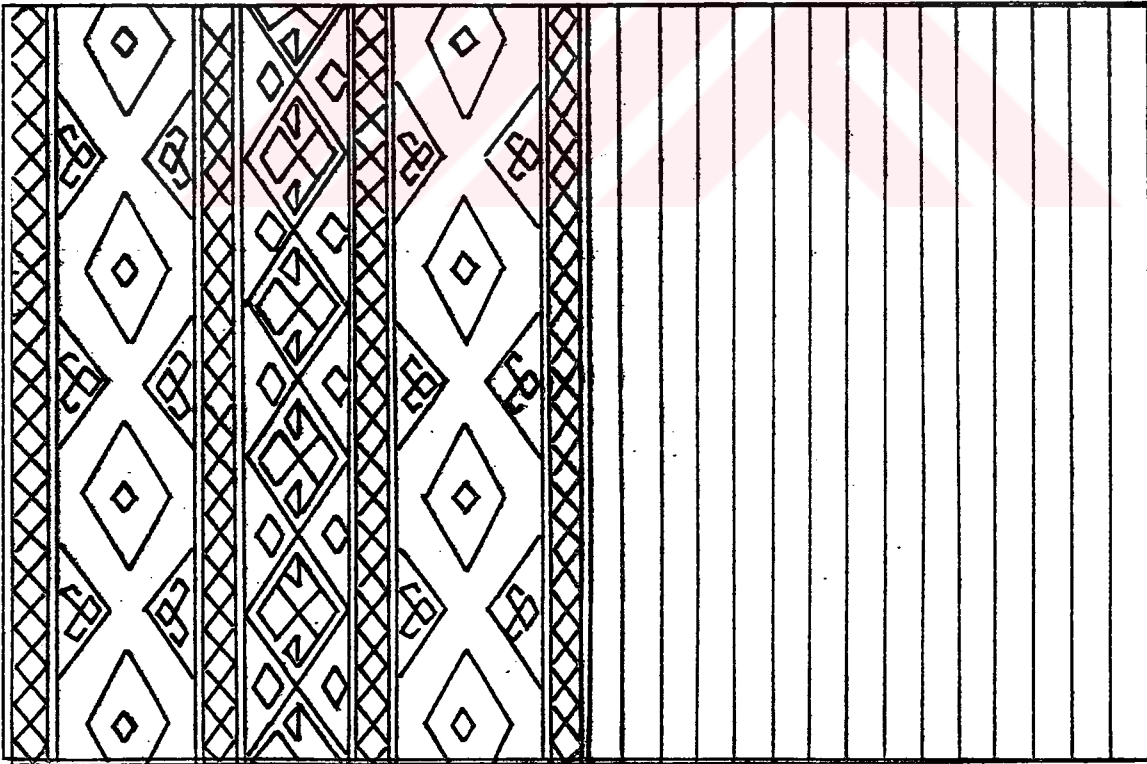

(Fot.No : 70) Env.No : 1304 (detay)

FOTOĞRAF NO : 69-70
 ŞEMA NO : 42
 ENVANTER NO : 1304
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Cicim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün / ٧٥٧
 ÖLÇÜ : 1.84 x 2.70 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, koyu mavi, siyah, beyaz, sarı, turuncu, açık yeşil
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 02.11.1982
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Cemal Keskin'den satın alınma
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" E-1
 AİT OLDUĞU DÖNEM : -
 ESERİN DURUMU : *Bilinmiyor*
 Eserin kenar kısımlarında yaprınmalar başlamıştır. Özellikle bir parçasındaki renklerde solmalar söz konusudur.
 ESERİN TANIMI : Dokuma siyah zeminli yedi kalın şeride ve aralarında yine 7 sıra ince şeritlere bölünmüştür. Kalın şeritlerin üzeri çeşitli renklerle değişik formda çengelli baklava dilimleri ile işlenmiştir. Bu kalın şeritlerin her iki tarafı düz sarı renkli şerit, onun içinde ve tam orta kısmında yine düz siyah zeminli şerit bulunmaktadır. Geriye kalan iki şerit ise renkli baklava dilimleriyle süslüdür.

(Fot.No : 71) Env.No : 1344

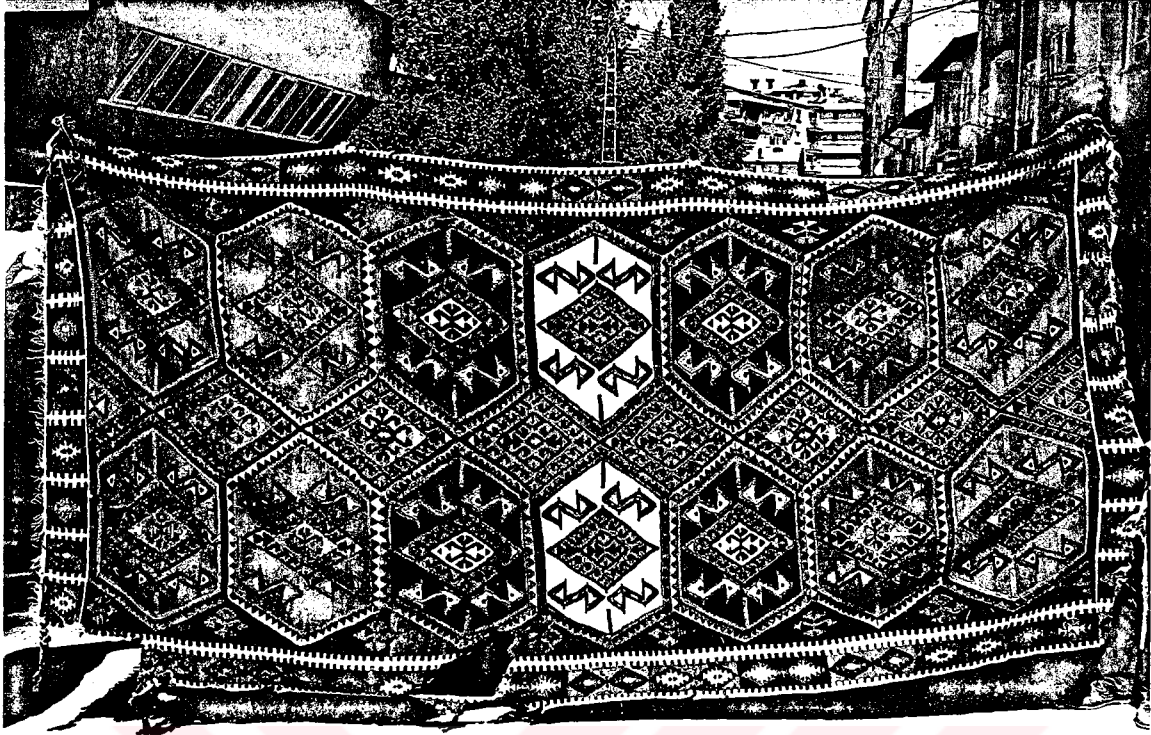

(Şema No : 43) Env.No : 1344

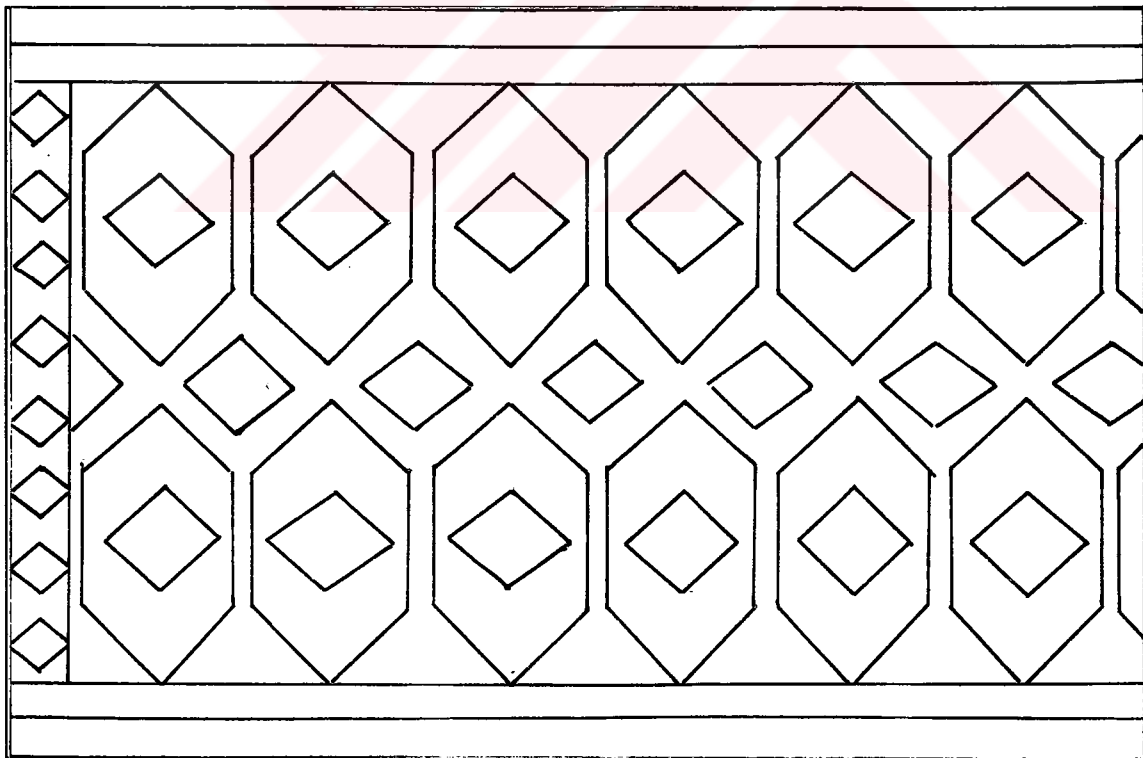

(Fot.No : 72) Env.No : 1344 (detay)

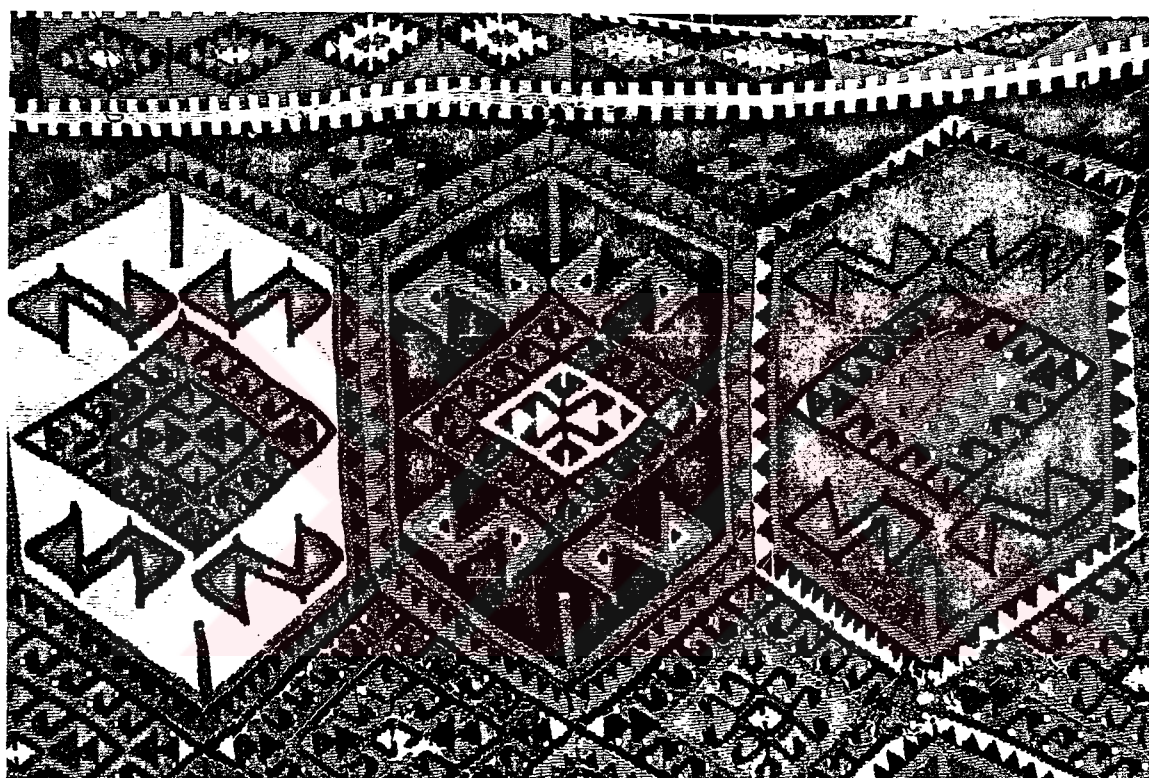
FOTOĞRAF NO : 71-72
 ŞEMA NO : 43
 ENVANTER NO : 1344
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Kilim-Cicim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Pamuk / 4/0
 ÖLÇÜ : 1.25 x 3.40 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, sarı, turuncu, kahverengi, beyaz
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 10.11.1982
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Abdullah Ulu'dan satın alınma
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" C-1
 AİT OLDUĞU DÖNEM : *Bilinmiyor*
 ESERİN DURUMU : Eserin kenar kısımlarında yırtıklar ve kilim dokumasının olduğu kısımlardaki atkılarda erime mevcuttur. Ayrıca renklerde abrajlar da vardır.
 ESERİN TANIMI : Dokumanın uzunlamasına, her iki ucunda ve dörtte birlik alanlarda cicim dokuma yapılmış, orta kısım ise farklı kalınlıklarda sarı, kahverengi, beyaz şeritlerle kilim dokuması yapılmıştır. Cicim dokuma olan kısımlarda, enine üç tane kalın, dört tane ince şerit yer almaktadır ve bunların iç kısımları kancalı baklava dilimleriyle bezelidir.

(Fot.No : 73) Env.No : 1406

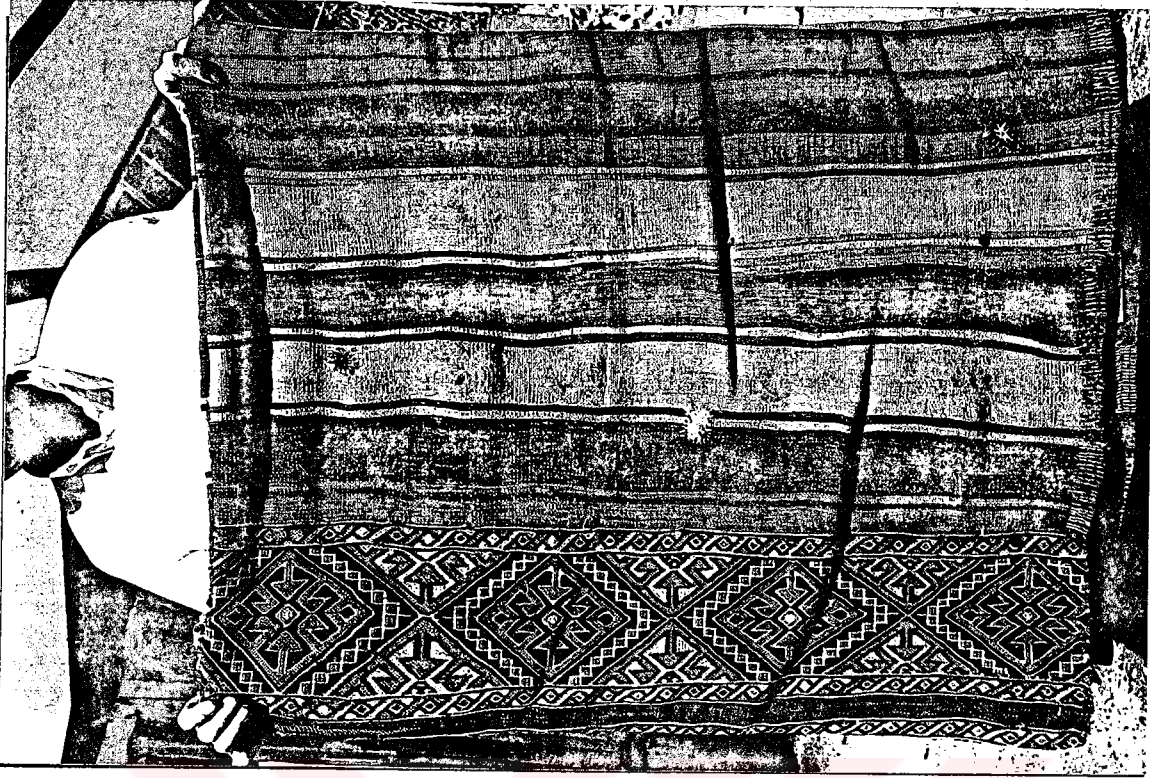

(Şema No : 44) Env.No : 1406

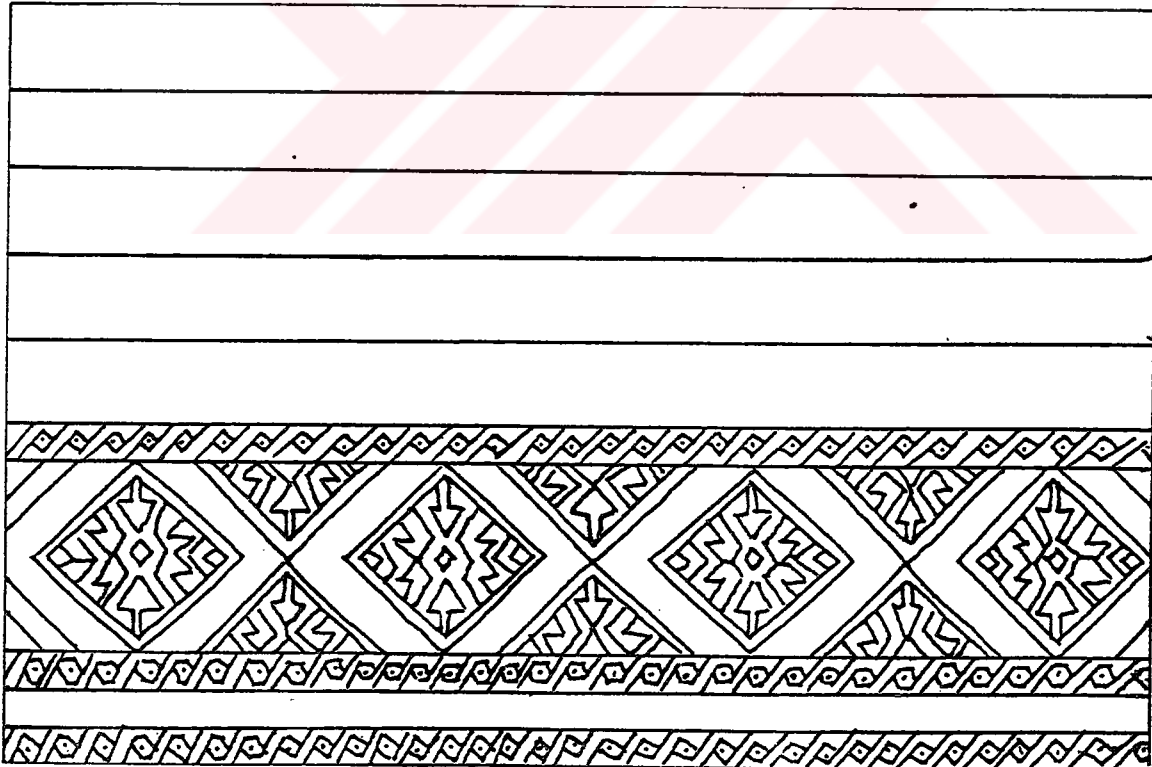

(Fot.No : 74) Env.No : 1406 (detay)

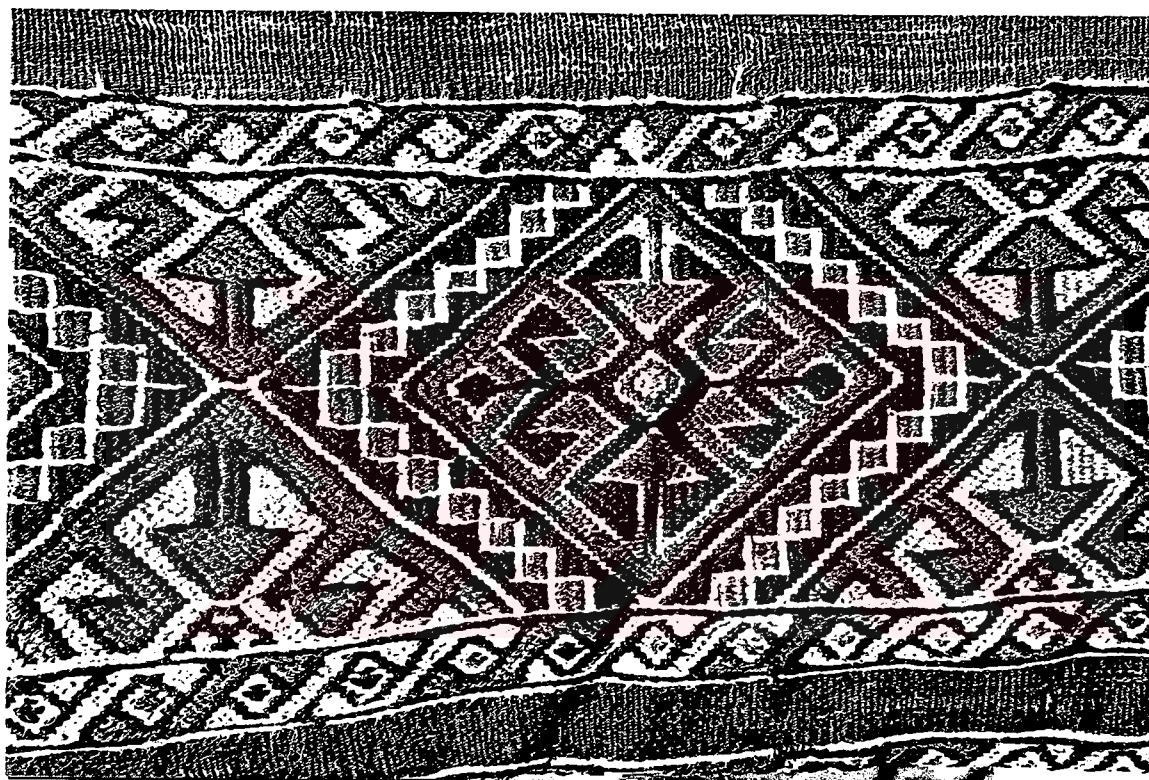
FOTOĞRAF NO : 73-74
 ŞEMA NO : 44
 ENVANTER NO : 1406
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçümü dokuma
 TEKNİK/KALİTE : Kilim
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün
 ÖLÇÜ : 1.53 x 3.20 m
 KULLANILAN RENKLER Kırmızı, siyah, beyaz, yeşil, kahverengi, sarı, mavi.
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 11.04.1983
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Bekir Cici'den satın alınma
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" D-3
 AİT OLDUĞU DÖNEM :
 ESERİN DURUMU ^{Bilinmiyor} Dokumanın kenar ve orta kısımlarında yırtıklar, parçalanmalar ve kopmalar vardır. Onarım görmemiştir
 ESERİN TANIMI Kilimin orta kısmında ikili sıra halinde boyda 7 adet, toplamda 14 adet altıgen madalyon yer almaktadır. Kilimin boyuna tam ortadaki madalyonun zemini beyazdır. İki yanındaki madalyonlar ise simetrik olarak sırasıyla siyah, kırmızı ve kahverengi zeminlidir. Madalyonun ortasındaki pıtrak motifi ve etrafındaki dörder adet büyük "S" motifleri yer almaktadır. Kilim siyah zeminli olup, yine siyah zeminli madalyonlardan bir tanesi-nin bulunduğu yerde kırmızı kalın bir bant yer alır. Bordür ise belirli aralıklarla dokunmuş renkli zeminlere bölünmüştür.

(Fot.No : 75) Env.No : 1586

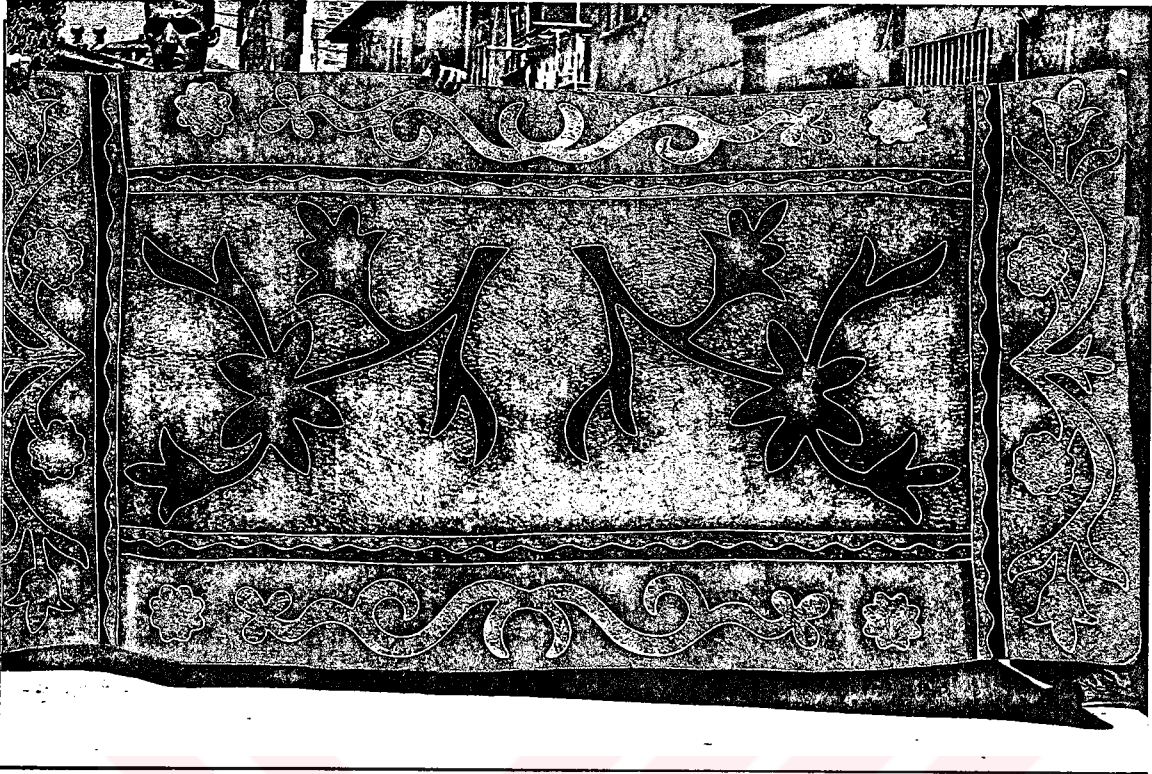

(Şema No : 45) Env.No :1586

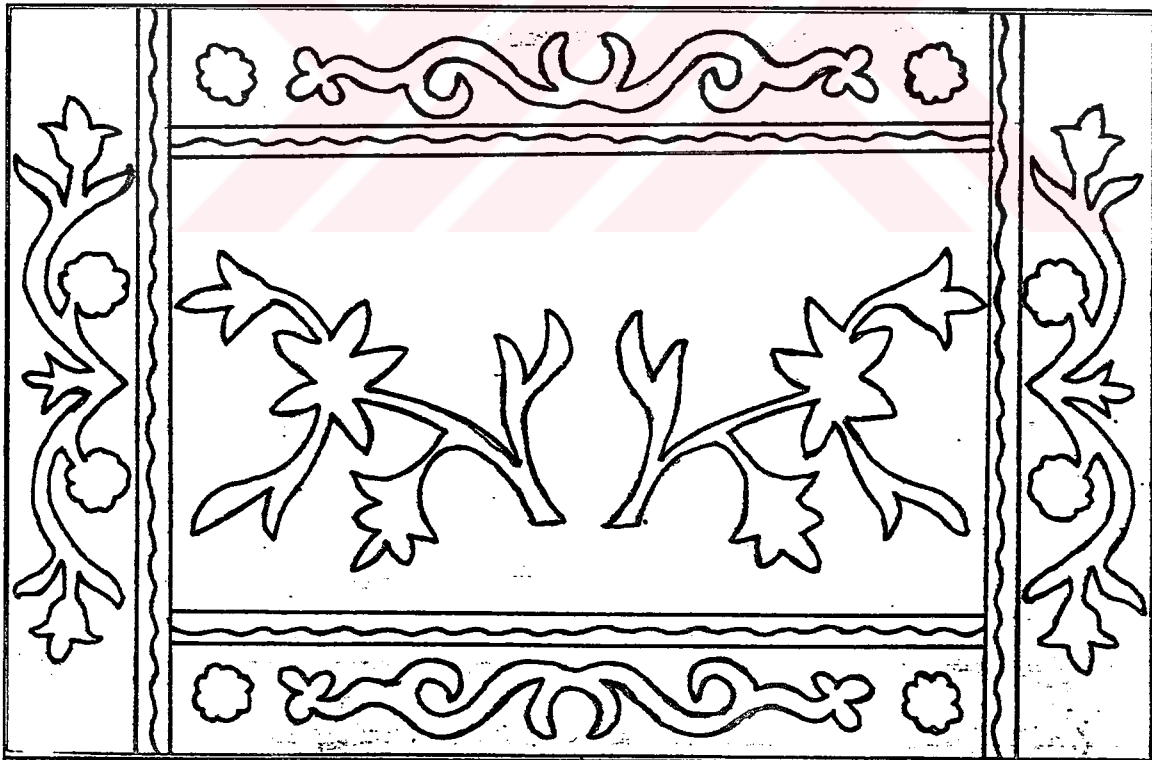

(Fot.No : 76) Env.No : 1586 (detay)

FOTOĞRAF NO : 75-76
 ŞEMA NO : 45
 ENVANTER NO : 1586
 ESERİN CİNSİ : Atkı yüzölçü dokuma (Malatya)
 TEKNİK/KALİTE : Kilim-sumak karışık Çuval
 ATKI/ÇÖZGÜ/DÜĞÜM İPİ : Yün / Yün / ۶۵۸
 ÖLÇÜ : 0.74 x 1.00 m
 KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, lacivert, sarı,
 kahverengi, siyah, açık yeşil,
 beyaz
 MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 02.07.1986
 MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Hasan Dikenli'den satın alınma
 MÜZEDEKİ YERİ : Depo "DOKUMALAR" A-2
 AİT OLDUĞU DÖNEM : Cumhuriyet
 ESERİN DURUMU : Çuvalın, kilim dokuması olan
 kısımlarındaki yırtıklar
 bilinçsizce örülmüştür. Ayrıca
 sumak dokumasının olduğu yerlerdeki
 işlemede sökülmeler başlamış
 durumdadır.
 ESERİN TANIMI : İki yüzü de desenli çuvalın,
 desenli olan kısımlarında sumak
 dokuma tekniği kullanılmıştır.
 Çuvalın geri kalan kısımları ince
 şeritler halinde kilim tekniği ile
 dokunmuştur.

(Fot.No : 77) Env.No : 1674

(Şema No : 46) Env.No : 1674

FOTOĞRAF NO : 77
ŞEMA NO : 46
ENVANTER NO : 1674
ESERİN CİNSİ : Keçe (Göksu)
TEKNİK/KALİTE : Sıkıştırma
HAMMADDE : Yün
ÖLÇÜ : 1.00 x 1.75 m
KULLANILAN RENKLER : Kırmızı, koyu yeşil, vişne, açık yeşil, siyah, beyaz
MÜZEYE GELDİĞİ TARİH : 30.10.1989
MÜZEYE GELİŞ ŞEKLİ : Osman Aksoy'dan satın alınma
MÜZEDEKİ YERİ : Teşhir "Halı Panosu III"
AİT OLDUĞU DÖNEM : 19.yy.
ESERİN DURUMU : Eserin bazı yerlerinde katlanma izleri vardır.
ESERİN TANIMI : Keçe, kırmızı zeminli bordürün çevrelediği, yeşil bir zemine sahiptir. Bordür ile zemin arasında enine olan kısımda kırmızı siyah bir ince su, boylamasına olan kısımda ise yeşil kırmızı bir ince su vardır. Yüzey stilize bitkisel formlarla süslüdür ve bu formların etrafı beyaz kontürlüdür.

2.2. MÜZEDE BULUNAN ESERLERİN KONSERVASYON SORUNLARI

Bu bölüm, Iccrom Kültür Varlıkları Koruma ve Onarım Araştırmaları Uluslararası Merkezi, İstanbul Restorasyon ve Konservasyon Merkezi Laboratuvarı tarafından hazırlanan "Müzedeki Koruma: Çevresel Koşulların Denetimi" adlı kaynak kitabın "Anket Soruları" bölümünden yararlanılarak hazırlanmıştır.⁵⁴

Müze, şehir merkezinde araç trafiğine yakın bir bölgede, müze binası olarak tasarlanmış tek bir yapıdan oluşmaktadır. Müzede, teşhir salonlarının yetersizliğinden dolayı mevcut eserlerin ancak %10 ile %25 kadarı sergilenabilmektedir. Müze binasının araç trafiğine yakın olması, yoğun bir hava kirliliğini de beraberinde getirmektedir.

Sergileme ve depolama alanları aynı yapıda bulunup, depolar bodrum katta yer almaktadır.

Müze içi duvar kaplaması sıva/açık mavi renk boya zemin ise karo/mozaik olarak yapılmıştır. Malatya'da gündüz ısı farklılıkları olup, kışın don olayı görülmektedir. Müzedeki eserleri olumsuz etkileyen faktörlerden biri de çatının her yağmurda akıyor olması ve zeminden yükselen nemin depodaki eserlere zarar veriyor olmasıdır. Ancak müzede, hem depo hem de sergileme alanlarında sabit ayarlı ısıtma, havalandırma ve daha da önemlisi zararlılara karşı ilaçlama yapıyor olması sevindiricidir. Zararlılara karşı ilaçlama maddesi olarak tütün zehiri kullanılmaktadır.

⁵⁴ Kaynak Kişi : Baki Yiğit (Müze Müd.) Uzmanlık alanı, Sanat Tarihi Bölümü, Türk İslam Eserleri ASD.

2.2.1 DEPOLAMA KOŞULLARI:

Depo alanlarında, gün ışığı eserlere indirekt olarak gelmektedir ve pencerelerde gün ışığını kıran özel camlar bulunmaktadır. Her depoda ayrı kumanda düğmesi bulunan floresan lambalar ise, sadece depoda çalışmak amacıyla girildiği zaman kullanılmaktadır.

Depo alanlarının ve depolardaki raf dolap ve benzeri elemanların yetersizliği eserlerin (özellikle tekstil türü eserlerin) sıkışık bir konumda depolanmasına neden olmaktadır. Dolap, raf vb. elemanların malzemesi ahşap ve maden karışık olup bunların madenden yapılmış olanları pamuktan yapılmış bezle örtülüdür. Açık raf elemanları, deponun boş alanına göre hem duvara dayalı hem de duvardan ayrık olarak yerleştirilmiştir. Ancak, depolar, malzemelerinin dış etkenlere duyarlılık derecelerine göre yerleştirilmesine elverişli değildir. Sikke ve etnografik eserler bir depoda, arkeolojik eserler ise başka bir depoda yer almaktadır.

Depolardaki Eserlerin Saklanma Biçimleri:

Obsidyen ve çakmaktaşı eserler	: Küçük Kutu ve zarflarda
Pişmemiş toprak eserler	: Serbest olarak raflarda, kutularda olanları da vardır.
Çanak-çömlek eserler	: Serbest olarak raflarda
Küçük buluntular (heykelcik, mühür, takı, vb.)	: Küçük kutu ve zarflarda
Maden eserler	: Küçük kutu ve zarflarda
Sikkeler	: Küçük kutu ve zarflarda
Cam eserler	: Açık ve küçük kutularda (büyükse serbest)
El yazması kitap, yazı levhalar	: Pamuklu bez sargılar içerisinde
Deri eserler (kitap kapları, haritalar, nihaleler, koşum takımları, papuçlar vb.)	: Pamuklu bez sargılar içerisinde
Kilim, halı vb. dokumalar	: Rulo halinde raflarda
Kumaşlar	: Rulo halinde raflarda
Giysiler	: Normal elbise askılarında ve açık olarak
Çevre ve oyalı baş örtüleri, yağlık, uçkur vb. işlemler	: Askılarda olanlar açık, bir kısmı da bohça içlerinde

2.2.2 SERGİLEME KOŞULLARI

Sergileme alanlarının yetersizliğinden dolayı daha önce de belirttiğimiz gibi mevcut eserlerin ancak %10 ile %25 kadarı sergilenebilmektedir. Sergideki eserler, depodaki eserlerle ya da yeni buluntularla her yıl Mayıs-Haziran ayları arasında değiştirilmektedir. Bunun dışında bazı eserler sürekli sergilenmekte geçici sergileme yapılmamaktadır.

Sergileme Alanlarındaki Eserlerin Sergilenme Biçimleri

(Organik malzemeli eserlerin sergilenme biçimleri)

El yazması kitaplar	: Vitrin içerisinde rahle üzerinde
Kilim, halı vb. dokumalar	: Standlar üzerinde serili ve bez gerili panolar üzerinde iplikle dikilerek yada zımba ile monteli
Kumaşlar, işlemler	: Vitrin içi ve manken üzerinde
Giysiler	: Manken üzerinde ve vitrin içerisinde. Ayrıca vitrin dışında olan giysili mankenler de bulunmaktadır.

Sergilemede kullanılan vitrinler ahşap ve cam vitrin içi kaplaması kumaştır. Vitrinler duvara gömülü, dayalı ve duvardan ayrı olarak müzenin sergileme alanlarına yerleştirilmiştir. Bu vitrinlerden bazılarının yerleri sergileme şekline göre değiştirilebilmektedir. Vitrin

içerisindeki raf, podyum, ayak vb. elemanların malzemesi camdan yapılmıştır. Bazıları darbe ve sarsıntıya karşı dayanıklı olup hepsi titreşim iletmektedir. Ayrıca vitrinlerdeki hiçbir eser toza karşı yeterinde korunamamaktadır. Vitrinler belli zamanlarda havalandırılmaktadır. Ancak, vitrinlerde nem düzenleyici malzeme (silika jel v.b.) ve alarm sisteminin olmayışı büyük bir eksikliktir. Ayrıca ısıtma kaynağının (kalorifer) önünde ve yanında sergilenen eserler olması ve bu sergilenen eserlerin malzemelerinin karışık olması, eserin malzemesine göre sergilenme koşullarının ön planda tutulamadığını göstermektedir. Bu sorun tamamıyla teşhirtanzim planının zamanınsa yanlış olarak hazırlanmasından kaynaklanmaktadır.

Müze alanı içerisinde, açık havada sergilenen taş eserlerin bir kısmı saçak vb. elemanlarla koruma altına alınmış olsa da bazı eserler için bu sağlanamamıştır. Açıkta sergilenen eserlerin bazıları doğrudan zemine oturtulmuş bazıları ise kaide, ayak vb. elemanlar üzerine yerleştirilmiştir. Doğrudan zemine oturanlar beton üzerinde, kaide, ayak vb. elemanlara oturanlar ise bir kısmı beton kaide bir kısmı ise metal ayak üzerine oturtularak sergilenmektedir.

Sergileme alanlarında hem doğal hem de yapay ışıktan yararlanılmaktadır. Doğal ışık hiçbir eserin üzerine direkt olarak ulaşmamakta böylece eserler güneş ışığının zararlarından az da olsa korunabilmektedir. Eserler bu alanlarda da depo alanlarında olduğu gibi pencere ve kapı açıklıklarda gün ışığını kıran özel cam kullanılarak, gün ışığının zararlarına karşı korunabilmektedirler.

Sergileme alanlarında da depo alanlarında olduğu gibi kumanda düğmesi her salonda olan yapay ışık olarak floresan lambalardan yararlanılmakta ve bu ışıklar sadece salonda ziyaretçi varken yakılmaktadır. Ayrıca vitrin içi ve dışında da floresan lambalar kullanılmaktadır. Vitrinlerde pasif konservasyon açısından en büyük eksiliklerden biri de nem ölçen aletlerin (higrometre) olmamasıdır.

2.2.3 MÜZEDEKİ ESERLERİN BOZULMA BİÇİMLERİ

Nem, ışık ve ısı azlığı ya da fazlalığı ve havalandırma yetersizliğinden kaynaklanan bozulmalar şu şekilde sıralanabilir.

Taş eserlerde	: Çatlama ve aşınma
Maden eserlerde	: Konservasyon hatası olanlarda korozyon
Ahşap Eserlerde	: Bazılarında kuruma, çatlama böceklenme ve kurtlanma
Dokuma eserlerde	: Kontrol düzenli yapılmadığı takdirde çoğunda güve sorunu ortaya çıkmaktadır.

Müzedeki depo ve sergileme alanlarında yeterli personel olmadığından düzenli bir temizlik işlemi yapılmamakta ve bu nedenden dolayı eserler üzerinde toz ve kir tabakası birikmektedir. Arada sırada kuru bez ya da fırça ile yapılan temizlik de yeterli olmamaktadır.

Müze binası içerisinde hava kirliliğine bağlı olarak sülfür dioksitin (SO_2) eserler üzerinde fazlaca olumsuz etkisi görülmemektedir. Depolama ve sergileme alanlarında hırsızlığa karşı herhangi bir alarm sistemi bulunmamaktadır. Buna karşın müzede adı geçen alanlarda herhangi bir yangın tehlikesine karşı kuru ve köpüklü yangın söndürücüler ve bu konuyla ilgili eğitilmiş personelin bulunması sevindiricidir.

Eserlerin malzemelerine göre envanter numaralarının yazılış biçimleri;

Taş eserler	: Eserin üzerine boya ile
Pişmiş ve pişmemiş toprak eserler	: Eserin üzerine boya ile
Küçük buluntular (heykelcik, mühür vb.)	: Eser büyük ise üzerine boya ile küçük ise iple bağlı etiket ile
Maden eserler	: Eserin üzerine boya ile
Sikkeler	: Yapışkan etiket ile
Cam eserler	: İple bağlı etiket ile
Ahşap eserler	: Eserin üzerine boya ile
El yazması kitaplar	: Eserin üzerine boya ile
Deri eserler	: Eserin üzerine boya ile
Kilim, Halı vb.	: İplikle işlenmiş ya da dikili bez etiket ile
Giysiler	: İplik işlenmiş ya da dikili bez etiket ile
Kemik, boynuz, fildişi	: Eserin üzerine boya ile

Özelikle depodaki eserlerde, zaman içerisinde oluşan bozulmalara karşı sürekli gözlem yapılıyor ve bu bozulmalar kaydediliyor olsa da müzede ne koruma (konservasyon) ve onarım (restorasyon) işlemlerinin yapılacağı bir alan ne de bozulmaları giderecek ya da engelleyecek bir personelin olmaması bu sorunların her zaman var olacağını göstermektedir.

Bugün müzede kazıdan yeni gelen buluntularla ilgili önlemler İtalya'dan gelen ekip tarafından yapılmaktadır. Bunların dışında özellikle tekstil ürünü eserler tamamıyla konservasyon ve restorasyon açısından kendi kaderlerine bırakılmış durumdadır. Bu sorun, müzede koruma ve onarımla ilgili uzman, alet ve laboratuvarın bulunmamasından kaynaklanmaktadır.

2.3 ÖRNEK TEKSTİL LABORATUARI

Tezin bütünü içerisinde böyle bir konu başlığına yer vermekteki amaç; Malatya Müzesinde, birinci bölümün "Müzenin tanıtımı" kısmında söz edildiği gibi, 1994 yılında Kültür Bakanlığı tarafından onaylanan yeni teşhir-tanzim projesinin önümüzdeki aylarda başlatılacak olması ve tekstil ürünü eserlerin acil olarak konservasyon görmeye ihtiyacının olmasıdır.

Bu konudaki hedeflerin birisi de Malatya'nın pilot bölge olarak seçilip Güney Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki bütün il müzelerinde bulunan tekstillerin bu merkezde (Malatya Tekstil Laboratuvarı) restorasyon ve konservasyon işlemine tabi tutulmasıdır. Ancak, Malatya müzesi binası içerisinde böylesi laboratuvarı oluşturmak için uygun bir ortamın olmadığı da bir gerçektir. Bu durumda ilk yapılması

gereken, ilde bu laboratuvarın oluşturulabileceği uygun bir binanın hazırlanmasıdır. Eğer bu gerçekleştirilirse, en azından Güney Doğu Anadolu Bölgesindeki tekstil ürünü eserlerin korunması ve gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması sağlanacaktır.

Bir tekstil laboratuvarında olması gereken bütün araç-gereçler, sözü edilen bu mekanda oluşturulduktan sonra, buraya konservasyon ve restorasyon konusunda eğitimli uzman bir kadro getirilmesi gerekir. Çünkü bilinçsizce yapılacak bir bakım-onarım işlemi daha sonra geriye dönüşü olmayan hasarlara yol açabilir. Bu nedenle, eğitimli bir kadro oluşturmada laboratuvar çalışmaları yapılmamalıdır.

Bu konuda Amerika'daki "American Institute Of Conservation" (Amerikan Konservasyon Enstitüsü) ve Birleşik Krallıktaki Müzeler ve Galeriler'den yardım istemek mümkündür.⁵⁵ Ayrıca uzman sayesinde pasif konservasyonun yanı sıra aktif konservasyon işlemini gerçekleştirme şansı da doğacaktır.

Malatya'da, bir tekstil laboratuvarı oluşturulması için büyük bir sermayenin gerekli olduğu da bir gerçektir. Bunun için eğer gerekli maddi kaynak bulunabilirse, sözü edilen bu mekanın oluşturulması için bir proje başlatılabilir. Özellikle bu konuda Malatya halkına ve Üniversite personeline büyük görev düşmektedir. Ancak, halkın böylesi bir görevi üstlenebilmesi için, bugün müze kayıtlarında bulunan yada kayıtlara girmemiş olan etnografik malzemenin geçmiş-bugün-gelecek zincirinin önemi konusunda bilgilendirilmesi gerekir.

⁵⁵ Öznur Aydın "Etnografik Eserlerin Sergileme ve Depolanmasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri" folklor/edebiyat Der.s.151.

Böyle bir bilgilendirmeyi gerçekleştirecek olan da konu üzerinde çalışan üniversite personeli ve müze elemanlarıdır.

Bir başka deyişle toplum, müze, üniversite arasında oluşturulacak bir dayanışma, bugün Malatya ve diğer çevre illerinde bulunan tekstil ürünü eserlerin gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılmasına büyük ölçüde yardımcı olacaktır.

Sonuç olarak, sözü edilmeye çalışılan böylesi bir ortamda gerekli işlemleri gören tekstil ürünü eserler, geleceğe daha güvenle kalacaktır. Ancak burada göz önünde bulundurulması gereken bir önemli konu daha vardır. Tekstil ürünü eserleri de içerisine alan etnografik eserlerin teşhiri sırasında doğru, tarihsel süreç içerisinde toplumdaki işlevlerinin de tanımlandığı tanıtım kartlarının kullanılması gereklidir.

Bazen etnagrafya müzeleri gezilirken zihinlerin karıştığı da olur. Bunun başlıca nedeni görülen eserlerle ilgili bilgilerin ve sergileme biçiminin yetersiz olmasıdır. Buzbir kültür olayıdır. Kültür bir toplumun birikimi ise bu birikimin doğru ve sağlıklı biçimde tanıtılması gerekir.⁵⁶

SONUÇ

Koleksiyonlar, bir müzenin servetidir. Bunların korunması bazı kurallara ve bilinçli, eğitimli bir ekibin müzede bulunmasına bağlıdır. Müzecilik, ağır bir sorumluluktur. Müzeci, iyi bir idareci ise, bilimsel alanı ne olursa olsun, müze koleksiyonuna satın alma yoluyla eklenecek olan herhangi bir parçanın alınmasında tek başına

⁵⁶ İsmail Öztürk; "Geleneksel Türk El sanatlarına Giriş", s.83

karar veremez. Onun görevlerinden birisi elinde bulunan her türlü inceleme ve karşılaştırma araçlarının hepsini kullanmak ve laboratuvar olanaklarının hepsini harekete geçirmektir. Sorumluluk sahibi bir müzeci, müze koleksiyonuna alınacak eser için mutlaka konunun uzmanlarından fikir almalıdır.⁵⁷

Müze binası içerisinde, koleksiyonlar için uygun koruma koşullarının oluşturulması zorunludur. Bunun sağlanması için de, herşeyi devletten beklemek gerekmez. Bu koşulların oluşturulmasında devlet ve müzecinin yanısıra toplumun da bu konuya karşı duyarlı olması gerekir. Tabi ki burada topluma bu duyarlılığı kazandıracak olan müzecedir. Halkı müzeye çekmeyi başarmak için her yola başvurmalıdır. Çünkü bu koşulların oluşması için özellikle maddi olanakların sağlanması gerekir. Müze binasındaki depolama ve sergileme salonlarının, her eser için, hammaddesinin özelliklerine göre oluşturulması gerekir. Bu koşulların önemli olanların bazıları; nemden korunmak higrometreler* ve higroskopik malzemelerin* bulunması, müze binasının eserleri dışarıdan gelen gün ışığı, toz, hava kirliliği gibi olumsuz faktörlerden uzak tutacak özelliğe sahip olması, müze içindeki ısıнын oranı, ışıklandırmanın doğru yapılması ve bunun için özel lambaların (tungsten vb.) kullanılması, depolarda istifleme koşullarının doğru hazırlanması, teşhirde özel camlı vitrinlerin kullanılması, hem depolamada hem de teşhirde elbiseler için manken veya özel askıların kullanılması, depolardaki eserleri sarmak ve

⁵⁷ P.Schammer "Müzelerin Teşkilatlanması" Ank. 1963 24 s.

* Higrometre (Nem Ölçer): Havanın bağıl nem düzeyini ölçmek için kullanılan alet, nem değiştikçe bazı malzemelerin uzayıp kısalması ya da elektrik devresiyle çalışır.

* Higroskopik Malzeme: Ortamın bağıl nem düzeyine bağlı olarak havadan su buharını emen ya da havaya su veren malzeme.

raflara döşemek için asitsiz kağıtların kullanılması başlıcalarıdır.

Bu yukarıda sözü geçen müze ve müzeci özelliklerini Malatya Müzesi örneğinde ele alacak olursak bunların bir çoğunun var olmadığı ortaya çıkmaktadır. Böylesi koşulların sağlanması için herşeyden önce, 1. Bölümde de anlatıldığı gibi 1994 yılında Kültür Bakanlığı tarafından onaylanan teşhir-tanzim projesinin hiç zaman kaybetmeden uygulamaya başlanması gerekmektedir.

Ancak şu da bir gerçektir ki, sadece teşhir-tanzimin doğru bir şekilde hazırlanması yeterli değildir. Bununla birlikte, müzede bu proje için çalışmalar başladığında özellikle tekstiller için restorasyon ve konservasyonun yapılabileceği bir tekstil laboratuvarının da kurulması yerinde olur. Çünkü, özellikle tekstil ürünlerinin bir çoğundaki bozulmalar ve yıpranmalar hat safhadadır. Bunların ilerlememesi, yıpranmaların giderilmesi ve korunması için hem bir tekstil laboratuvarına hem de burada çalışacak eğitimli uzmanlara gereksinim vardır.

KAYNAKÇA**Kitaplar**

- ÖZTÜRK, Doç.İsmail, **Geleneksel Türk El Sanatlarına Giriş**, Özdemir Basım, Yayım ve Dağıtım Ltd.Şti., Ank.Nisan 1994 170 s.
- UNESCO; **Müzelerin Teşkilatlanması; pratik öğütlür**, Icom Türkiye Milli Komitesi Yay. S.2 Müzeler ve Anıtlar-IX, Ank.1963, 198 s.
- ICCROM; **Müzelerde Koruma, Çevresel Koşulların Denetimi**, Restorasyon ve Konservasyon Merkez Laboratuvarı, İst. 1985, 50 s.
- FINCH, K-PUTNAM, G, **The Care and Preservation of TEXTILES**, B.T.Batsford Ltd., London 1985, 137 s.
- AGRAWAL, O.P; **Care and Preservation of museum objects**, National Research Laboratory for Conservation of Cultural Property, New Delhi, 1977
- JOHNSON, E.V.-HORGAN, J.C.; **Museum Collection Storage**, Unesco France 1979, 56 s.
- T.C.MALATYA VALİLİĞİ; **Tarihten Günümüze Malatya**, Malatya-1996, 177 s.

Makaleler

- BEECHER, E.R.; "The Conservation of Textiles" 16, The Conservation of Cultural Property, National Research Laboratory for Conservation of Cultural Property, New Delhi-1979, 251-264 s.
- ÖZTÜRK, İsmail; "Etnografya Müzesinin Önemi" Art-Decor Der., S 43, Ekim 1996, 196-200 s.
- AYTAÇ, Dr.İsmail; "Malatya Müzesi" Kültür ve Sanat Dergisi, (Malatya Özel Sayısı) İş Türk Ltd.Şti.Kül.Yay., S.16, Aralık-1992, Ank., 51-54 s.
- ÖZTÜRK, Doç.İsmail; "Cumhuriyet Döneminde El Sanatları Kavramı Üzerine Düşünceler" Folklor/Edebiyat Der., Ürün Basım Yay.Tur.Tic.Ltd.Şti., Mart/Nisan-1998, S.13, 122-134 s.
- AYDIN, Yrd.Doç.Öznür; "Etnografik Eserlerin Sergileme ve Depolanmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" Folklor/Edebiyat Der., Ürün Basım Yay.Tur.Tic.Ltd.Şti, Mart-Nisan-1998, S.13, 145-154 s.

- Malatya Müzesi -Envanter Raporu - 1997 yılında Kültür Bakanlığı'na gönderilmiş olarak

Kaynak Kişiler :

- YİĞİT, Baki, (Müze Müd.)

Doğum Tarihi : 1953

Doğum Yeri : Malatya-Hekimhan

Uzmanlık Alanı : Sanat Tarihi Bölümü, Türk İslam Eserleri ASD.

ÖZGEÇMİŞ

1968 yılında İzmir'de doğdu. İlk öğrenim, Lise'yi İzmir'de tamamladı. Haziran 1992 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları, Halı-Kilim-Eski Kumaş Desenleri ASD'nı bitirdi. 1994 yılının Kasım ayında İnönü Üniversitesi, Eğitim Fak., Resim-İş Eğt.Böl., Tekstil ASD'de Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı. Halen İnönü Üni.'deki bu görevine devam etmektedir. 1995-1996 öğretim yılında D.E.Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Geleneksel Türk El Sanatları ASD'da Yüksek Lisans eğitimine başladı. 1996 yılının Eylül ayında "Malatya Müzesi Örneğinde Tekstil Ürünlerinin Konservasyonu Sorunları ve Çözüm Önerileri" konulu tez çalışmasını aldı.